

MAGYAR PÉNZÜGY

A PÉNZINTÉZETEK, RÉSZVÉNYTÁRSULATOK ÉS A NAGYIPAR KÖZLÖNYE.
POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI, PÉNZ-, BIZTOSÍTÁS- ÉS KÖZLEKEDÉSÜGYI SZAKLAP.

Előfizetési ár: Egy évre 24 kor. — félévre 12 kor. —
HITELES SORSOLÁSI ÉRTEŚITŐ MELLÉKLETTEL.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
KORMOS ALFRÉD

Megjelenik minden csütörtökön.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Bpest, V., Sas-utca 13.

TARTALOM: Mondvacsinnált közvélemény. — A pénzügyi tisztviselők problémái. — Adóvisszatérítés. — Egységes könyvvezetés. — A pénzpiacról. — Az értéktőzsdéről. — A gabonátőzsdéről. — Különfélék. — Közgyűlési határidők. — Nyilvános számadásra kötelezett vállalatok cégjegyzése. — Szerkesztői üzenetek.

Mondvacsinnált közvélemény.

A mikor még több, mint két évtized előtt a parlamentben a jobbpárt és a balpárt szerepelt, szóval mikor még *Deák* Ferenc tiszta bort öntött a pohárba és *Tisza* Kálmán sem akasztotta szegre elveit, Magyarországon — legalább a belpolitikai kérdésekre nézve — volt valamelyes közvélemény, mely meggyőződésből fakadt. A régi országgyűlési pártok egyszerű programjait könnyű volt megérteni, aztán nem is változtak akkor a programok oly gyakran, mint ma, az emberek kevésbé értettek a köpönyegforgatáshoz és a „formula” nem volt még bevéve a parlament szótárába. Ma nincs őszinte, becsületes pártprogram, minélfogva nincs meggyőződésből, a kérdések világos ismeretéből fakadó közvélemény sem. A közvéleményt maegyes képviselők kerületeikben, — ép úgy, mint a darabontok a *Bachus*-pincében — egyéni céljaiknak megfelelően csinálják és, ha szükséges, egyik napról a másikra meg is változtatják. Például egy függetlenségi párti képviselő választókerületének küldöttségét vezeti a házelnök elé, amely az önálló bank ellen foglal állást és ugyanakkoregymásik, szintén függetlenségi képviselő *Kossuth* Ferenc vagy *Wekerle* elé kalauzolja a maga deputációját, melynek szónoka menydörgő Jupiterként tart tüzes beszédet az önálló jegybank rögtönös felállítása érdekében. Ugyan ki hiszi el, hogy ezek a derék vidéki atyafiak meggyőződésből foglalnak állást az önálló bank mellett vagy ellene? Hiszen a kérdés felől csak homályos sejtelmek vannak, mert azt csakugyan nem lehet megkivánni a deputáció derék vezetőitől: a tisztelendő és tiszteletes uraktól, a jegyző uraktól, a bőrkabátos uraktól és más uraktól, hogy bankszervezeti, bankpolitikai kérdések beható tanulmányozásával foglalkozzanak, amihhez a gyakorlati szakembereken kívül az egyetemi tanár urak sem sokat értenek. Egyszerűen képviselőjük szügerálja nekik a »közvéleményt«, azért van annyiféle közvélemény és olyan kevés őszinte közvélemény.

Más kérdésekben is a mondva csinált közvéleményt látjuk szerepelni még pedig — ami a legsajnosabb — gazdasági

kérdésekben is. Mezőgazdák, iparosok, kereskedők, mind bizonyos szüggerstió alatt állanak, meg nem emészthető, meg nem magyarázott jelszavakkal állítják falhoz őket és ez a „rikkanccs-politika” csinálja a közvéleményt. Igen sokféle alakban nyilatkozott meg a mondvacsinnált közvélemény az adójavaslatok tárgyalását megelőzőleg és annak folyamán is; százféle magánérdek követelte, hogy közérdeknek ismertessék el, a közvélemény szidta a pénzügyminisztert, mint a bokrot a sérelmes javaslatokért és a vége az lett, hogy a közvélemény-csinálók a tárgyalás befejezésével lelkes ovációban részesítették a népboldogió adójavaslatok nagymesterét. A háborus készülődések is megszülték a maguk mondvacsinnált közvéleményét. *Kolozsvár* város törvényhatósági közgyűlése, egy lelkes beszéd hatásának engedve, eljátszotta a vitam et sangvinem élőképét, holott ma már nem a városok, vármegyék és zászlós urak szervezik a haza védelmére siető bandériumokat, hanem az általános védkötelezettséget tárgyzató törvények egyszersmindenkorra elintézték a honvédelem ügyeit, annak érdekében tehát nincs szükség a közvélemény által gyujtott görögtüzekre.

De, hogy a gazdasági kérdésekhez visszatérjünk, a művelt külföld előtt valóban megmagyarázhatatlan problémaként tüntetik fel, hogy Magyarországon ezekre nézve is azok csinálják a közvéleményt, a kik nem szakemberek. Itt van például a *bankkérdés*. A mult év végén Németországnak is volt bankkérdése, nem olyan nagyszabásu, mint a miénk, mert csak a bankszabadalom meghosszabbításáról és a bankstatutumok némi módosításáról volt szó és ebben az ügyben döntő szerepet a szakemberek játszottak. Több száz szakférfiu adta le írásbeli véleményét és a kormány a szakférfiak többségének véleményéhez alkalmazkodva, készíti elő most a vonatkozó törvényjavaslatot. A bankkérdésben — igaz — nálunk is meghallgattak néhány pénzembert, de akár ne is beszéltek volna, mert sem a bankbizottság, sem az ugynevezett közvélemény rá sem hederített a bankszakértők véleményére. Ezt előre tudva, a szakférfiak nem is igen törték magukat a főkérdés megvitatását megkönnyítő argumentumok felsorolásában és az egyetlen *Kornfeld* Zsigmond véleményét kivéve, egyik sem foglalt el határozott álláspontot az önálló bankkal szemben, vagy mellett és ez nagyon természetes folyománya a mai viszonyoknak, midőn a köz-

véleményt szakkérdésekben is nem a szakemberek, hanem a politikusok csinálják meg.

Hitelügyi, ipari, kereskedelmi, közlekedésügyi kérdésekben a legtöbbször a stréberkedő szájaskodás vezet és egy jó svádájú szónok többet nyom a latban, mint száz szakember. Ennek az irányzatnak a következménye a gyors vélemény-változás, amit egy szóval elvtelenségnek nevezünk. Itt rá a példa: a pozsony-bécsi villamos vasutról szóló törvényjavaslatot háromszor leszavazták, negyedszer nagy többséggel elfogadták, pedig a mellette és ellene felhozható argumentumok súlya mit sem változott. Mikor elvetették, a kajászó-szentalmási közvélemény megtapsolta a »svarcegelb« javaslat elvetését, most pedig bizonyára megéljenzi annak elfogadását. Mit lehet tehát nálunk adni a közvéleményre? Semmit.

A pénzügyi tisztviselők problémái.

A pénzügyi tisztviselők kari problémáinak megoldására irányuló kísérletek nem mai keletűek. Ezekre visszamenőleg feltalálhatók azok a társadalmi problémák, amelyek a pénzügyi tisztviselőséget súlyos teherként nyomják és amelyek megoldatlan volta épp oly sajnosan nagy súlylyal nehezedik a magyar pénzügyi élet kifejlődésére, mint annak legodaadóbb, legszorgosabb munkásaira: a tisztviselőkre!

Mert ez a két fogalom: a hitelélet egészséges fejlődése, megszilárdulása és a pénzügyi tisztviselők kari problémáinak kedvező megoldása elválaszthatatlan. Egészséges testben van csak egészséges lélek. Már pedig ha a pénzügyi tisztviselőket megtestesíteni kívánjuk, azokban a tisztviselőknél csakis a lélek szerepét juttathatjuk. Miként legyen egészséges az a szervezet, amelynek lelke, ha nem is beteg, de hiányosságokban szenved, a rendellenes állapot ismérveit tünteti fel?

Szükségesnek láttam a pénzügyi tisztviselők és a tisztviselők szoros egymásroutaltságára már fentebb rámutatni, azért, hogy cikkem alap gondolatát fölfedjem Önök előtt. Ezzel elárultam azt is, hogy én a pénzügyi tisztviselők kari problémáit nagyrészt csakis a kenyéradó intézetekkel való békés egyetértés, harmónikus együttműködés és vezetőink, igazgatóságaink humanitárius gondolkodásának céljainkra való hasznosítása útján, a mi egyetértő, kitartó munkásságunk révén látom, megvalósíthatónak.

A kari problémák azonban kétfélék. Olyanok, amelyeknek megoldása tisztán az egyes intézetek és a tisztviselők belső ügyét képezi. Ezekre céloztam az imént, midőn jeleztem az együttműködés szükségességét. Azok a kari problémák, amelyeknek megoldása kenyéradó intézeteink illetékeségén kívül fekszik, azok a súlyosabbak, azok szólitának sorompóba bennünket, azok teszik nemcsak kívánatossá, hanem szükségessé is a tömörülést, hogy mint érdekeink kitartó védelmezői, erős falankszként álljunk ott akkor, amidőn ezek az érdekek azt megkivánják. Azt hiszem, mindegyikünk tisztában van azzal, hogy itt azokra az érdekeinkre célozok, amelyek az állammal, illetve a törvényhozással szemben szorúlnak védelemre, helyesebben, amelyeket még csak ezután kell kivivnunk az említett tényezőktől.

A mi társadalmi problémáink megoldása tehát, míg egyfelől békés összhangot kíván meg kenyéradó intézeteinkkel és azok vezetőségeivel, addig másfelől szükségessé teszi egy erőteljes kari szervezet megteremtését, amely imponáló voltánál fogva a törvényhozástól megszerzendő jogaink és jogvédelmünk kivívására képesíteni fog bennünket. Ezt a szer-

vezetést is csak akkor látom életképesnek, ha ott a vezetés, az irányítás a tisztviselők és vezetőik egyetértésén alapszik. Mert hiszen a mi pénzügyi tisztviselő pályáján szintén elérheti a vezető polcot. Ennélfogva meg kell idejekorán döntünk azt a tetszetős jelszavakba burkolt, szociálpolitikusok által is támogatott állítást, hogy igazgató és tisztviselő: a munkaadó és munkás szerepében állanak egymással szemben. Nem tapasztaltuk ezt az esetek 99%-ában. A gyér kivételek nem létesítenek új szabályt, csak megerősítik a régit. De ha úgy is volna, hogy a mi társadalmunk vezető egyénei és kisebb rangú, de épp oly odaadással dolgozó szellemi munkásai között lényeges felfogásbeli különbség, vagy (ami nem áll) érdekelletét volna, akkor is arra kellene törekedni minden hivatott faktornak, hogy ez a különbség elenyésszen és helyet adjon a teljes megértésnek, a kétségtelen egymásroutaltság felismerésének. Egyhangú az a vélemény, hogy csak az a szervezet lehet erős és imponáló, amely a pénzügyi tisztviselőket is beleértve, magában foglalja az ösztisztviselőséget. Tovább fűzve ezt a gondolatmenetet, engedjék meg, hogy levonjam abból azt az igazi meggyőződésemet, hogy csakis a vezetőségekkel karöltve lehet békés utakon bár, de szívós, kitartó társadalmi munkássággal azt a gordiusi csomót megoldani, amelyet előadásomban »A mi kari problémáink« gyűjtőnév alá foglaltam. A törvényhozás kapuit pedig csak úgy tudjuk a magunk részére felnyitni, ha fenti alapokon szervezkedünk.

A szervezkedéshez két dolog kell. A törekvések jogosága és a jogok kivívására elengedhetetlenül szükséges bátorság.

A pénzügyi tisztviselői kar kétségkívül a magán-tisztviselők legintelligensebb osztálya. Mégis azt látjuk, hogy aránylagosan magasabb műveltsége, tágabb látóköre dacára semmivel sincs jogviszonyait illetőleg az alacsonyabb műveltségi fokozatú magánalkalmazottaknál jobb helyzetben. Mi ennek az oka? Egyedül és kizárólag az a nembánomság, az a közöny, amelylyel a pénzügyi pályán munkásai saját ügyeik iránt viselkedtek. Hozzájárult ehhez még az is, hogy a pénzügyi hivatást egy jó ideig csak mellékfoglalkozásnak tekintették és nem kvalifikált és hozzá alig értő egyének kezei között volt, különösen a vidéki pénzügyi tisztviselők részén. Nem szándékozom ez alkalommal a magyar hitelszervezet fejlődéstörténelmén végig menni, mert bármennyire is összefügg az előadásom tárgyával időbeli és térbeli tekintetek folytán, ellen kell állanom a császárnak. Csak arra mutatok rá, hogy a fejlődés, a haladás törvénye a magyar pénzügyi tisztviselők kifejlődésénél is éreztette vaskezét és a pénzügyi pályán megszűnt mellékfoglalkozás lenni. A haladó korszak mind nagyobb feladatok elé állította a pénzügyi alkalmazottakat és így azoknak mindinkább magasabb fokú intellektuális erőről több látókörrel kellett tanubizonyosságot tenniük. Ez átalakította szellemüket, átformálta igényeiket, megerősítette társadalmi pozíciójukat és főleg szociális gondolkodásukat befolyásolta erősen.

Ha végigpillantunk a társadalmi fejlődés történelmén, azt fogjuk látni, hogy a haladó korszak a fokozódó életigények kielégítésének szükségessége az élet folyton növekedő terheivel, azaz a társadalmi átalakulás folyamata, minden társadalmi osztályban megtermékenyítette a jobb, vagy legalább is a rendezett viszonyok után való vágyat. Sok idő telt el azóta, hogy a modern szociálpolitikai eszmék, az u. n. szellemi munkások körébe behatoltak. Legkésőbb jutottak el mihozzánk, pénzügyi tisztviselőkhöz, akik, mint fentebb bátor voltam jelezni, bizonyos kiváltságos helyzetben voltunk és akiknél a foglalkozás csak később lett egyúttal megélhetési forrás is. Itt természetesen kizárólag a foglalkozás díjazására és a szolgálati, illetve jogviszony rendezetlen voltára gondolok.

A mult azonban helyet adott a jelennek. A magyar pénzügyintézetek kinőtték a gyermekcipőkből és a magyar közgazdaság életerős és fejlődésre képes táplálói lettek. A pénzügyintézeti tisztviselő szakképzett, a tudás fegyverével is felvértezett közgazdasági harcos. Még pedig olyan katoná, aki összeforr azzal az eszmével, amelyért küzd és egybeforr azzal az intézettel, amelynek szenteli erejét és tudását. A tőke csak egy lelketlen valami, amelynek csak akkor van szerepe, ha a tisztviselő, a lelketadó tényező azt a köz érdekében hasznosítja és rendeltetése betöltésére kényszeríti. A tőke holt erő, amelynek életet az ad, aki felhasználását lehetővé teszi. Ez az életet adó: a tisztviselő.

A magán alkalmazottak és így a *pénzügyintézeti tisztviselők jogviszonyai* még ma sincsenek törvényhozásilag szabályozva. Készült ugyan egy törvénytervezet, amely ipartörvénytervezet néven ismeretes és amelyet készítője után, kinek egyéni véleményét tartalmazza, Codex Szerényi névvel is jeleznek, de ez az ipari munkásokat, a kereskedelmi alkalmazottak minden kategóriájával és a magánalkalmazottak nagy társadalmával együtt kívánja oltalomban részesíteni. Ez reánk, pénzügyintézeti tisztviselőkre, határozottan sérelmes. Sérelmes pedig egyrészt azért, mert magasabb képzettségünket tekintetbe nem véve, részben helytelen, részben pedig elhibázott és teljesen felesleges intézkedéseket kívánna statuálni, amelyek helyett jobb a mai rendezetlen állapot, amely bizonyos patriarkális viszony eredménye. Elvitathatatlan a javaslat tervezőjének nemes intenciója, de az eredmény nem elégheti ki a szakkörök várakozását és elvégre a legnemesebb intenció is visszafelé sül el, ha rosszul alkalmaznak, avagy rossz perspektívába állítják be. Ha egyéb oka nem volna a szervezkedésnek, mint a tervezett törvényes intézkedésekkel szemben való állásfoglalás, amelyek, ha az ipartörvénytervezet törvényerőre fog emelkedni, évtizedekre kihatóan szabályozni fognák jogviszonyainkat és életrendünket, elégséges alapul szolgálna arra, hogy a pénzügyintézeti tisztviselők szervezkedjenek, hogy róluk ne nélkülük történjen meg a döntés! Ez a döntés az intézetek érdekeit is felette közelről érdekli, mert a mi sorsunk az ő sorsuk is. Avagy nem jogos-e az a kívánságunk, hogy mirőlünk, illetve a magántisztviselők nagy társadalmáról külön törvény intézkedjék? Olyan törvényt szeretnénk életrehívni, amely a mi különleges helyzetünkkel legteljesebb mértékben számol. A törvénytervezet megjavításaként kívánnák az *ingyenes gyakornokság eltörlését, a szabadságidő rendezését, az írásbeli szerződés kötésének kényszerét, a felmondási idő szabályozását, a munkarend és munkaidő szabályozását, stb.* Ezek a kívánságok mind szerény keretben mozognak, mert a *pénzügyintézeti tisztviselőség kívánalmával csak addig a határig mehet el, amelyet a jól felfogott és az övével szolidáris pénzügyintézeti érdekek megengednek, legnagyobb részben pedig már kialakult jogviszonyok törvénybe iktatásáról van szó.*

Legnagyobb sérelme azonban a pénzügyintézeti tisztviselőség egy nagy, talán túlnyomó részének a *nyugdíjügy rendezetlensége*. Mindnyájunk előtt ismeretes az, hogy a nagyobb pénzügyintézetek anyagi erejükhöz mérten már régóta megszerverték a saját önálló nyugdíjpénztárukat. Ezek az ugynevezett *magán-nyugdíjpénztárak*, amelyek a nagyobb fővárosi és vidéki pénzügyintézeteknél igen tekintélyes tőkéket kezelnek és vállalt kötelezettségeiket, tekintettel arra, hogy esetleges gyöngeségüket az alapító pénzügyintézet saját eszközeivel pótolja, pontosan képesek is teljesíteni. Sajnosan be kell azonban vallanunk, hogy hazai pénzügyintézeteink egy igen nagy részénél — túlnyomóan a kisebb tőkével dolgozó fővárosi és vidéki pénzügyintézetek tartoznak ebbe a kategóriába — semminemű nyugdíjalap nincs és aránylag csak igen kevés számú kis intézet iratja be tisztviselőit a M. O. Ny.-be

avagy köt valamely biztosító-intézettel nyugdíjbiztosítást. Megállapíthatjuk tehát azt a szomorú igazságot, hogy a pénzügyintézetek egy túlnyomó részénél a tisztviselő jövője semminemű biztosítékkal nincs körülbástyázva és igen sok közülük abban a szomorú tudatban hajthatja fejét pihenőre, hogy esetleges baleset, munkaképtelenség avagy aggkora bekövetkezése esetén családja a társadalom irgalmára lesz ráutalva, ha ugyan abban részesülhet. Még szomorubb a családdal is bíró tisztviselők helyzete, ahol a kenyéradó intézet és a munkát szolgáltató tisztviselő helyzete, illetve az előbbinek erkölcsi felelőssége még súlyosabb beszámítás alá esik. *Engedjék meg annak kijelentését, hogy azoknak a tisztviselők helyzete, kiknek sorsát és jövőjük bizonytalanságát fentebb vázoltam, nem legutolsó sorban az illető tisztviselő szempontjából hátrányos. Eppen olyan messzekiható következményei vannak ennek az álláspontnak az intézetekre, amelyek ily módon nehezen kaphatnak magasabb intelligenciával is bíró szakembert, mint amilyen sulyos hátrányokkal van egybekötve ez az állapot a magyar hitelszervezet jövő fejlődése és megszilárdulása szempontjából.* Ezen segíteni lehet és kell is, de ehhez úgy az intézetek, mint a tisztviselők vállalt munkájára van szükség.

A nyugdíjkérdés végső és teljes rendezését pedig csak törvényhozási rendszabályozással tartom lehetségesnek. Ez a rendezés lesz hivatva kimondani a nyugdíjbiztosítás kötelezettségét, amely alól senki sem fogja kivonhatni magát és ez a törvény fogja azt a szert is megalkotni amely szorgosan fog örködni azon, hogy rendelkezései az életben meg is valósuljanak és ne maradjanak holt betűk. A törvényhozási rendezés előreláthatólag a magántisztviselők egész társadalmára ki fog terjedni, legalább illetékes egyénnel e tárgyban folytatott többszöri eszmecsereim alkalmával ezt az impressziót nyertem. De ez bennünket nem riaszthat vissza a rendezés sürgetésétől.

A magán nyugdíjpénztárak mai szervezete is némi módosulásra szorul, amennyiben a jelenlegi nyugdíjalapok az intézetek vagyonaiként kezeltetnek és egybehangzó az érdekelteknek az a kívánsága, hogy azok teljesen autonóm szervekké alakíttassanak át és az intézetek vagyonaikból kihasítva és elkülönítve kezeltesse. Vezetésükre az intézet és a tisztikar delegáltjai a paritás alapján gyakoroljanak befolyást. Ezáltal vélik az érdekeltek azoknak a szomorú eseteknek ismétlődését elkerülhetőnek, hogy az intézet felszámolása avagy csődje esetén a nyugdíjalapot a csődvagyonba bevonják és a tisztviselő, aki állását elveszti, számos évi küzdelmes munkája eredményét porba hullani és még verejtékes munkával gyűjtött nyugdíjfilléreit is megsemmisülni lássa. Az újabbkori judikatura ugyan humánus fellegéből kiindulva ma már segélyre siet ilyen esetben a tisztviselőnek, de ezt nem találhatjuk eléggé vigasztaló momentumnak. A magán-nyugdíjpénztárak reformja csak akkor lenne teljes, ha azokat minden évben matematikai mérleg készítésére és fizetőképességük megállapítására lehetne szorítani. Nézetem szerint a kérdés megoldása igen nehéz és bár az intézetek jóindulatu támogatása mellett lényegesen könnyebbé válna, a vonatkozó törvényes intézkedések létrehozását csakis az összes tisztviselők egyöntetű fellépése révén, kitartó munkával lehetne elérni.

Azokban addig is, míg a törvényhozási rendezést elérheti az érdekeltség, gondoskodni kell azokról a tisztviselőkről, akiknek intézetei nincsenek olyan helyzetben, hogy tisztán saját erejükből létesíthessenek nyugdíjalapot. Leghelyesebbnek látszik ezek részére egy *országos jellegű nyugdíjpénztár* szervezése, mely az intézetek és a tisztviselők befizetéseiből társadalmi uton volna létesítendő. Köztudomás szerint egy ilyen mozgalom folyamatban van és annak támogatása révén

az önálló pénzügyi nyugdíjpénztár megteremthető volna. Az intézeteknek és tisztviselőknek az a része, amely a M. O. Ny. avagy más intézmény kebelében biztosított magának nyugdíjat, hidegen viselkedik a tervvel szemben, amely pedig reális alapokon megvalósítva, szükséges intézmény volna.

A nyugdíjkérdés olyan megoldása, amely az egyes intézetektől független országos szervezetet teremt meg, az u. n. költözködési szabadságot biztosítaná a tisztviselőnek, mert a szolgálati évek folytonossága a nyugdíj szempontjából nem szakadna meg akkor, ha valaki egy jobb állás elnyerése avagy jövője szilárdabb megalapozása céljából állást cserél. Ilyenkor ugyanis utánfizetéssel avagy a kompenzáció más módja mellett a magasabb fizetésnek megfelelő nyugdíja biztosítva volna és korábbi szolgálati évei nem mennének veszendőbe. Ma gyakran gátja a magánnyugdíjpénztárak jelen szervezete a tisztviselő karrierjének, mert nem akarják legtöbben a szolgálatuk folyamán szerzett nyugdíjéveket és befizetéseiket elveszíteni. Kissé hosszasan időztem a nyugdíjkérdésnél, de azt olyan fontosnak tartom, hogy annak problémáját legalább körvonalalaiban kívántam megvilágítani.

A pénzügyi tisztviselők szervezkedése még hivatva lesz a különböző társadalmi akcióknak is sulyt adni. Ilyenkül megjelölhetem az *állásközvetítés országos ingyenes szervezését*, melynek segítségével az intézetek és a tisztviselők megfelelő módon juthatnak az állásközvetítés jótéteményeihez. További célokul tűzhetjük ki egy segélyalap létesítését, amely a hibájukon kívül keresetképtelenné lett tisztviselők, illetve azok családjainak segélyezésére szolgálna, üdülőtételep létesítését, általában mindazon társadalmi problémák megoldását, amelyek mint ilyenek jelentkeznek és amelyek megoldatlansága egyenlő súlylyal nehezedik a tisztviselőre és a pénzügyre egyaránt és amelyek felsorolásától el kell tekintenem.

Mint látjuk, a mi társadalmunk problémáinak vázlatos felsorolásából megalakítandó egyesületeknek feladatai felette számosak. Ezeknek a feladatoknak megvalósításánál a pénzügyi tisztviselők igen sikeres tevékenységet fejthetnek ki, ha szervei kapcsolatba jönnek a megalakítandó *országos pénzügyi tisztviselői szövetséggel, amelynek magvát, illetve tagjait a már megalakult és megalakítandó körzetek alkotnák. A központ intéznie az országos érdekű kérdéseket, a vezetés irányelveit természetesen az alapító egyesületek közös programja fogja megadni.* Ez a program pedig csak az lehet, amelyet fentebb kifejtettem. Ha a kellő számú körzet meg lesz alakítva, akkor haladéktalanul fel fogjuk állítani a központot, amelynek székhelye természetesen a fővárosban kell hogy legyen. Ha ez meglesz, akkor indulhat csak meg az alkotó társadalmi munka.

Még egy igen fontos körülményre kívánok rámutatni, amelyet a pénzügyi tisztviselők működésénél szíves jóindulatu figyelmükbe ajánlok. A pénzügyi tisztviselők társadalmi életének evolúciója előttünk folyik le. *Ebben az evolúcióban két momentum ragadta meg különösen figyelmemet.* Az egyik az a nyugodt méltóság, amelylyel a pénzügyi tisztviselőség a maga társadalmi problémáinak megoldásához fog. Minden lármás handabandázás, minden más társadalmi mozgalmakat jellemző tünetek nélkül folyik a szervezkedés. A másik momentum pedig az, hogy mindnyájunk őszinte öröme és megnyugvására magunk között látjuk a pénzügyi vezető egyéniségeket, ami a pénzügyi intézeteknek mozgalmunk iránti jóindulatát és jogosságának elismerését tanúsítja.

Szász János.

Adóvisszatérítés.

— Válasz a nyílt kérdésre. —

A *Magyar Pénzügy* f. é. 4. számának az adóvisszatérítésre vonatkozó nyílt kérdése azon kérdések közé tartozik, amelyeket gyakran vet fel a való élet anélkül, hogy azok az érvényben lévő vonatkozó törvények, rendeletek vagy bírósági gyakorlat utmutatása alapján egész határozottsággal megoldhatók volnának. Ezt a tényt igazolja e lapnak már említett nyílt kérdésére, »van-e adóvisszatérítésnek helye, ha kiderül, hogy az előző években adóalapul szolgált nyereségek nem léteztek« beérkezett eddig leközölt két válasz is, melyek határozott ellentétben állanak egymással.

Adótörvényeinknek homályos és egymásnak ellentmondó paragrafusai, a vonatkozó rendeletek határozatlansága, továbbá a volt p. ü. közig. bíróság és a mostani közig. bíróság ellentétes, avagy magának a dolog lényegének és természetének meg nem felelő ítéletei, elvi jelentőségű határozatai stb. annyira szabad teret engednek az egyéni felfogásnak, hogy kizárólag ezek alapján e konkrét kérdés helyes eldöntése alig lehetséges. Szerény véleményem szerint e kérdést tehát csak a törvény szellemének, igazságérzetünknek és a józan ész törvényeinek megfelelően szabad eldönteni.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adójára vonatkozó 1875. évi XXIV. t.-c. 3. és 4. §-ai, valamint az adókezelésre vonatkozó 1883. évi XLIV. t.-c. 13. §-ának f) pontja, ugyszintén az 1880. évi XL. t.-c. 1. §-a egész világosan kifejezésre juttatják a törvénynek azt az intencióját, hogy a szóbanforgó vállalatoknak csupán *tényleges üzleti jövedelmét* kívánja adó alá vonni. A vonatkozó törvények összes többi paragrafusai, ugyszintén az Sz. E. volt pénzügyi igazgató ur által citált közig. bírósági elvi jelentőségű határozat és ítélet, melyekből már következtetések is vonhatók, csak a törvények alkalmazásának módjára vonatkoznak és a törvény szellemét, annak kétségtelen akaratát abszolúte nem befolyásolják, hanem csakis a törvény igazságos alkalmazhatására és magyarázatára vannak hatással. És ha a törvény legfőbb rendelkezéseiből, sőt egész szelleméből minden kétséget kizáróan megállapítható, hogy csakis a *tényleges jövedelmet* akarja megadóztatni, akkor nem látom be azon felfogás helyességét, hogy az 1883. évi XLIV. t.-c. 90. §-a 2. pontjának 4. bekezdése alapján adóvisszatérítésnek nem lehet helye egyedül azon oknál fogva, mert maga a vállalat elég szerencsétlenül a *ténylegesnél* nagyobb üzleti eredményt mutatott ki, az adó ennek alapján helyesen vettett ki és fizettetett be, de most utóbb kézzelfoghatólag bizonyítható, hogy ez a jövedelem *tényleg* mégsem volt meg. Itt nem egy le vagy le nem vonható tételről, sem egyik-másik jövedelemnek más adónem alá vonásáról, vagy ehhez hasonló horderejű dolgokról, hanem magának az adóvisszatérítésnek alapjául szolgált üzleti eredménynek helytelen kimutatásáról, illetve oly jövedelem megadóztatásáról van szó, amely tulajdonképen nem volt meg.

A volt p. ü. közig. bíróság 313/1885. sz. elvi jelentőségű határozata, melynek értelmében a vállalat terhére már jogérvényesen megállapított megelőző évi adóösszeg pótmegadóztatás által meg nem változtatható, nyomós ellenérvül a szóbanforgó esetnek az intézet hátrányára való eldöntésénél e nem fogadható, mert ha a kincstárnak a pótmegadóztatáshoz nincs joga, ebből még nem következik az, hogy az adózó egy téves adóalap-megállapításból kifolyólag befizetett adótöbbletét sikerrel vissza ne követelhesse. Ha ebben a tekintetben hajlandók is volnánk mindkét fél részére egyenlő jogokat koncedálni, úgy e kérdés eldöntésénél nem szabad figyelmen kívül hagyni az államkincstárnak ama magasabb

érdekéből folyó kötelességét, hogy adóalanyait kimélnie kell és nem szabad kiszípoloznia csak azért, mert neki néhány másként is értelmezhető paragrafus — ha mindjárt a legtisztább tény dacára és összes tételes törvényeink világos szellemének ellenére is erre gyenge kis jogot ad. Ilyen álláspontra nem szabad helyezkednie az államkincstárnak, mert hogyan lehessen aztán szó adómorálról, ha a kincstár maga jár elől ilyen példákkal, eltekintve attól, hogy a legrövidebb, de tisztességes emberek között is az a felfogás és szokás uralkodik, hogy ha tévedésből vagy jogtalanul valamely előnyhöz jutnak, ugyerre — ha kiderül — a létező és védelmező paragrafusok dacára nem reflektálnak, és azt egyszerűen visszaszolgáltatják.

Ezek után természetesen, hogy az ezen lap 8-ik számában Sz. E. ur által felhozott 9742/900. sz. közig. bírósági ítéletet sem tartom döntőnek ebben a kérdésben, mert egyrészt elég baj, hogy ilyen ítéletet ebben az ügyben egyáltalán meghoztak, másrészt pedig a „res judicata” elvét ami mostani esetünkre nem alkalmazhatják. Ebben a kérdésben a *sulypontot* arra az elvitázhatatlan tényre kell helyezni, hogy a törvény csupán a *tényleges jövedelmet* akarja megadóztatni és ha ez így van, akkor minden más magyarázat és okoskodás helytelen, mert a törvény lényegének ellentmond.

De ha illetékes helyen nem erre az álláspontra helyezkednének, ami elég igazságtalan volna, akkor az intézet legalább annyit mégis kétségtelen joggal megkövetelhet, hogy a f. é. adóalap megállapításánál az előző három évi üzleti eredmény körül a két téves első évi a *tényleges* eredménynek megfelelően megváltoztassák és így legalább már a f. évi kivetés a *tényleges* három évi üzleteredmény átlaga alapján történjék. A volt pénzügyi közigazgatási bíróság 1223/1889. sz. határozatában ugyanis kimondotta, hogy „a három évi átlag *tényleges* nem az adóévet megelőző három évnek tényleg adó alá vont, hanem e három évben tényleg elért üzleti eredményei” és így az intézet jogosan megkövetelheti, hogy az előző adókivetéseknel már megállapított évi üzleti eredmények a következő év adójának kivetésénél újból és az előbbiektől eltérően megállapíttassanak. Ez már annyira világos, hogy még a legcsökönnyösebb fináncnak az egyszerű igazság előtt rendszerint elhomályosuló szemüvegén át sem láthatja senki másként.

Ami pedig ezenkívül Sz. E. urnak azt az állítását illeti, hogy az adóvisszatérítés lehetősége „beleütközik a tény természetét által megkonstruált helyzetbe” — ez nem fedi az objektív igazságot. A *tényleges* helyzet megállapításánál t. i. arra az eredményre jut, hogy a pénzintézet azáltal, hogy éveken át nagyobb adót fizetett, mint *tényleges* jövedelme alapján kellett volna — éppenséggel nem károsodott. És itt abból indul ki, hogy az adót fizetett pénzintézet és a részvényesek között nincs különbség, azok egymással teljesen azonosak; már pedig, ha a részvényesek a kimutatott nagyobb üzleti eredmény alapján nagyobb osztalékot kaptak, akkor az intézet, lévén ez a részvényesekkel azonos, nem károsodhatott és így adóvisszatérítésről sem lehet szó, mert különben kétszeresen gazdagodnék az intézet. Megengedem, hogy jogi szempontból, harmadik személyekkel szemben azonos az intézet a részvényesekkel, de különben minden más tekintetben nagy a különbség a kettő között és néha eltérők, máskor meg ellentétesek az érdekeik. Így például a részvényesek érdeke, hogy minél nagyobb osztalékot kapjanak, míg az intézetnek egyáltalán nem érdeke az osztalékfizetés, hanem legfeljebb elkerülhetetlenül szükséges. De ha a részvényesek a nagyobb osztalék felvételével maguk tulajdonképpen nem is károsodtak, amit magam is koncedálok, úgy a nagyobb adófizetés miatt mégis csak kárt szenvedtek, mert ha ezt nem fizette volna az intézet, még nagyobb

osztalékot kaphattak volna. De különben is tudjuk, hogy mindkét magasabb kiadás az intézet tiszta vagyonának a terhére történt, mert a megfelelő összeget a tartalékalapból már leírták és így mégis csak az intézet sinylit azt meg, még akkor is, ha az a részvényesekkel azonos, mivel az ilyen leírásnak és hatásainak az ellenértékét a részvényesek a nagyobb osztalék révén távolról sem kapták meg.

(Temesvár.)

Häuszer János.

Egységes könyvvezetés.

1906. évi június 29-én az amerikai Egyesült-Államok kongresszusa egy, az államközi kereskedelmi törvényt (Interstate Commerce Act) novelláris uton kiegészítő új törvényt alkotott (Hepburn Act), mely a közlekedési vállalatoknak a Commerce Commission felügyelete alá való helyezését rendeli el és a 20. §. a többek közt kimondja, hogy a közlekedési vállalatok számadásait, feljegyzéseiket, szerződéseiket a Commerce Commission által megállapítandó egységes minta szerint tartoznak vezetni, illetve kiállítani (uniform books), hogy ekként a bizottságra nézve a felügyelet megkönnyíthetőség. Ugyancsak egységes könyvvezetést és egységes séma szerinti mérlegezést követel a biztosító intézetektől a biztosítás ügyet szabályozó törvény. Nemkülönböztetve egységes könyvvezetésre és mérlegeiknek a felállított minta szerint való szerkesztésére kötelezve az állami felügyelet alatt álló jegy-kibocsátó bankok. Végül 1907-ben Hughes, Newyork állam alkormányzója, fogadtatott el egy törvényt (Utilities Act), mely a „hasznos szükségleteket”, különösen a közúti vasutakat, gáz- és villamossági vállalatokat helyezi az ugynevezett Public Service Commission felügyelete alá és ezeket a vállalatokat — a sikeresebb ellenőrzés céljából — egységes könyvvezetésre kötelezi.

Mindezek *Amerikában*, a szabadság földjén történtek; igaz, hogy úgy ezek, valamint számos más rendelkezés eddig nem voltak képesek utját állani a tőke veszélyes mérvű koncentrációjának, sem a trösztök monopolisztikus uralmának, de mindenesetre bizonyítékát szolgáltatott annak, hogy az államhatalom — a közjó érdekében — jogosult, sőt köteles is a tőkegyesülés útján keletkezett oly vállalatok szervezetébe irányítólag belenyulni, melyek vagy mások vagyonának kezelésére, vagy a közszükségletek előállítására vállalkoztak és ekként a közélet jelentékeny tényezői. Az államnak a többek közt — miként a felsorolt amerikai példák mutatják — jogában áll elrendelni, hogy a kereskedelmi korporációk, melyeket nálunk nyilvános számadásra kötelezett vállalatoknak neveznek, akként vezessék könyveiket, hogy a feljegyzéseken minden érdekelt eligazodhassék és akként állítsák fel mérlegeiket, hogy azokat mindenki megérthesse. Szóval: az államnak jogában áll a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok könyvvezetésének rendjét megszabni és ezeket mérlegeiknek megállapítandó minta szerinti szerkesztésére kötelezni. Részben a mérlegre vonatkozólag a magyar törvényhozás már is gyakorolta ezt a jogot az 1875: XXXVII. t.-c 199. §-ának megalkotása után, valamint általában a könyvvezetésre nézve a kereskedelmi törvény első rész negyedik címében foglalt határozmányok statuálásával, csak hogy mindez távolról sem elég azon cél elérése végett, hogy a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok könyvei és mérlegei közérthetőkké, könnyen elbirálhatókká és ekként értékelhetőkké váljanak, az ellenőrzés pedig sikeresebbé tétessék.

Az államnak, illetve a törvényhozásnak kell tehát ebbe a dologba beleavatkozni. Ha a törvényhozás abbéli jogát, hogy a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok alapszabályaiba felveendő kardinális határozmányokat meg-

állapítsa, hogy a közgyűlések hatáskörét megszabja stb. — senki sem vonhatja kétségbe, úgy nem lehetne szót emelni a részvényjog szabályozását tárgyoló törvény rendelkezései ellen sem, melyek ezeknek a kifejezésnek „nyilvános számadásra kötelezett” benső tartalmát és értéket adnak. Ennek pedig csak egy módja van, az, hogy a törvény oly határozmányokat állapít meg, melyek által elérhető, hogy az a „nyilvános számadás” valóban „nyilvános”, vagyis közérthető legyen.

Szó sincs róla, hogy a törvény a könyvvezetésre és a mérlegre nézve közkötelező *mintákat* tartalmazzon. Ezt nem tesz ki a fentebb említett amerikai törvények sem, hanem a Commerce Commission, illetve Newyork államban a Public Service Commission vannak megbízva azzal, hogy a követendő könyvviteli rendszert megállapítsák és mérlegmintákat szerkesszenek. A törvénynek csak annyit kellene kimondani, hogy a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok tartoznak könyveiket a kereskedelmi minisztérium által rendelti uton megszabott módon vezetni és mérlegeiket szintén e minisztérium által kiadandó minták szerint felállítani. Ennek kimondása esetén a kereskedelmi minisztériumban szakemberekből álló külön szakosztály volna felállítandó a könyvelési rendszernek és mérlegminták kidolgozására és ennek a szakosztálynak lenne a feladata az is, hogy a mérlegeket kétséges esetekben, például a cégbiróság megkeresésére abból a szempontból megvizsgálja, hogy azok a kötelező mintáknak megfelelnek-e; ugyancsak ennek a szakosztálynak állandó figyelemmel kellene kísérnie a könyvviteltan fejlődését, hogy a kiadott utasítások időnkint, a modern követelményeknek megfelelően módosíttassanak.

Magától értetődik, hogy a különböző üzleti célokból alakult nyilvános számadásra kötelezett vállalatoknak sem könyvvitelét, sem mérlegezését nem lehet akként unifikálni, hogy valamennyi részvénytársaság és szövetkezet egyetlen sablon alkalmazására köteleztessék. Egy általános alaptípust, úgy a könyvvitelre, valamint a mérleg felállítására nézve igenis meg kell határozni, hogy az egyszerű vállalatok üzletköreik figyelembevételével miben és miként térhetnek el az alaptípustól. Így alakulnának ki aztán a biztosító, ipari, közlekedési vállalatok, pénzüzetek, hitel- és fogyasztási szövetkezetek stb. az alaptípusból kiágazó könyvviteli rendszerei.

Nem tudjuk eléggé hangsúlyozni, hogy a törvényhozás ily irányú intézkedései mennyire emelték a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok hitelét, megbízhatóságát és népszerűségét és mennyire gátat vetnének azoknak a malverzációnak, melyek a zürzavaros könyvvezetés és az érthetetlen mérleg felállítása segítségével követettek el. Pénzüzeteteink kiválóbbjai szintén szükségesnek tartják az egyöntetű könyvvezetés bevezetését és mérleg felállítását és ez okból a Magyar pénzüzetetek országos szövetsége tett is ez irányban némi lépéseket. Csakhogy ily uton a fontos reform soha sem lesz megvalósítható; a szövetség még a kebelébe tartozó vidéki pénzüzeteket sem kényszerítheti az általa kontemplált reform megvalósítására, másfajta részvénytársaságok és szövetkezetek pedig teljesen kívül állanak hatáskörén. Ehhez járul, hogy a szövetség nem rendelkezik elégséges pénzzel arra a célra, hogy kiváló szakemberek által könyvelési rendszereket és mérlegmintákat dolgoztasson ki, mert a jó munka drága, az e célból szükséges anyagi eszközökkel csak az állam rendelkezik.

Amidőn azonban azt proponáljuk, hogy a törvényhozás megfelelő rendelkezéseket illeszsen be a kereskedelmi törvénybe a könyvvezetés egyöntetűsége és egységes mérlegfelállítás céljából, egyáltalán nincs szándékunkban az állami ellenőrzés propagálása. Habár a példakép felhozott amerikai törvények bizonyos mérvű állami ellenőrzés céljából alkottattak, nálunk, az állami ellenőrzés behozá-

talának szükségessége semmiféle szempontból sem forog fenn. Nekünk nem kell a nagy tőkeegyesülések monopolisztikus törekvései ellen küzdenünk, az antitröszt-irányzatnak hazánkban nem volna semmi értelme, mert hiszen nálunk még mindig animálni kell a tőkét az egyesülésre. A törvényhozás nem mehet tovább a könyvelés és mérlegelés egyöntetűvé tételénél és vonatkozó rendszabályokat nem az állami, hanem a nyilvános ellenőrzés sikeresebbé tétele céljából lépteti életbe. Mint fentebb említettük, a kormány feladatává teendő ugyan, hogy szakközgeivel a mérlegeket alaki szempontból vagyis annak megállapítása végett, hogy azok a törvény alapján kibocsátott rendeleteknek megfelelnek-e — megvizsgálta, de érdemleges felülbírálatot ez a vizsgálat nem gyakorolhat, annál kevésbé avatkozhatnak a kormány a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok ügykezelésének ellenőrzésébe, kivéve azokat, melyeknél az államtól nyert anyagi támogatás ezt az ellenőrzést megokolta teszi.

A pénzüiacról.

Budapest, márc. 24.

A háborus hírek hatása alól a pénzüiac sem képes magát teljesen emancipálni, bár szeretné, mert a rendelkezésre álló tőkék visszatartása nagy kamatvesztést okoz. Egyelőre azonban a politikai helyzet csak annyiban gyakorol nyomást a pénzüiacra, amennyiben hosszabb lejáratú kihelyezések kamatlába több-kevesebb emelkedést mutat, ellenben napipénz állandóan olcsó. A szituációt leginkább a berlini pénzüiac tükrözi vissza, ahol már most a hosszabb lejáratú váltók kamatlába 3% körül variál és ily kölcsönök nyújtása tekintetében a pénzadók tartózkodók, míg napipénz 2 1/2% ellenében bőven áll rendelkezésre. A Seehandlung is csak 3 1/8% ellenében folyósít pénzeket április 10-ig. Más irányadó piacokon a helyzet kevésbé változott és azt hiszik, hogy ha az európai koncern a háboru kitörésének elejét veszi, a bő pénzkészlet mindenütt ismét kifejlődik. A *belföldön* a pénzkészlet szokatlanul nagy arányokat ért el és a jegybank egyes napokon erős ostromnak volt kitéve. Valószínű, hogy a jegybank az ultimó alkalmából ismét az adóköteles jegyforgalomba lesz kénytelen belépni. Az élénk pénzkészlet azonban nem a kereskedelem szükségleteiből folyik, mit bizonyít az, hogy más bankok a kereslet emelkedését alig érezték. A főokot a hadi készüldések, illetve a hadsereg-ellátás képezi. Emelkedett az anektált tartományokban elhelyezett katonaság zsoldja, az élelmiszer-szállítás jelentékeny költséggel jár és számos gyár és iparos katonai felszerelések sürgős előállítására kapott megrendelést, minél fogva ezek a nyersanyag-beszerezés és a munkabér-fizetés szempontjából igen nagy mértékben utalva vannak a jegybank igénybevitelére. A márciusi ultimó is erősnek ígérkezik és így — kivált ha a külpolitikai helyzet nem változik meg — a pénzüiacon jelentékeny szilárdulásra lehetünk elkészülve.

A nagy jegybankok legutolsó kimutatásai a következők:
Osztrák-magyar bank: márc. 7. márc. 15.

	k o r o n a	
Érczkészlet...	1,605.836,000	1,616.747,000
Váltótárca ...	435.153,000	381.443,000
Lombard ...	72.594,000	73.572,000
Bankjegyforgalom ...	1,875.630,000	1,852.388,000
Adómentes jegytartalék ...	130.205,000	164.358,000
Bankkamatláb ...	4%	4%

Német birodalmi bank: márc. 7. márc. 15.

	m á r k a	
Érczkészlet...	1,075.824,000	1,100.740,000
Váltótárca ...	759.024,000	740.918,000
Lombard ...	63.985,000	73.059,000
Bankjegyforgalom ...	1,401.886,000	1,356.798,000
Adómentes jegytartalék ...	244.757,000	311.968,000
Bankkamatláb ...	3 1/2%	3 1/2%

Angol bank:		márc. 11.	márc. 18.
		font sterling	
Erczkészlet...	---	39.173,000	39.967,000
Váltótárca	---	31.323,000	33.554,000
Bankjegyforgalom	---	28.672,000	28.684,000
Összes tartalék	---	28.951,000	29.733,000
Bankjegytartalék	---	27.280,000	28.103,000
Bankkamatláb	---	3 1/2%	3 1/2%
Francia bank:		márc. 11.	márc. 18.
		f r a n k	
Aranykészlet	---	3.610.073,000	3.599.664,000
Ezüstkészlet	---	886.059,000	887.762,000
Váltótárca	---	660.487,000	676.380,000
Bankjegyforgalom	---	5.001.160,000	4.982.654,000
Bankkamatláb	---	3%	3%

Az értéktőzsdéről.

Budapest, márc. 24.

A tőzsde teljesen a háborús hírek hatása alatt állván, az üzlet teljesen aszerint alakult, amint békés hírek jöttek, vagy pedig puskaporos lett a levegő. A forgalom emellett állandóan igen csekély, ami csak természetes is, mert a bizonytalan helyzetben a spekulációs vágy igen csekély, az elérhető nyereség egyáltalában nem lévén arányban a bekövetkezőt nagy veszteséggel. Az árfolyam-variációk igen nagyok voltak és egyes vezető papiroknál negyedóránként 2—3 koronás árfolyam-emelkedés vagy árfolyam-esés napirenden volt. Így rendszeres tudósítást bajos volna adni, mert amit az egyik nap hozott, azt a másik nap elrontotta.

Az e heti jelentékenyebb árváltozások a következők:

	márc. 17.	márc. 24.	Változás
All. pénztárjegy	99.75	99.	- 0.75
Magyar aranyárjegy	110.	109.	- 1.
Magyar koronárjegy 4%	90.25	83.70	- 6.55
1870. évi nyer. kötv.	192.	190.	- 2.
Tisza-szegedi ny. kölcs.	142.	140.	- 2.
Horvát leszámítoló bank	576.	594.	+ 18.
Magyar hitel	715.	708.	- 7.
Jelzálogbank	404.50	399.	- 5.50
Kereskedelmi rt	553.	548.	- 5.
Leszámítolóbank	456.	454.50	- 1.50
Oszták hitel	612.50	604.	- 8.50
Kereskedelmi bank	3280.	3260.	- 20.
Unionbank	522.	525.	+ 3.
Bpest-lipótvárosi tkpk	150.	148.	- 2.
Egyes. bpest. föv. takarékn.	2099.	2075.	- 24.
Magyar általános takarékn.	583.	580.	- 3.
Hengermalom	345.	360.	+ 15.
Beocsini csemmentgyár	580.	595.	+ 15.
Szentlőrinczi téglá	370.	330.	- 40.
Eszakmagyar köszén	270.	266.	- 4.
Magy. ált. köszén	565.	590.	+ 25.
Kerámiai gyár	195.	206.	+ 11.
Salgótarjáni köszén	537.	525.	- 12.
Ujlaki téglá	283.	300.	+ 17.
Rímamurányi vasmü	511.50	503.	- 8.50
Weitzer-gépgyár	386.	380.	- 6.
Franklin társulat	485.	478.	- 7.
Pesti könyvnyomda	3140.	3000.	- 140.
Általános villamos rt.	325.	327.	+ 2.
Gschwindt-gyár	1350.	1380.	+ 30.
Polgári serfőző	355.	350.	- 5.
Czukoripar	1870.	1830.	- 40.
Magyar fém- és lámpagyár	290.	285.	- 5.
Magyar gázizzófény	610.	590.	- 20.
Magyar ruggyantaáru	380.	365.	- 15.
Royal nagyszálló	135.	130.	- 5.
Törökbir. dohány	330.	335.	+ 5.
Adria tengerhajó	384.	377.	- 7.
Közúti vaspálya	552.	546.50	- 5.50
Városi villamos	256.	253.	- 3.
Déli vasút	98.	96.50	- 1.50
Dunagőzhajó	865.	870.	+ 5.
Oszták-magyar államvasut	964.	653.	- 311.
Bazilika sorsjegy	20.	19.	- 1.
Erzs. szanat sorsj.	7.70	7.50	- 0.20
Magyar vöröskereszt sorsj.	28.	27.	- 1.

A gabonatőzsdéről.

Budapest, március 24.

A politikai helyzet elmérgesedése, a küszöbön lévő háború nem téveztette el hatását a gabonapiacra sem. Különösen a közeli határidők nagy áremelkedéseket értek el. A készpénzpiacra is élénk vételkedv uralkodott, de a kínálat távolról sem elégit ki. Az utóbbi napokban a malmok már román buza iránt is nagyobb figyelmet tanúsítottak, olyanyira, hogy már ab román hajóállomás is alkalmazásba bocsátkoztak és a szállításnál a háború kockázatát magukra vették. Ez a körülmény is bizonyosságául szolgál annak, hogy mennyire szilárd a buzaüzlet irányzata és mennyire híjján vannak a malmok a szükséges képleteknek. A promptbuza ára már a 15 korona fölé emelkedett.

Az időjárás még mindig csapadékos és ha egyelőre még nem okoz károkat, de a tavaszi munkálatokat nagyban hátráltatja.

Az egyes cikkek e heti üzletmenete következőkép folyt le.

Buza. A hajózás az egész vonalon megnyílt ugyan, azonban a hozatalok nem nagyobbodtak. A kínálat sem élénkebb hajóárakban, mint azelőtt volt, de a malmok üzemük folytatása miatt kénytelenek még nagyobb árldozatok mellett is a szükséges nyersanyagot magukhoz váltani. Forgalomba került mintegy 180,000 mm. egyenkint 10—15 fillérrel magasabb áron.

Rozs. Az összes cikkek szilárd irányzata némileg befolyásolta, de a forgalom alig volt élénkebb. Ausztria még mindig saját készleteit használja fel és ez bénítólag hat az üzletre. A helyi fogyasztás pedig csak keveset vásárol. A forgalomba került néhány ezer métermazsa 10.40—10.55 K között adódott el helybeli paritásban.

Tengeri. A hét első napjaiban igen szilárd irányzat volt. A hajózás késői megnyitása folytán, a vagon-áru jó kelendőségnek örvendett és magas áron cserélt gazdál. A kínálat azonban az utóbbi napokban javult. A tél folyamán elrakott tetemes mennyiségű hajórakományok a feladó állomásokon lassan-lassan elindultak, de ezek túlnyomó részben el vannak adva. Mégis valószínűnek látszik, hogy e nagyobb hozatalok átmenetileg elkedvtelenítőleg hatnak majd az irányzatra. Nem tagadható, hogy a tél és tavasz folyamán nagy mennyiségeket vontak el a rakodó állomásokról és könnyen lehetséges, hogy a későbbi hónapokban ez a hiány erősebben észlelhető lesz. Prompt áru 7.65—7.75 K-ig adatott el helybeli paritásban. Elkelt egy rakomány áprilisi tengeri 18 fillérrel a májusi árfolyam felett ab hajó, Bécs.

Arpa. Szilárd irányzat, de csekély készletek miatt kevés forgalom van benne. Néhány száz métermazsa 8.60—8.90 K között adatott el helybeli paritásban.

Zab. A politikai viszonyok folytán a zab ára is jobban emelkedett, és a forgalom élénk. A helyi fogyasztás 8.80—9.40 korona között látta el heti szükségletét.

A határidőüzlet rendkívül élénk és izgatott forgalom mellett igen szilárd irányzat volt. Nagy árváltozások fordultak elő naponként, melyek a politikai helyzet alakulása szerint igazodtak.

Különösen áprilisi buzában rendkívül szilárd az irányzat, mert a fedezések nagy mérvet öltenek és a határidő küszöbén lévén, immár kétségtelennek látszik, hogy a felmondások csak igen csekélyek lehetnek. A gabonatőzsdére nagyon izgalmas és nehéz napok következnek. A politikai helyzet rosszabbodása folytán a malmok a mai napon igen jó vételkedvet tanúsítottak és 40,000 q, közte 30,000 q szerb buzát vásároltak elég magas áron. Ennek hatása alatt az áprilisi buza árfolyama elérte a 14.5 K-t.

Az e heti záró-árfolyamok a következők:

	18.	19.	20.	22.	23.	24.
Buza áprilisra	14.02	13.90	13.79	13.99	14.15	14.50
Buza májusra	13.92	13.75	13.80	13.95	14.07	14.28
Buza 1909. októberre	11.69	11.49	11.40	11.50	11.58	11.67
Rozs áprilisra	10.75	10.52	10.55	10.58	10.65	10.72
Rozs októberre	9.69	9.49	9.57	9.55	9.62	9.67
Tengeri 1909. májusra	7.70	7.62	7.69	7.70	7.74	7.78
Zab áprilisra	9.03	8.95	9.00	9.03	9.13	9.35

NYILTTÉR.

Az e rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Átmeneti kabát

csakis mérték szerint valódi angol kelméből 35 frt, felöltő 30 frt, smoking öltöny selyemmel 35 frt, prima utcai öltönyt 30 frtért szállít

Angol készpénzrendszerű uriszabó termek
IV., Belváros, Magyar-utca 3., I. em. Kossuth Lajos-utca mellett. Telefon 106—59.

Városmajor szanatórium

és vizgyógyintézet Budán, Diaetikai
gyógyintézet belső és idegbetegek részére.

KÜLÖNFÉLÉK.

Állami és községi pénzügyek

Törökország első alkotmányos költségvetése. Szokatlan dolog foglalkoztatja jelenleg a török közvéleményt: a f. évi (török évszámítás szerint 1325 évi) állami költségvetést most tárgyalja a kamara, ami annál nevezetesebb aktus, mert eddig Törökországban sem alkotmányos, sem abszolutisztikus állami költségvetés egyáltalán nem volt. Nem is értenek efféle elaborátum elkészítéséhez a török államférfiak, azért *Laurent*, francia pénzügyi delegátust bízták meg a költségvetés egybeállításával, aki ahhoz terjedelmes expozét is készített. A budget végeredménye azonban nem kedvező; a bevételek 25.225,638, a kiadások 28.815,000 fonttal vannak előirányozva, minélfogva 3.540,000 font deficit mutatkozik. Különösen a miniszteriumok személyzeti kiadásai tesznek ki óriási összeget, mire nézve az expozé azt mondja, hogy ezt a tisztviselői létszám csökkentésével a jövő évben okvetlenül le kell szállítani. A hadügyi budget is tulnag, de ezt az expozé csak átmenetinek és onnét származonak mondja, hogy jelentékeny zsold-hátralekakat kell kifizetni. Hogy a 3¹/₂ millió font deficitet a kormány mily módon szándékozik fedezni, arról az expozé semmit sem mond. Valószínűleg e célra fordítják az Ausztria-Magyarország által kifizetendő kárpótlási összeget, mely a bevételek közt nincs felvéve, a maradványt pedig a jövő évi bevételek terhére írják át.

Karánsebes város 1909. évi költségvetéséből kiemeljük a következőket: A bevétel 125,177 K, a kiadás pedig 168,591 K és így fedezetlen hiány 43,414 K, amely összeg a mindössze 65,028 K-ra rugó állami egyenes adó után 92,8%-os pótdadó szedésére kényszeríti a várost.

Karcag városnak az 1909. évben 135,097 K bevételével szemben 290,732 K a kiadási előirányzata és így a mutatkozó 155,634 K hiányt a 278,945 K-t kitevő állami adó után kivetendő 48%-os pótdávval fedezik. Az összes adókból 174,505 K a földadó, amire még 0,5%-os pótdadó, a földadó levonásával mutatkozó egyéb adókra pedig, ami 104,439 K-ra rug, még 209%, vagyis ez utóbbi adókra összesen 68%-os pótdadó esik.

Hajduböszörmény város 1909 re előirányzott bevétele 172,729 K, kiadása 243,560 K. Hiány 70,831 K., amelynek fedezésére a földadó után 22%, a többi adó után pedig 32%-os pótdávot vetnek ki.

Leibic város 1909. évi költségvetése 1.320,089 K bevételt és 132,008 K kiadást tüntet fel. A város összes adóssága 25,778 K. A legfontosabb azonban, hogy ez a kis szepesi városka a pótdávot csak hírből ismeri.

Aru- és értéktőzsdei hírek.

A Fehér M. és társa budapesti bankcégtől a németországi lapok óva intik a közönséget, abból az alkalomból, hogy ennek képviselője, *Menzler O. M.*, Cuxhaven környékén felbukkant. A német lapok különösen figyelmeztetnek mindenkit, hogy a bankcég közvetlenül és a *Wochen-Chronik* útján adott tanácsainak fel ne üljön.

A budapesti áru- és értéktőzsde március 20-án tartotta rendes közgyűlését. A tőzsdetanács tagjai közül *Herzfeld Frigyes*, *Strasser Sándor* és *Widder Mór* tőzsdetanácsosi tisztségükrol leköszöntek, *Császár Jenót* pedig a halál ragadta el a tanácsosok sorából. A tőzsde vagyona a múlt évben 51,387 koronával gyarapodott. A tőzsdének a múlt év végén 1520 tagja volt és így a tagok száma az év folyamán 34-el emelkedett. A jelentés kapcsán *Thék Endre* nagy lelkesedéssel kísért beszédben azt az indítványt tette, hogy a közgyűlés adjon kifejezést tántoríthatatlan ragaszkodásának a tőzsde elnöke, *Kornfeld Zsigmond* báró iránt és értesítse e natározatról küldöttségileg a nagyérdemű elnököt. Együttal javasolja, hogy a közgyűlés fejezze ki hálás köszö-

netét a tőzsde elnöksége, a tőzsdetanács és a tőzsde tisztikara irányában. *Simon Jakab* elnök a tőzsdetanács nevében megköszönte az elismerő szavakat, mire a közgyűlés *Thék Endre* indítványát egyhangúlag magáévá tette, a bemutatott jelentést pedig elfogadta. Megválasztották új tagokul domonyi *Domonyi Móricot*, *Schreiber Emilt*, *Strasser Imrét*, *Madarassi Beck Gyula* bárót és *Weidinger Miksat*. A régi tőzsdetanácsosok közül *Sonnenberg Imre* kibukott.

Bank- és hitelügy.

A háboru és a takarékpénztárak. Az osztrák községi takarékpénztárakat tömegesen rohanják meg a betevőknek ezrei betétek visszakövetelése végett, mert a nép közt az az abszurd hír terjedt el és talált hitelre, hogy a háboru kitörése esetén a kormány a községi takarékpénztárak pénzkészleteire a hadiköltségek fedezése céljából ráteszi a kezét. Leginkább a csehországi német, továbbá a galíciai, bukovinai és az alpesvidéki községi takarékpénztárak vannak erős ostromnak kitéve. A többek közt egy alpesvidéki takarékpénztár, miután már pénztárát teljesen kimerítette, kénytelen volt értékpapír-állományára lombardkölcsönt felvenni, hogy a meg nem szűnő ostromnak ellenállhasson. A bécsi takarékpénztáraktól is több betétet vontak el, mint rendszerint, a visszafizetések követelése azonban nem vált ostrommá. Ugy látszik azonban, hogy az indokolatlan rettegés a határon átcsapott Magyarországra is, mert — mint értesültünk — néhány, a határhoz közelfekvő északmagyarországi takarékpénztárt a műveletlen néposztályhoz tartozó betevők, betétek visszafizetése végett szintén erős ostrom alá vettek. Leginkább ki volt ennek téve az Eperjesi takarékpénztár, mely néhány nap alatt több mint 500,000 K betétet fizetett vissza. Nagyon helyén való volna, ha a közigazgatási hatóságok alkalmas módon felvilágosítanák a köznépet félelmük alaptalan voltáról, mert a példa ragadós és még megtörténik, hogy az ország más vidékein is megrohanja a nép a takarékpénztárakat. Ennek minden módon eléje kell vágni, felvilágosítva a betevőket arról, hogy a félelem Magyarországon még annyira sem indokolt, mint Ausztriában, mivel a nálunk fennálló részvénytársulati pénzügyintézetekhez a kormány semmi esetben közel sem férközhetik.

A Merkur bank és váltóüzleti rt. (IV., Váci-utca 37.), amely 1896-ban alakult eredetileg 400,000 K alaptőkével és azt 1902-ben, illetőleg 1905-ben 540,000 K-ra emelte fel. Üzleteinek egy jelentékeny részét a *Merkur váltóüzleti rt.* (V., Fűrdő-utca 3.) vásárolta meg, amely az előbb említett társaság jelenlegi helyiségében fiókot fog fentartani, míg amaz, ha át nem adott üzleteit, főleg az intézeti házat, másfelé értékesítheti, kifogja a *felszámolást* mondani.

Az Algemeene Bank vor Zakelyk Onderpand Hágában, amely a múlt hónapban alakult 1 millió holl. forint alaptőkével és eddigelé 2 millió holl. forint értékű elhelyezett jelzálogkötvényei vannak, *Budapesten vezérképviseletet* szándékozik létesíteni. A képviselőség élén *Fledderns Kornél* dr. németalföldi konzul és *Hajnal Simon*, az Altalanos óvadékbank igazgatója fognak állani. Az új intézetet a *Niederländische Bank* és a *Hoppe et Co.* cég alapították és telekkönyvi kapcsolattal terhelte ingatlanokra, nyílt követelésekre, járadékokra, megszábot illetményekre és hasonlókra folyósított kölcsönökkel foglalkozik. A hollandiai bank Bécsben fiókintézet felállítását tervezi.

A Mercur váltóüzleti rt. 1908. évi mérlege 303,458 K bruttó nyereséget mutat ki az előző évi 275,062 K-val szemben, amely összegben a váltóüzletben és értékpapírokon elért nyereség 82,028 koronával (69,289), a kamatnyereség 110,261 K-val (101,616), a jutalékok 92,700 K-val (87,479), a házbérvédelem 8698 koronával (4339), a nyereség-áthozat 9771 K-val (12,340) szerepel. A kiadások 168,669 K-ra (153,142) rugtak, úgy hogy 134,788 K maradt *tiszta nyereség* gyanánt az előző évi 121,921 koronával szemben. Mint tavaly, részvényenként 16 K = 8% osztalékot fognak fizetni, 20,000 koronát (mint múlt évben) tartalékra, 10,000 koronát ingatlan-értékcsökkenési tartalékra utalnak. Az igazgatóság a mérleget megállapító ülésén *Schwarz Gyula* főtisztviselőt

cégvezetői jogosultsággal ruházta fel. A mérleg főbb tételei (zárójelben az előző évi adatok) a következők:

Vagyon: Pénztárkészlet 158,527 (115,428), külföldi pénznemek és kisorsolt értékek 21,071 (17,533), értékpapírok 322,337 (271,051), részletűzlet 2,137,883 (1,997,185), adósok 7,349,945 (6,200,812), üzleti ház 360,000 (360,000), különféle aktívák 2,459,648 (1,401,850) K. — **Teher:** Részvénytőke 1,000,000, tartalék 100,000 (80,000), hitelezők és betétek 11,478,556 (8,760,863), különféle passzívák 96,067 (401,075), nyereség 134,788 (121,921) K. Összesen 12,809,412 (10,363,859) K.

Kereskedelmi utazók takarékos és kölcsönös segélyegylete m. sz. címmel a kereskedelmi utazók pénzintézetet alapítottak. Az intézet élén maróthi Fürst Bertalan, Guttman Zsigmond és Arányi Ignác állanak.

A Budapesti kereskedelmi takarékpénztár m. sz. mely nemrég felszámolásba ment, *fizetési zavarokba* jutott; egyik hitelezője egy 2430 koronás követelés alapján csődöt kért ellene.

A Budapesti VII. ker. polgári kölcsönös segélyegylet m. sz. felsz. alatt április 4-én rendkívüli közgyűlést tart, hogy a *felszámolók lemondása* következtében hét új felszámolót válasszon.

Az Erzsébetvárosi kereskedelmi és iparbank m. sz. 1908. évi mérlegében 149,313 K *vesztéséget* számol el, a részjegytoke 238,599 koronával, a tartalék- és biztosítéki alapok összesen 36,898 K-val szerepelnek a mérlegben. Az 1907. évben ez a szövetkezet mérlegét 6830 K *tiszta nyereséggel* zárta.

A III. kerületi bank m. sz. amely a *Budapest III. kerületi takarékpénztár r. t.* egésze alatt működik, 1908. évi mérlegét 4614 K *tiszta nyereséggel* zárta az előző évi 11,291 K-val szemben.

A Hazai hitelintézet m. sz. 1908. évi mérlegében 6715 K *tiszta nyereséget* mutat ki az előző év 6648 K-val szemben.

A Fő- és székfővárosi hitelszövetkezet 1908. évi mérlegét 2108 korona *vesztéssel* zárta az előző évi 13,088 K *nyereséggel* szemben.

A Korona takarékos és hitelszövetkezet felsz. a. 1908. évi mérlegében 159,489 K *vesztéséget* mutat ki, míg a múlt évben még 4637 K *tiszta nyeresége* volt.

A Polgári bank m. sz. felsz. alatt felszámolását 68,182 K *vesztéssel* befejezte, amiről a felszámoló bizottság a március 29-én megtartandó közgyűlésnek fog jelentést tenni.

A Pátia-bank m. sz. 1908. évi mérlegét 4080 K *tiszta nyereséggel* zárta az előző évi 7214 K-val szemben.

A Magyar leszámítoló társaság m. sz. felsz. alatt, amely 1908. február 14-én kimondta a felszámolást, 1908. évi mérlegében 1026 korona *vesztéséget* mutat ki az előző évi 39,474 K *nyereséggel* szemben.

A Budapesti kölcsönös segélyező-egylet m. sz. 1908. évi mérlegét 75,855 K *tiszta nyereséggel* zárta az előző évi 86,562 K-val szemben. A mérleg főbb tételei (zárójelben az 1907. évi adatok) a következők:

Vagyon: Kötelezvények 3,599,761 (1,180,583) K, váltótárca 2,232,316 (1,924,752), pénzkészlet 104,398 (70,289), pénzintézeteknél 94,140 (84,203), leltár 7,989 (8,788), szervezés 18,642 (19,623), ingatlanok 116,382 (112,586), értékpapírok 52,268 (52,268), letét Első magyar általános biztosító társaságnál 160,255 (168,180), törlesztéses kölcsönök 17,365 (11,257), az 1908. évt. hátr. heti betétei és hátr. kamatok 43,178 (8837). — **Teher:** Evtársulati vagyon és részjegyek 1,417,570 (1,554,951), nyugdíjalap 36,069 (34,633), tartalék 146,549 (136,541), értékesítési tartalékalap 20,000 (18,600), biztosítéki alap 55,014 (64,014), jelzálog-kölcsön 19,214 (30,183), betétek 445,142 (469,134), köztisztviselők leszámít. törl. kölcsöne 2,777,294 (0), hitelezők 1,364,626 (1,156,576), Pesti magy. keresk. bank letét 58,000 (87,000), átmeneti tételek 4359 (37,907), többek számlája 14,716 (0), fel nem vett üzletrészek 2833 (0) K. Nyereség 75,855 (86,562) K, összesen 6,447,234 (3,672,101) K.

A Kisiparosok és kiskereskedők fillérszövetkezete 1908. évi mérlegét 5702 K *tiszta nyereséggel* zárta a múlt évi 5,776 K-val szemben. A mérleg fontosabb tételei (zárójelben a múlt évi adatok) a következők:

Vagyon: Pénztár 3,646 K (3,860), kölcsönök 233,838 K (222,014), különféle adósok számla 1,142 K (0), berendezés 2,900 K (3,000), alapítási és szervezési költségek 200 K (0). — **Teher:** Evtársulatok vagyona 190,529 K (155,062), tartalékalap 3,200 K (3,800), visszleszámított váltók 25,000 K (56,000), hitelezők 17,295 K (14,426), nyereség 5,702 K (5,776), összesen 242,723 K (243,884).

A Budapest-székesfővárosi takarékszövetkezet 1908. végén 3934 K *tiszta nyereséggel* (az előző évben 13,819 K) lezárt mérlege is igazolja, hogy ez az intézet az életképes szövetkezetek közé tartozik, mert hiszen a múlt évben a kedvezőtlen viszonyok mellett minden kisebb

intézetnek tartózkodnia kellett az újabb üzletektől, úgy, hogy sokan mérlegeiket jelentékeny veszteséggel zárták. A mérleg főbb tételei (zárójelben az előző évi adatok) a következők:

Vagyon: Pénzkészlet 8819 (3250), postatakarékpénztárban 1078 (537), leltár 3650 (3953), értékpapírok 2100 (3250), kölcsönök 346,869 (421,121), adósok 4,004 (6,561), folyószámla követelések 6,556 (6,570), többek 3,049 K (0). — **Teher:** Üzletrészbefizetések és evtársulatok vagyona 262,536 (260,911), befizetett részjegytoke 34,205 (34,323), visszleszámított váltók 43,340 (77,720), tartalék-alap 12,502 (12,002), hitelezők 18,529 (48,526), nyereség 3,934 (13,819). Főösszeg 37,045 K.

A Fővárosi hitelintézet m. sz. 1908. évi mérlegében 41,194 K *vesztéséget* számol el 68,900 K törzstőke mellett még az előző évi mérleget 98,300 K törzstőke mellett 2631 K *tiszta nyereséggel* zárta.

A Józsefvárosi takarékos és hitelszövetkezet 1908. évi mérlegében 83,791 K részvénytőke mellett 31,617 K *vesztéséget* mutat ki, míg az előző évben 94,231 K törzstőke mellett 7917, K *tiszta nyereséget* számolt el.

A Székesfővárosi kölcsönös segélyező szövetkezet 1908. évi mérlegét 140,985 K *vesztéssel* zárta az előző évi 1478 K *nyereséggel* szemben.

A Magyar pénzintézetek központi hitelbankja r. t. március 21-én tartotta 5. rendes közgyűlését fenyéri Zádor Lajos kir. tanácsos, a Debreceni első takarékpénztár vezérigazgatója elnöklése alatt. Az igazgatóság jelentését a közgyűlés egyhangulag tudomásul vette. Ezután a közgyűlés helyeslése közben Kégl János dr. a Monori kerületi takarékpénztár igazgatója méltatta azokat az eredményeket, amelyeket az intézet az elmúlt esztendőben elért és azon meggyőződésének adott kifejezést, hogy az intézet céltudatos eljárása megerősítette a vidéki pénzintézeteket is és hogy ennek elismeréseképp az intézetek a közeljövőben tervezett alaptőkefelemelést — mint már közzükségletet képező műveletet — kellőleg támogatni fogják. Kégl dr. kiemelte, hogy az intézet szerény tőkéjével az elmúlt évben kb. 2 milliárd forgalmat bonyolított le, amely körülmény bizonyosága annak, hogy az intézet a vidéki pénzintézetek forgalmának már egy számottevő részét bonyolítja le. A közgyűlés tudomásul vette az igazgatóság jelentését és az intézet körültekintő vezetéséért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Az ezután előterjesztett zároszámadásokat a közgyűlés helybenhagyta és az igazgatóságnak, valamint a felügyelő-bizottságnak a felmentvényt megadta. Bleszl Ferenc, az Esztergomi takarékpénztár vezérigazgatója, indítványára az eddigi tagokon kívül a megüresedett állásokra közfelkiáltással megválasztottak: az *igazgatóságba:* Flittner Károly, a Besztercebányai takarékpénztár vezérigazgatója és Hoványi Géza dr., a Nagyváradit takarékpénztár vezérigazgatója; a *felügyelőbizottságba:* Karczag S. Sándor dr., a Tiszavidéki hitelintézet és takarékpénztár r. t. Szolnok, igazgatója, Kégl János dr., a Monorkerületi takarékpénztár igazgatója, Probald Lajos, a Magyar Földhitelintézet cégvezető főkönyvvezetője; a *választmányba:* ifj. Feuer Béla, a Kiskunfelegyházi népbank r. t. igazgatója, Kanitz Dezső, az Agrár takarékpénztár r. t. vezérigazgatója, ifj. Szutrély Lipót, a Bajai takarékpénztár vezérigazgatója és Wertheimer Pál, a Fejérmegyei takarékpénztár Székesfehérvár ig. tagja. A közgyűlést követő igazgatósági ülés fenyéri Zádor Lajos kir. tanácsost újból elnökké választotta és az eddigi alelnökökön kívül Fári Antalt, a Hódmezővásárhelyi takarékpénztár vezérigazgatóját alelnökké választotta meg és Gyenes Lajos, az intézet eddigi ügyvezető igazgatóját vezérigazgatóvá nevezte ki. A közgyűlés elé terjesztett mérleget már lapunk március 11-iki 10. számában közzöltük és e helyen csupán azt ismétljük, hogy az intézet az idén is, mint tavaly részvényenként 40 K = 4% osztalékot fizet.

A Magyar általános hitelbank március 19-én tartotta meg XII. rendes közgyűlését Pallavicini Ede örgróf elnöklésével. Pallavicini Ede örgróf megemlékezett arról, hogy a király Kornfeld Zsigmondot, az intézet elnökét nagyszerű tevékenysége elismerésül az örökös bárói méltósággal tüntette ki. A napirendre való áttérés előtt Hacsak Géza felvilágosítást kért arra nézve, hogy az általa idejekorán beterjesztett indítványok miért nem szerepelnek a napirenden. Az elnök kijelenti, hogy ezeket az indítványokat azért nem vették föl a napirendre, mert az indítványtevő részvényes az indítvány beterjesztésekor nem igazolta, hogy az alapszabályok értelmében 20 részvényt rendelkezik. Az elnök nyilatkozatát tudomásul vették. Sebestya Kolos főtákar felolvasta az igazgatóság, valamint a felügyelő-bizottság jelentését. A közgyűlés az igazgatóság jelentését egyhangulag elfogadta és jóváhagyta az igazgatóság indítványát, amely szerint az 1907. évből áthozott 311,166 K levonása után mint 1908. évi *tiszta nyereség* jelentkező 7,522,307 koronából az igazgatóság alapszabályszerű jutalékának levonása után fennmaradó 4,807,076 K, valamint az 1907. évről áthozott 311,166 koronából részvényenként 40 K = 10% épen úgy, mint tavaly, fizetett ki, 700,000 K a tartalék-alap, 335,128 K pedig az ingatlantartalék javadalmazására fordítatik és a fennmaradó 346,114 korona az 1910. év számlájára vitétik át. Az

igazgatóság jelentéséhez *Hacsak Géza* szólt hozzá és felvilágosítást kért egy kétszáz ezer koronás tétel ügyében, amelynek elszámolását nem találja a mérlegben. Amire *Ullmann Adolf* igazgató kijelenti, hogy az igazgatóság tagjai közül senki semmiféle összeget nem vett fel, amelyről pontosan el nem számolt volna. *Hacsak Géza* ezt a nyilatkozatot tudomásul veszi. A közgyűlés ezután az igazgatóság indítványait egyhangulag elfogadta. Azután titkos szavazás útján megválasztotta az igazgatóságba *Horváth Elemért* öt évre, a felügyelő-bizottságba pedig *Ahsbals Leó* lovagot, *Huszár Adolfot*, *Kernler Ferencet* és *Havassy Dezsőt* egy évre. Ezzel a közgyűlés véget ért. A közgyűlés után tartott igazgatósági alakuló-ülésen az igazgatóság elnökekül *Kornfeld Zsigmond* barót, alelnökül pedig *Zichy Nándor* grófit és *Hercz Gyula* lovagot megválasztották.

A Hitelbank rt. Petrozsény, mely 1903-ban alakult 200,000 korona alaptőkével és a múlt év végén felszámolásba ment át, most *csődöt kért maga ellen*, melyet a dévai törvényszék *el is rendelt*, tömeggondnokul *Apáthy Árpád* dr. dévai ügyvédet nevezvén ki. A bejelentési határidő április 30.

Uj pénzüzet Vácon. Morlin Zsiga dr. ügyvéd Vácon új pénzüzet alapításán fáradozik, melynek *alaptőkéjét 200,000 K-ra* tervezi.

Meghiusult gyulai pénzüzeti alakulás. Hirt adtunk már arról, hogy Gyulán új pénzüzet alakulását tervezik. Most *Billitz Sándor* a pénzüzet egyik alapítója közli velünk, hogy bárha a részvényjegyzés teljes eredményt ért, különös tekintettel a kedvezőtlen pénzügyi helyzetre, amelyet a *folytos háborus hírek* idéztek elő, a *terve vett alapítás elmarad.*

A Hitelbank rt. Rózsahegyen március 21-én tartott közgyűlésén elhatározták az *1 millió korona alaptőkének 2 millió K-ra való felemelését.* Az intézet 1908. évi mérlege 181,029 K tiszta nyereséggel zárul az előző évi 141,081 K-val szemben. Az osztalék, úgy mint tavaly, részvényenkint 20 K = 10% lesz.

A Szolnoki hitelbank rt. márc. 14-én rendkívüli közgyűlést tartott, mely ügyvezető-igazgatóul *Östreicher Oskárt*, a szolnoki Östreicher Lipót és fia nagykereskedő-cég egyedüli tulajdonosát választotta meg, aki mint agilis és szorgalmas kereskedő, ambícióval fogja megvalósítani programját. Az igazgatóságba beválasztották továbbá *Jancsó István* bádógost, *Deák Ferenc* hentesmestert és *Tolnai Sándor* porcellánkereskedőt. A felügyelő-bizottság új tagjai lettek *Külley Béla*, a *Törökszentmiklósi takarékpénztár* igazgatója és *Haas József*, a Szolnoki kereskedelmi bank cégvezető-titkára. A közgyűlés elhatározta, hogy *alaptőkéjét 1000 drb 200 koronás új részvény kibocsátásával 400,000 koronára felemeli.*

A Módosi takarékpénztár elhatározta, hogy a *160,000 K alaptőkéjét 400,000 K-ra emeli fel*, olyanformán, hogy összesen 1200 drb 200 K névértékű új részvényt bocsát ki. még pedig 400 drb-ot a részvényeseknek enged át és ezeknek értékét a tartalékalapból fedezi, míg a további 800 drb-ot aláírásra bocsátja 230 K-s árfolyamon.

A Nagykata és vidéki takarékpénztár rt. *alaptőkéjét 150,000 K-ról 250,000 K-ra emelte fel.*

A Lipovana takaré- és hitelszövetkezet rt. (Lippa) március 7-én tartott közgyűlésén elhatározta *100,000 K alaptőkéjének 200,000 K-ra való felemelését*, 500 drb 200 K-s részvény kibocsátásával. A részvényeket 220 K árfolyamon bocsátják ki.

A Mosonmegyei takarékpénztár Magyaróvárott február 27-én tartott közgyűlésén elhatározta *120,000 K alaptőkéjének 600,000 K-ra való felemelését.* A tőkefelemelést úgy adják meg, hogy az eddigi 1200 drb részvény 50 frtnyi névértékét felemelik részvényenkint 400 K-ra, összesen 480,000 K-ra és 300 drb új részvényt bocsátanak ki szintén 400 K, összesen 120,000 K névértékben. A részvényjegyzés határidejéről és az átvétel feltételeiről lapunk mai hirdetési rovatában részletes ismertetés található.

Az Alföldi bank rt. (Szabadka) 1908. évi mérlegében 200,000 korona alaptőke mellett *62,560 K veszteséget* mutat ki a múlt évi 1860 K veszteséggel szemben. A jelentés, amelyet az igazgatóság is aláírt, a veszteséget a következő furcsa indokollással kíséri: „Az okok az 1908. évi július 31-ig működött igazgatóság többségének mivel sem menthető *könnyelmű gazdálkodásában* és abban keresendők, hogy a felekezeti szempontokat mindenben az intézetnek érdekei fölé helyezték. A nagymérvű beruházásoknál és a részvénytőkével arányban nem álló

üzleti költségeknél azzal kecsgették a részvényeseket, hogy a pénzüzetnek kifelé is impozánsnak kell lennie, mert százezrekre rugó felekezeti betétek, ugyanily összegű egyházi pénzek fognak annál ellyeztetni, holott ily természetű betétekből a részvénytársaság egy fillért sem látott”. A jelentés nyomán nagy kavargás volt a közgyűlésen, amelyen szóba került az is, hogy az intézet mérlegét egy másik társaság könyvelője készítette el. Ennek dacára az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak a felmentvényt megadták. A társaság felszámolására vonatkozó indítványt a közgyűlés elvetette.

A Szab. bosznia-hercegovinai országos bank igazgatóságának március 23-án tartott ülésén előterjesztették az 1908 évi mérleget és elhatározták, hogy az április 14-én tartandó közgyűlésnek a nyereség következő felosztását fogják javasolni. A részvények után 9% osztalékol fizetnek, 108,108 (102,107) K a tartalékalapra irandó, míg az igazgatóság és a tisztviselők jutalmazására fordítandó összeg levonása után fennmaradó 25,160 (7355) K új számlára vihető át.

A bécsi Wechselstuben A.-G. Mercur 1908. évi mérlegét 2,193,070 K tiszta nyereséggel zárta az előző évi 2,191,328 K-val szemben, amely összegből éppen úgy, mint tavaly, részvényenkint 36 K = 9% osztalékol fognak fizetni. A 246,678 (+ 1848) K nyereségáthozattal együtt a bruttónyereség 4,693,077 (+ 434,160) K, amiből 2,090,216 (+ 370,050) K a változületi nyereség és jutalékok, 2,225,275 (— 19,131) K a kamatok, 80,582 (+ 80,582) K az ingatlanok jövedelme és 50,324 (+ 110) K a Mercur sorsolási közlöny hozadéka. A kiadások között vannak: a fizetések 1,171,258 (+ 149,302) K, üzleti költségek és adó 1,328,748 (+ 283,115) K-val. A mérleg főbb tételei az előző éviekkel összehasonlítva, a következők:

Vagyon: Készpénz, szelvények, kisorsolt értékek 3,374,020 (— 258,706), váltók 12,287,297 (+ 6,794,031), értékpapírok 7,482,515 (+ 2,513,032), nyugdíjalap értékpapirjai 239,692 (+ 101,726), report 9,873,330 (+ 1,281,320), részletüzlet 3,722,392 (+ 158,244), adások 86,002,775 (+ 1,894,983), ingatlanok 2,094,500 K. — *Teher:* Részvénytőke 20,000,000, tartalékalap 1,000,000 (+ 50,000), külön tartalékalap 6,750,000, nyugdíjalap 1,095,199 (+ 144,248), betétek 26,710,206 (+ 3,867,430), elfogadványok 4,495,605 (+ 782,456), hitelezők 59,517,968 (+ 348,308), átmeneti tételek 3,314,471 (+ 2,292,547), nyereség 2,193,070 (+ 1742) K. Összesen 125,076,524 (+ 12,484,723) K.

A Banque russe pour le commerce étranger egy *konstantinápolyi* jelentés szerint a török fővárosban két fiókot állít föl, a melyeknek vezetését *Fuchs-ra* a Banque de Salonique volt igazgatójára bizza.

Ipar.

Rotációs papír-gyár Magyarországon. Már említettük, hogy a nagyobb fővárosi nyomdák (Athenaeum, Légrady, Wodianer, Glóbus, stb.), melyek rotációs papírt fogyasztanak, az osztrák rotációs papír tulkapásai folytán elhatározták, hogy a hazai szükséglet fedezésére gyárat létesítenek. Az érdekelteket — mint értesülünk — a *Hermaneci papír-gyárat* akarják megvenni és azt rotációs papír-gyártásra berendezni és avégett tárgyalásokba bocsátkoztak a *Hazai bank rt.-gal.*

A Magyar és galíciai naptaipar rt. annak idején a *Budapesti ásványolajgyár rt.* részvényeinek egy nagy hányadát kölcsönpénzen átvette abban a reményben, hogy a petroleum-üzlet kedvezően alakul majd és az 5106 drb részvényen nyereséggel adhat tul. Ez a remény nem vált be, amiért az igazgatóság ezeket a részvényeket egy pénzcsoportnak a kibocsátási áron eladta, amihez az április 1-én megtartandó rendkívüli közgyűlésen a részvényesek hozzájárulását fogja kérni.

A Magyar kocsigyár rt., amely 1907-ben létesült 200,000 K alaptőkével, 1908. évi első mérlegét 134,385 K *veszteséggel* zárta és a március 30-án tartandó közgyűlésen *felszámolását* fogja kimondani. A vállalatot *Mittelmann Géza* igazgató veszi át.

A Zsolnai cement és mészgyár rt. 1908. évi mérlegét 193,242 K *veszteséggel* zárta, míg a múlt évről 78,218 koronát hoztak ezen a címen át, úgy hogy a *teljes veszteség 271,460 K.* Ezt a veszteséget az igazgatóság úgy óhajtja eltüntetni, hogy a március 30-ára egybehívott közgyűlésnek a jelenleg *350,000 K alaptőkének lebélyegzés útján 87,500 koronára való leszállítását* fogja ajánlani. Az egyenként 25 K névértékre lebélyegzett régi részvények 8 dara-

bonként és így egy-egy 200 K névértékű részvényre kicserél-
tetnek. Ezekkel együtt összesen 10,000 drb 200 koronás
új részvényt fognak kibocsátani, úgy, hogy az alaptőke a
tranzakció keresztülvitele után 2,000,000 K lesz. A mérleg
főbb tételei (zárójelben az 1907. évi adatok) a következők:

Vagyon: Ingatlanok és gyári berendezés 743,724 (470,878), kész-
letek 63,906 (11,895), adósok 42,705, veszteség 271,460 (78,218) K. —
Teher: Részvénytőke 350,000, tartalékalap 300 (300), hitelezők 771,495
(241,785) K.

A Magyar kender- és lenipar rt. érsekújvári lenfeldolgozó
telepét az I. D. Gruschwitz & Söhne-cég (Neusatz a/O.), amelynek a
nevezett társasággal szemben nagyobb követelése van, átvette és azt
saját cége alatt fogja folytatni.

A Szápári kőszénbánya rt. március 25-én rendkívüli közgyü-
lést tart, amelyen 200,000 K 4%-os elsőbbségi kötvény kibocsátása
tárgyában fog határozni.

A Magyar általános kőszénbánya rt. igazgatósága
megállapította az 1908. évi mérlegét és elhatározta, hogy az
április 26-án megtartandó közgyűlésnek javasolni fogja, hogy
a 3,993,164 K tiszta nyereségből (769,890 K-val több a múlt
évinél) értéksökkenési tartalékokra 1,510,000 (+ 273,328),
az általános tartalékra 400,000 (+ 90,000), külön adományul
a tisztviselők nyugdíjalapjának 30,000 (30,000), a bányá-
társaspénztáraknak 50,000 (50,000), munkásjóléti tartalék-
alapra 200,000 (+ 75,000), az igazgatóság és a tisztviselők
alapszabályszerű jutalékára 293,367 K, a részvények 25
koronás = 12 1/2%-os osztalékára (tavaly 20 K) 1,500,000 K
fordítottassék, míg a fenmaradó 622,110 K további leírásokra
használtassék, a múlt évről elővezetett 897,681 K nyereség-
áthozat változatlanul új számlára vitessék át. A múlt évben
5 millió koronát fordítottak új beruházásokra. A mérleg-
tételek az utolsó négy évben a következők:

Vagyon:	1908.	1907.	1906.	1905.
Bányabirtok	12.852,461	12.826,881	12.596,709	12.503,868
Telkek, épületek, gépek stb.	25.721,093	20.925,986	17.406,313	15.009,154
Üzemi anyagok stb.	1.954,839	2.024,896	1.436,136	1.172,849
Szén, brikett, mészko- készletek	105,768	73,884	34,751	35,409
Pénztár és bankok	1476,318	1.381,186	363,838	1.528,399
Értékpap., küldv., letételek	4.044,469	4.020,323	3.215,433	3.079,071
Adósok	853,352	705,546	574,508	462,487
Nyugdíjalap értékei	621,118	1.038,523	1.203,380	1.236,880
Arfolyamkülönbözet				
Teher:				
Részvénytőke	12.000,000	12.000,000	12.000,000	12.000,000
Elsőbbségi kölcsön	10.609,307	10.742,266	10.869,043	10.990,619
Értéksökkenési tart.	10.535,460	8.590,460	7.330,460	6.325,460
Tartalékok	8.690,582	6.844,996	3.714,299	2.286,999
Hitelezők	310,482	308,572	218,125	190,825
Hátralékos bányabérek	2,390	2,400	2,392	4,785
Fel nem vett kötvények	1,371	795	2,076	935
Fel nem vett osztalék	322,154	328,765	333,724	336,037
Elsőbbs. kölcsönkam.	309,389	343,428	221,524	214,448
Letételek és ovadékok	855,119	707,268	575,399	463,148
Nyugdíjalap	3.003,164	3.223,274	2.494,480	2.214,860
Nyereség				
Összesen	47.629,518	42.992,228	37.761,522	35.028,119

Az Ujlaki téglá- és mészégető rt. 1908. évi mérlegé-
ben 682,686 K bruttó-nyereséget (az előző évben 663,809
K) számol el, mely összegből 13,259 (7724) K nyereség-
áthozat, 659,146 (641,282) K a gyártmányoknál elért jöve-
delem, 4125 (4756) K a Közönséges tömör falitéglatát áru-
sító rt. osztaléka, 2940 (2723) K a házbérijövedelem és 3216
(7324) K az adómentes kamatok összege. Ezzel szemben a
kiadások közt szerepelnek: 125,000 (150,000) K leírások 18,286
(22,131) K biztosítások, 93,840 (81,815) K fizetések, 61,948
(29,400) adók és illetékek, 88,267 (43,154) K kamatok és
26,079 (32,917) K üzleti költségek, úgy hogy a tiszta nye-
reség 269,266 K-t tesz ki, az előző évi 304,392 koronával
szemben. A mérleg főbb tételei az utolsó három évben a
következők:

Vagyon:	1908.	1907.	1906.
Ujlaki gyártelep	681,807	671,947	671,377
Óbudai gyár	3.971,149	3.906,201	3.714,245
Habarcsgyár	998,982	973,271	969,709
Tinnyei kőbánya	14,398	14,398	14,398
Dunakotrás	139,910	136,434	123,999
Irodaberendezés	1,600	1,600	1,600
Tetőcserepyár	554,484	549,473	475,027
Péterhegyi gyártelep	995,397	875,387	—
Biztosítékok	10,444	10,880	13,406
Kocsik és lovak	126,000	130,000	74,000
Készletek	705,171	412,230	376,802
Adósok	293,842	309,272	256,149
Bankkövetelés	291,982	310,164	188,875
Postatakarékpénztár	—	—	10,705
Részvények	60,660	60,660	47,760
Váltótárca	3,056	2,303	9,773
Penzkészlet	11,430	12,346	23,201

Teher:	1908.	1907.	1906.
Részvénytőke	4.680,000	4.680,000	3.900,000
Törlesztési tartalék	1.375,000	1.250,000	1.100,000
Tartalékalap	583,615	577,682	546,297
Hitelezők	730,276	712,013	399,238
Fel nem vett osztalék	267	105	218
Tiszti segélyalap	31,290	30,374	28,457
Elfogadványok	190,500	822,000	762,000
Nyereség	269,266	304,392	234,814
Összesen	8.860,314	8.376,566	6.971,024

Az igazgatóság a március 28-án megtartandó közgyü-
lésnek azt fogja ajánlani, hogy a 4,680,000 K alaptőkét
2600 drb új 300 K-s részvény kibocsátása által 5,460,000
K-ra emeljék fel.

A Magyar ruggyantaárugyár rt. az 1908. évi mér-
legében 560,275 K tiszta nyereséget számol el, az előző évi
335,534 K-val szemben. A múlt évi 29,283 (tavaly 17,458) K
nyereség-áthozattal együtt a bruttó nyereség 1,662,943
(tavaly 1,340,235) K-ra rugott, amely összegből 1,001,309
(tavaly 897,381) koronát költségek, 101,359 (tavaly 106,668)
koronát leírások címén helyeztek kiadásba. A társaság mér-
legének fontosabb tételei az utolsó három évben a következők:

Vagyon:	1906	1907	1908
Ingatlanok	884,890	911,713	983,176
Gépek	752,718	798,441	828,719
Gyári eszköz. és felszerelések	244,432	296,397	338,267
Iparvágány	11,152	11,153	11,153
Pénztár készlet	14,047	23,381	34,166
Értékpapír és biztosítékok	3,802	35,577	10,582
Tiszti alap	46,536	54,000	93,560
Adósok	1.254,724	2.355,108	2.225,013
Leltár	1.051,628	1.006,246	896,075
Összesen	4.263,929	5.492,016	5.419,721
Teher:	1906	1907	1908
Részvénytőke	1.600,000	2.500,000	2.500,000
Tartalék alap	548,475	875,000	875,000
Újítási alap	108,799	250,000	250,000
Értéksökkenési alap	419,607	641,184	741,184
Tiszti végkielégítő alap	70,408	80,404	99,362
Munkás alap	14,974	16,362	17,039
Hitelezők	1.197,325	760,281	357,890
Átmenő tételek	38,912	32,771	18,117
Vegyes	—	480	855
Nyereség	265,429	335,534	560,275
Összesen	4.263,929	5.492,016	5.419,721

A Dunántúli kőszénbánya rt., amelyet a Magyar
általános hitelbank 1907-ben alapított 1,400,000 K alaptőkél-
vel az Engel család komlói kőszénbányáinak átvételére,
melynek bányái ez év elején a kincstár tulajdonába mentek
át, most tette közzé első mérlegét. Ez 45,909 K bruttó-
jövedelemmel szemben 49,361 koronát számol el leírások
címén, úgy hogy 3452 K veszteséget mutat ki. A mérleg
főbb tételei a következők:

Vagyon: Bányabirtok 128,000, épületek 139,300, beruházások
1,170,787, pénztár 900, anyagkészlet 21,594, kutatás és furás 101,464,
föltárás és előkészítés 155,707, bányavasút 7000, adósok 26,753, vesz-
teség 3452 K — Teher: Részvénytőke 1,400,000, hitelezők 286,064,
hátralékos munkabérek 19,532, értéksökkenési tartalék 49,361 K.
Összesen 1.754,957 K.

A Magyar paszomány- és szalagárugyár rt. 1908. évi mérlegét 22,830 K *veszteséggel* zárta az előző évi 26,914 K-val szemben. A mérleg főbb tételei (zárójelben a múlt évi adatok) a következők:

Vagyon: Gépek és berendezés 101,108 (99,872), értékpapírok 12,000 (12,000), nyersanyagok 10,556 (19,665), készáru 18,759 (11,880), üzemanyag 1040 (0), pénztár 762 (320), csekkszámok 1824 (0), Magyar leszámító bank 2087 (0), átruházott követelések 17,114 (0), adósok 7741 (9317), veszteség 22,830 (26,914) K. — *Teher:* Részvénytőke 100,000, leírások 14,400 (9,900), Budapesti kereskedők bankja 15,066, hitelezők 66,355 (43,068) K. Összesen 195,821 (199,968) K.

A Szentmargitszigeti gyógyfürdő- és szállodák rt., amely 1907-ben alakult, 1908. évi mérlegét 55,690 K *veszteséggel* zárta az előző évi 48,323 K-val szemben, úgy hogy a 300,000 K alaptőkéből eddig 104,013 K elveszett. A mérleg főbb tételei (zárójelben az 1907. évi adatok) a következők:

Vagyon: Készpénz 3561 (6562), óvadékok a felügyelőségnél 40,201 (30,201), alapítási költség 8863 (11,817), berendezés, beruhasások és felszerelések 433,489 (440,586), 1907. évi veszteség 48,323, 1908. évi veszteség 55,690 K. — *Teher:* Részvénytőke 300,000, zálogkölcson r. t. 20,000 (20,000), nyugdíjalap 939 (491), hitelezők 269,187 (231,675) K, összesen 590,126 (552,166) K.

A Faáru- és botgyár rt. 1908. évi mérlegében újabb 2,249 K veszteséget mutat ki az előző évi 4,213 K-n kívül, úgy hogy most már a mérlegben összesen 6,462 K *veszteség* szerepel, dacára a 3,500 K államségélynek. A mérleg fontosabb tételei (zárójelben a múlt évi adatok) a következők:

Vagyon: Készpénz 133 (3,310), ingatlan és leltár 93,303 (106,359), használati cikkek 5,561 (5,614), állami gépsegély 7,000 (—), áruk 37,150 (67,778), adósok 33,539 (38,580), átmeneti tételek 1,500 (4,000), veszteség 6,462 (4,213) K. — *Teher:* Részvénytőke 100,000, vételár-hátralék 32,830 (40,535), hitelezők 9,375 (9,018), elfogadványok 42,450 (72,300), összesen 184,655 (225,853) K.

Az Egyesült építő- és ipar rt. felsz. a. 1908. évi mérlege a következő főbb tételekből áll (zárójelben az előző évi adatok):

Vagyon: Adósok 4,591,835 (5,255,205), óvadékok 464,700 (539,200), ingatlanok, értékpapírok és tárcaváltók 1,698,651 (1,101,191) K. — *Teher:* Hitelezők 6,282,950 (6,309,255), óvadékok 464,700 (539,200) K, összesen 6,747,650 (6,848,455) K.

Az Építő- és telekértékesítő rt. az 1908. évi mérlegében 1916 K *veszteséget* tüntet fel a múlt évi 242 K-val szemben. A mérleg főbb tételei (zárójelben a múlt évi adatok) a következők:

Vagyon: Ingatlanok 150,000 (150,000), parcellázás 24,829 (20,000), adósok 138,420 (130,669), veszteség 1916 (242) K. — *Teher:* Részvénytőke 300,000, hitelezők 15,165 (911) K. Összesen 315,165 (300,911) K.

A Magyar részvénytársaság délafrikai vállalatokra, amely 1895-ben 1.000.000 K alaptőkével alakult és 1906. óta fölszámol, 1908. évi mérlegében a következő főbb tételeket (zárójelben az előző évi adatok) számolja el:

Vagyon: Készpénz 947 (917), értékpapírok 1.252,950 (1.219,296), előlegek bányavállalatoknak 3496 (64,720), adósok 221 (1030) K. — *Teher:* Hitelezők 1.223,591 (1.283,000), átmeneti tételek 1500 (1000), vagyonegyenleg 32,523 (1953) K. Összesen 1.257,614 (1.285,963) K.

A Magyar villamos erőátviteli és világítási rt., amely 1907-ben az annak idején fizetési zavarokba jutott *Gerlai és Beck* cég szárszebesi telepének átvételére alakult 210,000 K alaptőkével — 150,000 K törzs- és 60,000 K elsőbbségi részvények (az utóbbiakból a mérleg szerint csak 18,000 K van befizetve) — 1908. évi mérlegét 21,963 K *veszteséggel* zárta, az előző évi 22,563 K-val szemben, úgy hogy alig 1½ évi működés után 44,525 K, vagyis az alaptőkének több mint negyedrésze elveszett.

A Schütz György-féle magyar naxos csiszolókorong-gyár rt. 1908. évi mérlegét 5766 K *veszteséggel* zárta, míg a múlt évben 1053 K nyereséget ért el. A mérleg-tételei (zárójelben a tavalyi adatok) a következők:

Vagyon: Pénztár 1216 (0), gépek 21,010 (22,116), függő elszámolások 4372 (4858), felszerelés 12,287 (12,288), készáru 1708 (6025), anyag 3955 (0), adósok 9210 (9211), telek és épület 5979 (0) K. — *Teher:* Részvénytőke 50,000, tartalékalap 1000 (0), hitelezők 13,505 (2073), veszteség 5766 (0), nyereség 1053) K.

A Borszéki fürdővállalat rt. 1908. évi mérlegében 11,121 K *tiszta nyereséget* mutat ki az előző évi 929 K *veszteséggel* szemben.

A Lechner rákosi téglagyár rt., amely 1900. óta nem fizetett osztalékot, 1908. évi mérlegét 875,000 K alaptőke mellett 26,281 K

tiszta nyereséggel zárta az előző évi 21,814 K-val szemben. A mérleg főbb tételei (zárójelben az előző éviéik) a következők:

Vagyon: Pénztár 11,884 (10,389), ingatlan 887,832 (898,052), leltár 200,633 (220,382), árukészlet 133,989 (89,141), értékpapírok 8800 (8800), adósok 12,341 (14,489) K. — *Teher:* Alaptőke 875,000, tartalékok 150,000 (138,884), váltók 15,200 (12,394), hitelezők 184,738 (188,071), adó 4259 (1690), nyereség 26,281 (21,814) K. Összesen 1.255,478 (1.241,253) K.

A Magyar játék- és műiparárugyár rt., mely a múlt évben alakult, most közzétett mérlegében 687 K *nyereséget* mutat ki, ami a 150,000 K alaptőke 0-46%-os kamatoztatásának felel meg.

Az Első magyar csavargyár rt. 1908. évi mérlegét 498,027 K *tiszta nyereséggel* zárta az előző évi 363,256 K-val szemben. A múlt évről áthozott 78,588 K-val (tavaly 46,575) együtt a bruttó-nyereség 654,619 K-t (524,918) tett ki, amiből 88,652 K-t (88,100) leírások, 934 K-t (1,784) kétes követelések, 52,047 K-t (43,017) adó és 14,960 K-t (28,761) kamatok címén helyeztek kiadásba. A mérleg fontosabb tételei zárjelben a múlt évi adatok) a következők:

Vagyon: Építmények 1.033,937 (1.017,701), gépek 1.112,242 K (1.102,494), ingatlanok 258,652 (257,804), vasuti vágányok 23,306 (23,306), készáru 643,073 (681,090), anyagok 574,162 (821,424), berendezés 163,537 (151,994), számszámok 169,082 (167,745), felszerelés 25,549 (26,171), tűzbiztosítás 3,335 (3,154), balesetbiztosítás 380 (7,403), pénztár 6,111 (9,624), váltók 62,340 K (53,872), óvadékok 88,686 K (69,668), adósok 1.398,384 K (967,338). — *Teher:* Részvénytőke 4.000,000 K, hitelezők 249,034 (1.292,766), átmeneti tételek 19,184 (12,720), tartalékalap 198,875 (183,041), építmények értékcsökkenési tartaléka 139,375 (121,118), gépek értékcsökkenési tartaléka 370,453 (312,994), berendezés értékcsökkenési tartalék 68,975 (58,468), vasuti vágányok és felszerelés értékcsökkenési tartalék 18,855 (16,425), nyereség 498,027 (363,526), összesen 5.562,776 (5.390,788) K.

A Ferenc-csatorna műmalmok társulata mint rt. 1908. évi mérlegében 25,689 K *veszteséget* mutat ki az előző évi 3,332 K *nyereséggel* szemben.

Az Una faipar rt. 1908. évi mérlegében 69,177 K *tiszta nyereséget* mutat ki az előző évi 66,400 K-val szemben. A mérleg fontosabb tételei (zárójelben a múlt évi adatok) a következők:

Vagyon: Gőzfűrésztelep 423,277 (305,654), iparvasut 500,013 (457,634), erdei épületek 12,327 (9,938), dubicai állomási raktárpépület 1,128 (0), dubicai leltár 20,902 (16,674), irodai leltár 880 (0), kocsik és lovak 1,790 (0), Mundus egyesült magyar és hajlított fabutorgyárak rt. és a Faginea kiviteli rt. részvényei 217,950 (211,020), pénzkészlet 15,328 (10,089), küldvények 5,600 (0), üzemi anyagok 20,647 (0), fakészletek 81,671 (163,360), adósok 324,808 (223,210), óvadékok 52,600 (52,600) K. — *Teher:* Részvénytőke 300,000, tartalékalap 30,000 (0), értékcsökkenési tartalék 454,008 (306,110), elfogadványok 194,699 (161,342), hitelezők 395,139 (358,022), óvadékok 25,000 (25,000), előleg értékpapírokra 195,000 (195,000), átmeneti tételek 45,999 (0), nyereség 69,177 (66,400), összesen 1.678,921 (1.450,179) K.

A Sajóházi papirgyár rt. 1908. évi mérlegében a múlt évről áthozott 1,492 K tavalyi nyereségen kívül 147 K, összesen tehát 1,639 K *tiszta nyereséget* mutat ki. A mérleg fontosabb tételei (zárójelben a múlt évi adatok) a következők:

Vagyon: Ingatlan 114,730 (109,797), gépek 46,889 (79,919), felszerelés és berendezés 22,916 (5,884), anyagkészlet 6,058 (5,111), villamvilágítás-berendezés 3,909, gátak, zsillipek, csatornák 26,666, készáruk 11,309-46 (11,791), alapítási költségek 2,212 (2,212), váltók 5,314 (3,160), biztosítás 408 (408), készpénz 777 (547), adósok 26,661 K (23,719). — *Teher:* Részvénytőke 200,000, hitelezők 61,114 (41,087), értékcsökkenési tartalékalap 5,097 (0), 1907. évi nyereségáthozat 1,492-08, 1908. évi *tiszta nyereség* 147 K.

Rózsahelyi papirgyárak fuziója. A *Rózsahelyi cellulose- és papirgyár rt.*, melynek alaptőkéje 3 millió korona és legutolsó mérlege 600,000 korona *tiszta nyereséggel* zárult, fuzionál a *Magyar papirgyár rt.*-gal, mely 1907. végén 2 millió K alaptőkével alakult. A tárgyalások most folynak s mint hírlik, a fuzió hamarosan létre is jön.

Pamutszövőgyár Orsován *Nikolovits* Lázár földbirtokos és gözmalomtulajdonos *Jeselnicán*, Orsovától 4 kilométer távolságra, *mehánikai pamutszövőgyárat* létesített. A építkezés már kész és most a gyár berendezése folyik; az üzemet augusztusban felveszik.

Agyagkitermelő és kerámiai ipar rt. (Zágráb) céggel *Zágrábban* új iparvállalat alakult 600,000 K alaptőkével (3000 drb 200 K-s részvény). Igazgatóság: Nikola pl. *Mixich*, Ivan *Obad*, Lav *Mazzura* dr., Stjepan pl. *Daubach* és Sándor A. *Alexander*.

A **Bácskai gyapjufonó, szövő és kikészítő művek rt. (Kula)** március 28-án tartja alakuló közgyűlését.

A **Fiedler János eszéki lengyár rt.** kimondta a *felszámolást*.

A **Besztercebányai gyufagyár rt.**, amely 1907-ben alakult 400.000 K alaptőkével, most tette közzé 1908. december 31-én lezárt első mérlegét, amely 7510 K veszteséget mutat ki.

A **Magyar robbanó anyaggyár rt. (Zurány)** 1908. évi mérlegét a múlt évi 33,603 K nyereségáthozatallal együtt 126,520 K tiszta nyereséggel zárta az előző évi 137,974 koronával szemben.

A **Mezőkövesdi fürdő és villanyossági rt.** március 7-én tartott közgyűlésén a 24.000 K alaptőkének 400 drb 180 K-s részvényével 72.000 K-val, 96.000 K-ra való fölemelését határozták el. A közgyűlés a kisorolt három igazgatósági helyre Posgay Lajos drt, Bíró Sándort és Kalo Jenőt, felügyelő-bizottsági tagokul Bónis Bertalant, Keczer Ákos drt, és Kardos Sándort választotta meg.

A **Csáktornyai gőzmalom és villamtelep rt.** 1908. évi első üzleti mérlege 16,249 K tiszta nyereséget tüntet fel, mely eredmény a hét hónapra terjedő csonka üzletre esik. A hitelezők számlája 240,434 K, az adósoké 151,583 K-val szerepel. A február 7-én tartott közgyűlésen elfogadták az igazgatóság előterjesztését, amely szerint a nyereségből részvényenként 15 K = 3% osztalékot fizetnek.

A **Szikszói gőzmalom és iparművek rt.** első üzleti mérlege az 1907—1908. évről 40,467 K tiszta nyereséget mutat ki. A bruttó-bevétel 175,921 K volt. Alapítási költségekre 12,500 K-t fordítottak. A február 21-én tartott közgyűlés a társaság függő kölcsöneinek konvertálására 300,000, esetleg 320,000 K elsőbbségi kölcsönkötvények kibocsátását határozta el. A nyereségből 5% -ot a tartalékalapra, 10% -ot az igazgatóság dotálására, 12 K = 6% osztalék fizetésére fordítják.

A **Nagyszentmiklósi sörfőzde és malátagyár rt.** 1908. évi mérlegében 400,000 K alaptőke mellett 149,737 K veszteséget számol el, éppen annyit, mint az előző évben.

A **Szatmári gőzmalom-társulat** 1908. évi mérlegében 500,000 K alaptőke mellett 46,782 K tiszta nyereséget mutat ki az előző évi 94,222 K-val szemben. Az osztalék részvényenként 12 K = 6% lesz, amíg tavaly ez a társaság 24 K = 12% osztalékot fizetett.

A **Hunnia gőzmalom rt. (Cegléd)** 1908. évi mérlegében 80,000 K alaptőke mellett 10,167 K tiszta nyereséget mutat ki az előző évi 5517 K-val szemben. Osztalékul részvényenként 20 K = 10% -ot fizetnek, a míg a múlt évben 12 K volt az osztalék.

A **Ceglédi gőzmalom rt.** 1908. évi mérlegét 360,000 K alaptőke mellett 31,965 K tiszta nyereséggel zárta az előző évi 26,399 K-val szemben. Osztalékul részvényenként 6 K = 7 1/2% (tavaly 5 K = 6 1/4%) fizetnek.

A **Szombathelyi légszuszvilágítási társulat** 1908. évi mérlegét 200,000 K alaptőke mellett 30,248 K tiszta nyereséggel zárta az előző évi 38,521 K-val szemben. Az osztalék éppen úgy, mint tavaly, részvényenként 40 K = 10% lesz.

Az **Ipolysági gázmű rt.** 1908. évi mérlege 1187 K tiszta nyereséggel zárul az előző évi 7450 K veszteséggel szemben.

A **Ganz és társa vasöntő és gépgyár rt.** Győrről fiókot létesített, melynek vezetésével eddigi főtisztviselőjét, *Molnár Józsefet* bízta meg, aki a vaggongyár alapítása idején annak főkönyvelője volt. A fiók április 1-én kezdi meg működését.

As **Österreichische Riviera A.-G. alaptőkéjét 15 millió K-ról 3 millió K-ra szándékozik felemelni**, hogy Triesztben, Parenzoban és a Rovignoban építendő szanatórium költségeit fedezze.

A **Részvénytársaság Dalmácia vizierőinek kihasználására** április 5-én tartja Triesztben közgyűlését, amelyen határozni fognak a 6.000,000 K 4 1/4% -os elsőbbségi kötvény kibocsátása és az igazgatósági tagok számának szaporítása fölött.

Biztosítás.

Az **Első magyar általános biztosító-társaság** 1908. évi mérlege az összes üzletágra vonatkozólag 4.215,871 K tiszta nyereséget mutat ki az előző évi 2.866,872 K-val szemben. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság egyértelmű indítványa alapján elhatározta a választmány, hogy az április 3-ára egybehívott közgyűlésnek minden egész részvény után 500 K = 25% (tavaly 37 1/2%) osztalék kifizetését fogja javasolni. Együttal megállapította a választmány a közhasznú adakozások, valamint a társaság felszázados főnnállása alkalmával megalkotott 500,000 K összegű közcélú alapítvány kamatai hovatáradására vonatkozólag a közgyűlésnek teendő javaslatát. A társaság a tiszta nyereség nagy részét biztosítéki alapjának és tartalékainak gyarapítására fordítja, minek következtében az elemi ágazat díjtartaléka 7.998,355 koronáról 8.382,973 koronára, a külön

tartalék 3.797,739 K-val 4.298,341 koronára emelkedik. Az életbiztosítási üzletágban a tulnyomó részben belföldön elért új szerzemény összege 84.775,513 K-ra rug. Az életbiztosítási üzletállomány a halálozások és lejárt tőkék címén kifizetett összegek és a törlések levonása után 418.736,384 koronáról 446.300,764 K-ra emelkedett. Ezen biztosított összeg fedezésére a társaság 120.090,743 K összeget képviselő díjtartalékkal rendelkezik, az előző évi 111.471,258 K-val szemben. A társaság tartalékai, melyek 1907-ben 135.338.328 K összeget képviseltek, 1908 december 31-én 144.772,057 K-ra emelkedtek.

A **Pannónia magyar viszontbiztosító rt.** az 1908. évi mérlegében 544,029 K tiszta nyereséget mutat ki az előző évi 597,287 K-val szemben, amely összegből éppen úgy, mint tavaly, részvényenként 150 K = 25% osztalékot fognak fizetni. A bruttó-bevétel 7.231,325 koronára (az előző 1907. évben 6.828,352 K-ra) rugott, amiből a tűzbiztosítás díjbevételei 6.836,532 (6.430,236), a szállítvány biztosításai 76,208 (80,668), az egyéb bevételek 318,585 (317,447) koronát tettek ki. A tűzbiztosítás kiadásai 6.601,841 (6.159,805), a szállítvány biztosításai 85,456 (71,260) korona voltak. A mérleg főbb tételei az utolsó négy évben a következők voltak:

Vagyron:	1905	1906	1907	1908
Pénztárkészlet	11,159	14,458	10,937	11,862
Elhelyezett tőkepénzek	774,737	547,115	1.057,962	1.406,980
Értékpapírok	4,365,872	4.841,596	4.763,268	4.735,059
Esedékes kamatok	45,496	48,156	—	—
Értékpapírokra adott kölcsönök	88,299	106,848	164,731	170,501
Intézeti ház	735,200	842,200	839,745	839,745
Követel. bizt. társaságoknál	274,986	284,161	258,126	228,541
Teher:				
Részvénytőke	1.200,000	1.200,000	1.200,000	1.200,000
Nyereség-tartalék	1.000,000	1.000,000	1.000,000	1.000,000
Árfolyam-tartalék	75,699	61,213	—	—
Külön tartalék	214,929	387,020	666,702	763,310
Adótartalék	—	30,000	—	—
Tűz- és szállítványtartalék	1.914,935	1.892,316	1.980,828	2.107,533
Függő tűz- és szállítványkárok	454,654	630,757	601,512	517,343
Tartozások bizt. társaságoknál	658,632	568,629	709,306	879,886
Fel nem vett osztalékok	6,706	8,206	7,006	7,906
Segélyalap	267,920	298,042	332,128	372,661
Nyereség	502,274	608,349	597,287	544,029
Összesen	6.295,749	6.684,535	7.094.769	7.392,688

A **„Nemzeti” baleset-biztosító rt.** igazgatósága március 20-án ülést tartott, melyen az 1908. évi mérlegét megállapította és elhatározta, hogy a díj- és kártartalékok bőséges részletetése után az április 7-én megtartandó közgyűlésnek 6% -os (múlt évben 5%) osztalék kifizetését fogja javaslatba hozni.

A **Hazai általános biztosító rt.** 1908. évi mérlegét 181.807 K tiszta nyereséggel zárta az előző évi 172,021 K-val szemben. A 8937 (tavaly 1181) K nyereségáthozatallal együtt a bruttó bevétel 6.814,058 (6.158,003) K volt, amiből 1.334,762 (1.188,405) K viszontbiztosított károkra, 1.001,520 (900,359) K díjtartalékok áthozatalára, 871,540 (801,216) K a viszontbiztosítók folyó évi díjtartalékára 114,983 (113,215) K a múlt évi kártartalékokra, 80,563 (91,986) a viszontbiztosítók folyó évi kártartalékára, 3.276,991 (2.927,428) K díjbevételekre és 124,763 (134,213) K egyéb bevételekre esett. Ezekkel szemben a kiadások voltak: kárfizetmények 1.668,452 (1.485,506) K, viszontbiztosítási díjak 2.621,593 (2.341,943) K, tűzbiztosítási jutalék 98,197 (86,359) K, jégbiztosítási jutalék 6343 (5539), utazási költségek 10,585 (6417), igazgatási költségek 121,234 (119,303) K, adók és illetékek 14,530 (12,425) K, kétes követelések 1983 (2858) K, viszontbiztosítók múlt évi kártartaléka 91,986 (88,668) K, függő károk tartaléka 100,703 (114,980) K, díjtartalékok 1.089,425 (1.001,521) K, kifizetett jégdíjtartalékok 7003 (0) K, viszontbiztosítók múlt évi díjtartaléka 801,216 (720,460) K. A mérleg főbb adatai az utolsó négy évben a következők:

Vagyron:	1905	1906	1907	1908
Pénzkészlet	65,007	85,651	21,435	44,846
Postatakarékpénztári betét	23,194	43,392	—	—
Értékpapírok	611,250	643,450	937,887	937,887
Pénzintézeteknél és társaságoknál	868,583	784,569	1.085,837	1.187,820
Künnlevéségek	631,821	826,452	701,689	853,342

<i>Teher:</i>				
Elsőbbségi részvénytőke	1.000,000	1.000,000	1.000,000	1.000,000
Tartalékalap	23,000	33,000	43,000	55,000
Elvezeti jegyek osztaléktart.	19,000	30,000	45,000	45,000
Arfolyamtartalék	6.000	7,000	1,770	1,770
Adótartalék	60,000	—	—	—
Tűzdíjtartalék	734,613	868,750	960,532	1.072,007
Jégdíjtartalék	23,093	31,608	40,988	17,418
Függő károk tartaléka	22,239	24,547	114,983	100,703
Fel nem vett osztalékok	—	—	—	8,866
Nyugdíjalap	—	—	—	193,198
Követelések	226,522	296,282	368,554	348,216
Nyeresség	85,387	92,326	172,021	181,807
Összesen	2.199,855	2.383,514	2.746,848	3.023,985

A Magyar kölcsönös állatbiztosító társaság m. sz. 1908. évi mérlegét 30,054 K tiszta nyereséggel zárta, minthogy azonban az előző évből még 48,872 K veszteség maradt fenn, 18,818 K veszteséget új számlára vezetnek át. A mérleg főbb tételei (zárjelben a múlt évi adatok) a következők:

Vagyon: Pénztár 3149 (13,309), váltók 943 (834), értékpapírok 1269 (1019), irodaberendezés 4500 (4500), letét 35,300 (35,300), adások 388,203 (367,972), veszteség-át hozat 1907-ről 48,872 (1906-ról 51,209), le 1908. évi nyereség 30,054 = 18,814 K. — **Teher:** Részjegyek 209,100 (209,900), tartalékalap 582 (582), igazgatói letét 24,200 (24,200), ovadékok 11,100 (11,100), kétes követelések tartaléka 10,000 (10,000), értéksökkenési tartalék 3500 (3000), függő károk 34,112 (76,967), díjtartalék 72,451 (92,899), átmeneti tételek 5750 (17,745), hitelezők 61,388 (25,413) K. Összesen 432,183 (471,806) K.

The mutual newyorki életbiztosító társaság felker bennünket annak közlésére, hogy az 1905. előtt kiállított kötvényei olyan megszorítást tartalmaztak, hogy a társaság a *hadi kockázatot* csakis külön díj lefizetése ellenében viseli. A magyarországi vezérigazgatóság közbenjárására elhatározta azonban a newyorki központ, hogy háboru esetén — épügy mint azon kötvényeknél, melyek 1905. után állítottak ki — külön díj fizetésétől eltekint és feleit *minden utánfizetés nélkül* a teljes összegre tartja biztosítva a hadikockázatra is.

Hitelbiztosítás. A „Globus” biztosító részvénytársaság, mely a németországi biztosító intézetek között egyedül foglalkozott a tiszta hitelbiztosítással, ezt az üzletágát megszünteti. A „Globus” 1908. óta kullivalja a hitelbiztosítást, de nagy eredményeket nem volt képes elérni. A biztosítási kötvények száma 1907. év végén összesen 836 volt és az elért nyereség ugyanezen évben mindössze 17,000 márkát tett ki. A „Globus” megszüntével Európában most már csak egy, kizárólag hitelbiztosítással foglalkozó intézet marad fenn, ez az „Ozeon”, mely Angliában székel és szintén nem képes nagy eredményeket felmutatni.

„La Natalité française” címen eddig még sehol nem létező biztosító intézet alapított *Párisban*, melynek célját Franciaországban a népszaporodás előmozdítása képezi. Hogy ezt az új intézet miként szándékozik biztosítási uton elérni, arról tudósítónk még nem adott hírt.

Kereskedelem.

Modern művészeti rt. cég alatt Budapesten az *Unio bank rt.* égisze alatt 50,000 K alaptőkével (250 drb 200 koronás részvény) új társaság van alakulóban, amely műtárgyaknak, elsősorban elismert festőművészek képeinek készpénzért vagy részletfizetésre való eladásával fog foglalkozni. Az alapítók közt vannak: siményfalvi Székely Ádám dr., Lányi Mór dr., Markó Ernő, Honti Nándor, Szécsi Izsó, Fűredi Károly, siményfalvi Székely Lajos, Rózsa Miklós dr.

Az Uránia műkereskedési rt. cég alatt Budapesten az *alaptőkének 30,000 K-ról 500,000 K-ra való felemelését* határozta el. Az új részvények nagy részét a *Belvárosi takarékpénztár rt.* veszi át.

A Magyar temetkezési vállalat rt., amely a múlt évben alakult 20,000 K alaptőkével és eddig még mérleget nem tett közzé, *alaptőkéjét 100,000 K-ra emeli fel.*

A Tabako rt.-ről téves hírek alapján azt híresztelték, hogy *fölszámol.* Ezek a hírek nem felelnek meg a valóságnak, amit igazol a társaság mai számunkban közzétett mérlege is, mely szerint a társaság 1908-ban 3904 K tiszta nyereséget mutat ki az előző évi 3831 K-val szemben, amely összegből részvényenkint 6 K = 6% osztalékot fizetnek, míg a múlt évben 5% volt az osztalék. Amint értesülünk, a társaság gyártását és üzemkört kibővíteni szándékozik.

A Budapesti fa- és szénkiskereskedők árubeszerzési szövetkezetének igazgatóságában válság állott be, aminek hatása alatt már volt egy botrányos közgyűlés, amely eredménytelenül folyt le. Most a részjegyeket szeretnék szaporítani, hogy a csuszán új farak-

tárt állíthassanak fel. Ennek és a múlt közgyűlés botrányos ügyeinek tárgyalására április 1. ére rendkívüli közgyűlést hívtak össze.

Az Ermelléki kereskedelmi rt., amely a múlt évben elmozdította állásából a társaság vezérigazgatóját, *Toimai Miksát*, nagyon megérezte a vezetés hiányát; erre vall legalább az, hogy míg 1907-ben 41,674 K tiszta nyereséget tudott elérni, úgy 1908-ban a nyereség alig haladta meg a 20,000 koronát. A társaság igazgatósága — amint értesülünk — látva a kedvezőtlen alakulást, elhatározta, hogy a vállalatot megszünteti és a részvénytársaságot felszámoltatja. A társaság az 1904. évben alakult 250,000 K alaptőkével, amely 1250 drb 200 koronás részvényre oszlik, s 1906-ban 20, 1907-ben pedig 14 K osztalékot fizetett.

Lapkiadó részvénytársaság Zágrábban. A zágrábi „Agramer Tagblatt” című újságvállalatot kiadótulajdonosai 300,000 K alaptőkével részvénytársasággá alakították át. A részvények az elhalt *Frank S. V.* volt kiadó családjának birtokában vannak.

Közlekedés.

A Dunagőzhajózási társaság 1908. évi mérlege 1.998,118 K-val kedvezőlenebb az 1907. évi mérlegénél. Az 1908. évi tiszta nyereség 861,229 K (1907. 3.062,322 K) és az 1907. évi nyereség-átvitel 836,285 (1906. 633,310 K) hozzáadásával összesen 1.697,514 K, tehát az 1907. évi összeredménnyel szemben 1.998,118 K-val kevesebb. Az igazgatótanács elhatározta, hogy a 2. osztrák államkincstárnak az egyezmény értelmében visszafizetendő 129,184 K (1907. 459,348 K) beszolgáltatása mellett *osztalékul*, a megelőző évi 50 K-val szemben részvényenként 21 K = 1.008,000 K ki fizetését és a 560,330 K maradéknak új számlára való átvitelét fogja a közgyűlésnek javasolni.

A Budapest-ujpest-rákospalotai villamos közúti vasut rt. 1908. évi mérlegét 267,490 K tiszta nyereséggel zárta az előző évi 268,396 K-val szemben. A mérleg főbb tételei (zárójelben a múlt évi adatok) a következők:

Vagyon: A vasúthálózat és tartozékaira beruházott költségek 4.820,464 (4.820,464), felülvizsgálandó újabb beruházások 2.266,848 (1.342,058), pénzkészlet 101,652 (487,156), különféle követelések 195,795 (131,918), ovadékok 5060 (5060), üzemi készletek 71,339 (70,945), építési anyagok 43,572 (0), letéti értékpapírok 49,720 (34,220), előre teljesített fizetmények 5845 (5807), ingatlan 125,315 (119,498), tarcában lévő címletek 2.407,600 (2.528,800) K. — **Teher:** Részvénytőke 7.817,000, leirási és újítási tartalék 25,433 (37,902), külön tartalék 17 021 (16,871), hátralékos kisorsolt részvény 200 (200), személyzeti ovadékok 17,593 (17,398), fel nem vett osztalék 1514 (1438), teherszállítási biztosítékok 42.400 (40,700), jótállási biztosíték 2527 (1434), nyugdíjalap 49,514 (38,428), részvénytörlesztés 68,800 (47,800), főváros részesedése 16,562 (14,767), Budapesti közúti vaspálya-társaság 97,880 (61,026), különféle tartozások 1.669,276 (1.182,476), nyereség 267,490 (268,396) K. Összesen 10.093,211 (9.545,926) K.

A Zsitvavölgyi h. é. vasut rt. 1908. évi mérlegében 138,415 K tiszta nyereséget mutat ki az előző évi 137,497 K-val szemben.

A Csaktornya-zágrabi vasut rt. 1908. évi mérlegében 77,525 K tiszta nyereséget mutat ki az előző évi 77,364 K-val szemben:

H. é. vasutak építési költségeihez való hozzájárulás. A Körmend-zalalövő-öriszentpéter-muraszombati h. é. vasut rt. 60,000 K megfizetése iránt keresetet indított alperes ellen, melyet ez a vasut építési költségei fedezésére az érdekeltségi gyűlésen szóbelileg felajánlott. Alperes azzal védekezett, hogy a követelés érvénytelen, mert az, mint részvényaláírásra irányuló szerződés, a Keresk. törvény 150—151. §-ai követelményeinek meg nem felel. A szombathelyi kir. törvényszék ezt az ellenvetést nem találta helytállónak és miután a kötelezettség megtörténtét tanuvalomások igazolták, alperest a kereseti összegben és járulékaiban marasztalta. Az alperesi ellenvetésre vonatkozólag az indokolás a következőket mondja:

A részvénytársaság csak később, 1905. évi november 14-én alakult meg, a fentjelzett, az engedélyes és alperes közt 1900 június 5-én létrejött szerződés csak részvényaláírási előszerződést és nem a kereskedelmi törvény 150. és 151. §-aiban szabályozott részvényaláírási szerződést tartalmaz és így az a magánjogi szerződésekre vonatkozó általános jogszabályok szerint lévén megbírálandó, az a körülmény, hogy az a kereskedelmi törvény 150. és 151. §-ainak meg nem felel, a szerződés érvényességére befolyással nincs.

Az elsőbíróóság marasztaló ítéletét úgy a győri kir. tábla, valamint a kir. Kuria — utóbbi 643/1908. sz. alatt — indokainál fogva jóváhagyta.

A Budapest-budafoki h. é. villamos vasut rt. április hó 1-én tartandó közgyűlésén a 2.600,000 K részvénytőke iránt fog határozni. A tőkeemelésre a *budafok nagytérenyi vonal* és a *budapest-budafoki vonal második vágányának* kiépítése miatt van szükség.

A nagykátá-hevesi vasut építését előreláthatólag még a nyáron megkezdik. Az építést a *Magyar építő rt.* fogja eszközölni.

Monor-nagykátai vasut. A kereskedelmi miniszter *Hantos Elemér* ügyvédnek az államvasutak *Monor* állomásából kiágazólag *Gomba, Bénye, Káva, Pánd, Tápióbicske és Tápiószentmárton* községek érintésével az államvasutak *Nagykátá* állomásáig vezető vasutvonallra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

Tisztviselői ügyek.

A pénzügyi tisztviselők nyugdíjbizottsága március 21-én Budapesten ülést tartott. Jelen voltak: *Czira Endre, Gál Antal, Glücksmann Miksa, Hajduczky József, Hantos Elemér és Nánássy Andor*, később *Gyenes Lajos*, és *Leib Vilmos*. Az elnöki széket *Hajduczky József*, a Dévai takarékpénztár vezérigazgatója, társelnök foglalta el és bejelenti, hogy *Szabó Albert* (Beregszász) a bizottsági tagságról és így az elnökségről is lemondott, kéri tehát a bizottságot, az elnökséget kiegészíteni, mire a jelen voltak egyhangulag elnöklő *Hajduczky Józsefet* kérték fel az elnöki tisztség betöltésére. Elnök sokoldalú elfoglaltságára való tekintettel kéri a bizottságot, hogy — bár az egyhangú véleménynyilvánítás által nagyon is megtisztelve érzi magát — az ő személyétől tekintsen el és budapesti elnököt válasszon. A bizottság erre úgy határozott, hogy az elnökséget egyelőre nem egészíti ki, hanem az abból folyó jogok és kötelezettségek gyakorlását a társelnökre bizza. *Czira Endre* a nyugdíjügy mihamarabb való végleges rendezése érdekében azt ajánlja, hogy a bizottság megnagyobbítsák. A kérdéshez többen felszólaltak és a vita eredményeként a bizottság *Szabó Albert* helyére *Gyenes Lajost*, a Magyar pénzügyi bizottságok központi hitelbankja vezérigazgatóját választja meg, továbbá kiegészíti magát még a következőkkel: *Hoványi Géza dr.* (Nagyvárad), *Kormos Alfréd* szerkesztő (Budapest), *Kovács László* (Debrecen), *Leib Vilmos* (Cegléd), *Nagy Béla* (Budapest), *Ostrogonác János* (Kecskemét) és *Ottenberg Tivadar* (Arad).

Elnök megütközéssel és őszinte sajnálattal tapasztalja, hogy az a lelkesedés, mely a mozgalom megindításakor vezetett, nem talált mindenütt visszhangra. Lehangozta a vidéket *Mándy Lajos*, a Magyar pénzügyi bizottság elnöke az a nyilatkozata, melyből látjuk, hogy ő nem az a buzgó munkatársunk, amilyennek véltük, de vigasztal az a tudat, hogy az ő nyilatkozatai nem egyszerűen a szövetség nyilatkozatai, hanem rendszerint saját privát-veleménye. Egyben, az eddigi gyér jegyzésekre és arra való tekintettel, hogy a nyugdíjkérdésnek valami uton-módon való végleges rendezése már továbbra el nem odázható, helyesebbnek, célravezetőbbnek találna, ha az eddigi alaptól eltérve, a nyugdíjintézményt egyesületi alpra fektetnék. *Leib Vilmos* hozzájárul az elnöki indítványhoz, csak azt a kérdést veti fel, hogy az eddigi jegyzésekkel mi történjék? Elnök erre azt feleli, hogy az eddigi jegyzőket köröztetvén keressék fel és kérjék fel ahhoz való hozzájárulásra, hogy a jegyzett összegeket adományi vagy elsőbbségi kötvényekre változathassák át, előbbi esetben természetesen ingyen jutnának az alapítványokhoz, utóbbi esetben évről-évre kisorsolás útján visszafizetnék a jegyzett összegeket. Ha pedig egyes intézetek sehogy sem tartanák fenn jegyzéseiket, természetesen vissza kellene fizetni azok összegét. Az elnök indítványát a bizottság egyhangulag magáévá teszi.

Gál Antal (Monor) visszatér *Hajduczky József* elnöknek *Mándy Lajos*, a Magyar pénzügyi bizottság országos szövetsége elnökének a pénzügyi tisztviselőkkel szemben nyilvánult magatartására vonatkozó kijelentéséhez. Miután — ugymond — fait accompli előtt állunk, a következő együttesen formulázott határozati javaslatnak az elfogadását és a Magyar pénzügyi bizottság országos szövetségével való haladéktalan közlését indítványozza:

„A pénzügyi tisztviselők nyugdíjügyének rendezésére kiküldött 13-as bizottságnak 1909. március 21-én tartott ülésében megállapított, hogy miután már többszörösen tudomást szerzett *Mándy Lajos*nak, a M. P. O. Sz. elnökének a tisztviselői érdekek és kivált a nyugdíjügy iránti közönyéről, sőt a Szövetség legutóbbi közgyűlésén ígért támogatás helyett nyilvánosan hangoztatott ellenszenvéről, ezt mely sajnálattal bár, de azzal veszi tudomásul, hogy azt nem tekintvén a Szövetség összessége intencióival és felfogásával meg egyezőnek, a Szövetség további hathatós jóindulatára számít és annak fentartását a jövőre nézve is tisztelettel kérelmezi.“

A bizottság a határozati javaslatot egyhangulag elfogadta és megbizta az elnököt és a jegyzőt, hogy azt mielőbb a Szövetséggel közölje.

Hantos Elemér szövetségi főtákar a hozott határozat folytán a bizottsági tagságról lemondott, a bizottság azonban az időközben eltávozott *Hantos Elemér* eme bejelentését — azokra a nagy érdemekre való tekintettel, melyeket magának a tisztviselői kérdések megoldása, különösen pedig a nyugdíjügy rendezése körül szerzett — nem vette tudomásul. *Hajduczky* elnök annak a szükségességét hangoztatja, hogy a Pénzügyi bizottság országos nyugdíjgyűlése megalakítását egy országos pénzügyi tisztviselői kongresszus keretén belül mielőbb, talán pünkösdkor Budapesten, kellene elhatározni, mely előterjesztéshez a bizottság — elfogadva *Nánássy Andor* indítványát, hogy a kongresszus rendezése a már szervezett összes tisztviselői egyesületek elnökségére bízassék — lelkesedéssel hozzájárult. Elmáradásukat a következő, megjelenésükben akadályozott bizottsági tagok jelentették be: *Berényi Pál, Kozma Ferenc, Markovits Sándor*, akik azonban *Gál Antalnak Mándy Lajos* ellen irányuló határozati javaslatához már előzetesen hozzájárultak.

A Székelyföldi pénzügyi tisztviselők egyesülete március 21-én alakult meg *Marosvásárhelyen*. Az impozáns lefolyású közgyűlésen résztvett *Marosvásárhely* főispánja ifj. *Ugron Gábor dr.*, a város polgármestere *Bernády György dr.*, *Köllő Ignác*, alispán és a város országgyűlési képviselői *Bedőházy János dr.* és *Fenyvesi Soma dr.*, *Tauszik B. Hugó*, kir. tanácsos, az Agrártakarékpenztár vezérigazgatója, *Winkler János*, a Marosvásárhelyi takarékpénztár vezérigazgatója, továbbá a marosvásárhelyi pénzügyi igazgatóság és felügyelő-bizottsági tagjai majdnem teljes számban, azonkívül a székely vármegyéből összesereglett több mint száz pénzügyi tisztviselő. Az ülést *Erdélyi Viktor*, az Agrár takarékpénztár titkára, az előkészítő bizottság jegyzője nyitotta meg, aki vázolta azokat az okokat, amelyek indokolták a tömörülést. A székelyföldi pénzügyi tisztviselők is belátták a szervezkedés szükségességét és egyesületüket megalakítják; fölkéri a közgyűlés vezetésére *Tauszik B. Hugó* kir. tanácsos, vezérigazgatót, a kereskedelmi és iparkamara elnökét.

Tauszik vezérigazgató a közgyűlés élénk éljenése közben foglalta el az elnöki széket és hosszabb beszédében fejtegette ki a tisztviselők szervezkedésének fontosságát, amivel egyben a szervezkedés alapját képező tisztviselői kérdések jogosságát is elismerte. Évek hosszú sora óta foglalkozik a tisztviselői kérdésekkel és azt tartja, hogy a magántisztviselőknek szolidaritást kell vállalniok és mivel a pénzügyi tisztviselők is a magántisztviselők egyik osztályát alkotják, adandó alkalommal ennek a szolidaritásnak kifejezésre is kell jutnia. Szívesen látja, hogy a tisztviselők megszervezték szervezkednek és a székelyföldi pénzügyi tisztviselők öntudatra ébredését örömmel tapasztalja. A megjelent notabilitások üdvözlése után fölkéri *Szász János*at, az országos szervező bizottság képviselőjét, hogy a kari kérdéseket és azok megoldásának módjait ismertesse.

Szász János (Budapest) megtartotta ezután előadását, amelyet lapunk más helyén közlünk. A nagy tetszéssel fogadott beszédet több ízben szakította félbe a nagyszámu hallgatóság tetszése és az előadót beszéde végén zajoson megeljenzték és megtapsolták. *Tauszik* elnök a közgyűlés helyeslése mellett jegyzőkönyvi köszönetet indítványozott *Szász János*nak.

Az alapszabályok elfogadása után az elnök kimondta az egyesület megalakulását és fölhívta a közgyűlést a választások megejtésére. A választások egyhangulag megejtetvén, diszelnök lett: *Tauszik B. Hugó* kir. tanácsos, iparkamarai elnök, az Agrár takarékpénztár vezérigazgatója. Védnökök: *Barcsay Andor dr.* orsz. képviselő, *Bernády György dr.*, Marosvásárhely város polgármestere, *Bedőházy János* orsz. képviselő, *Fenyvesi Soma dr.* orsz. képviselő, *Köllő Ignác* Maros-Torda vármegye alispánja, *Schönborn Géza* az Osztrák-magyar bank marosvásárhelyi fiókintézetének főnöke, *Schönstein Gyula* a Polgári takarékpénztár vezérigazgatója, *Tóthfalusy József* a Közhasznu takarékpénztár igazgatója, ifj. *Ugron Gábor dr.* Maros-Torda, Ugocea vármegyék és Marosvásárhely sz. kir. város főispánja, *Winkler János* a Marosvásárhelyi takarékpénztár vezérigazgatója. Tisztikar: lovag *Fehrentheil Gusztáv* elnök, lovag *Reichardsperg József* és *Aronsohn Bertalan* alelnökök, *Sebess Jenő dr.* jogtanácsos, ifj. *Harmath Sándor* főtákar, *Gyenes Imre* titkár, *Podlusány Zsigmond* jegyző, *Veress Béla* pénztáros, *Szigethy Zoltán* jegyző, *Szántó Gábor* ellenőr. A tanács tagjai: *Altnóder Imre, Ambrus Soma, Brossek Rezső, Balogh Béla, Czitrom Oszkár, Csinádi János, Csiky Lajos, Danziger Samu, E. Deér Kálmán, Eisenhut Imre, Erdélyi Viktor, Fekete Manó, Halász*

József, Horváth Tibor, Izsák Izsák, Jenőffy Jenő, Kabdebó István, Kopacz Lukács, Kalliny Viktor, Kertész Lajos, Koós Imre, Melczér Mor, Mittelmann Armin, Nemes Elek, Reiner Ferenc, Pletkovits József, Stefáni Lajos, Turi Ernő, Vértes Simon. Felügyelő-bizottság: Hegedüs József, Verzár Arthur, ifj. Illyés Albert.

Az emelkedett lefolyású közgyűlést az elnök az új egyesületnek szerencsét kívánva, a tagok éljenzése mellett, berekesztette.

Lapunk főszerkesztőjéhez a székelyföldi tisztviselők a következő táviratot intézték:

Egyesületünk megalakítása alkalmával küldött üdvözlését köszönik, törekvéseikben támogatását kéri

Székelyföldiek.

Vegyes hírek.

A világ arany- és ezüsttermelése 1908-ban. Az amerikai Egyesült Államok pénzverdjének igazgatója a világ 1908. évi aranytermelését a következőkben mutatja ki: Amerika 4.659.161, Ausztrália 3.560.943, Afrika 8.179.685, Kanada 464.401, Oroszország 1.354.502, Mexiko 919.126, más államok 1.900.000, összesen 21.031.818 uncia 434.872,657 dollár értékben. 1907-ben az aranytermelés 19.950,623 uncia volt. Az 1908. évi ezüsttermelés eredményéről pontos adatok még nem állanak rendelkezésre. megközelítőleg a termelés 183.798,000 unciára becsülhető az 1907. évi 185.014,000 unciával szemben.

A Városmajor szanatórium, melyet az igazgatóság számottevő építkezésekkel kibővített, a mai napon megnyitott. Kényelmes, lakás elsőrendű ellátás, egyesítve modern orvosi tudomány minden gyógyító eszközével, tökéletesen berendezett vizgyógyintézet, belső és idegbetegyek részére, mérsékelt árak mellett áll a nagy közönség rendelkezésére.

A Magyar közgazdasági társaság március 26-án délután 6 órakor Mária Valéria-utca 12 szám alatt levő helyiségében felolvasó estét rendez, amelyen Bud János dr. miniszteri fogalmazó fog a *módszer kérdése a statisztikában* címen előadást tartani.

A Szentes-vidéki takarékpénztár április 3-án rendkívüli közgyűlést tart, amelyen intézeti székház építését fogja elhatározni.

Assicurazioni Generali. 1909. évi február hónapban az életbiztosítás osztálynál 1654 ajánlat 13.321,346 K 07 f biztosítási összeg erejéig nyújtott be és 1438 kötvény 12.646,014 K 56 f biztosítási összegre állított ki. F. évi január 1-je óta 3347 ajánlat 30.633,692 K 76 f biztosítási összeg erejéig nyújtott be és 2832 kötvény 25.557,296 K 09 f összegre állított ki. Az 1909. január 1. óta bejelentett károk összege 1.609,038 K 62 f-re rug. Az életbiztosítási osztály kimutatott állománya 1907. december hó 31-én 125,445 kötvény után 917.014,396 K 99 f tőkét és 1.796,397 K 62 f járadékot tett ki, amire készpénzben 264.156,557 K 24 f van tartalékba helyezve. Az 1907. évben az életbiztosítási osztály által kifizetett károk 15.345,532 K 04 fillért tettek ki és az összes ágazatoknál a társulat alapítása óta (1831.) az évenkénti kimutatások szerint fizetett károk 899.042,935 K 20 f-t tesznek ki. A biztosítás minden pótdíj nélkül érvényben marad a teljes összeg erejéig, ha a biztosított népfelkelési kötelezettségénél fogva hivatott be. A betöréssel lopás elleni biztosítási osztálynál ugyanezen hónapban 103 káreset jelentett be 23,113 K 41 f összeggel, f. évi január 1-je óta 164 káreset 55,557,09 K összeggel került bejelentésre.

Az „Anker” élet- és járadékbiztosító-társaság (Magyarországi igazgatóság Budapest, Erzsébet-tér 73.) 1909. február havában benyújtott a társaságnál 942 ajánlat 7.393,161 K biztosított összegre és kiállított 888 kötvény 6.885,578 K összegre. Díjak fejében bevett a társaság 1.840,264 K-t, élet és elhalálozás folytán kifizetett 1.079,255 K-t.

Személyi hírek.

Kornfeld Zsigmond báró főrend, a Magyar általános hitelbank vezérigazgatója, a magyar pénzügyi élet vezére, a tőzsdetanács elnöke, márc. 24-én reggel meghalt. Kornfeld Zsigmond született Jenikában (Csehország) 1852 márc. 27-én. Iskolai tanulmányainak befejezte után Thorsch M. fia és Wahrmann és fia bankházaiban működött Prágában, Bécsben és már 20 éves korában a Böhmischer Bankverein igazgatója és rövid idő múlva mint az osztrák hitelintézet prágai fiókintézetének igazgatója tűnik ki. 1878-ban az első magyar pénzügyintézet, a Magyar általános hitelbank hívta meg igazgatójává és azóta nagyméretű pénzügyi, kereskedelmi, ipari és közlekedésügyi tevékenységet fejtett ki, ugyezen intézet, mint általában a közügyek érdekében. Jelentékeny közgazdasági vállalatok kezdeményezésében és megteremtésében vett döntőleg tevékeny részt. Lehetővé tette több vasuti és textil vállalat létesülését, s hogy minő jelentékeny közgazdasági tevékenységet fejtett ki, igazolják az alábbi alapítások, amelyek nagyrészt neki köszönhetik létrejövetelüket: a Danubius hajó- és gépgyár rt., a Részvénytársaság

vilamos és közlekedési vállalatok számára, a Mezőgazdasági ipar rt., a Magyar királyi folyam- és tengerhajózási rt., az Urikány-zsilvölgyi magyar köszénbánya rt., a Ganz-féle villamossági rt., az Országos raktárházak rt., a Magnesit-ipar rt., a Kassa-Oderbergi vasut, a Mezőgazdasági szeszipari és kereskedelmi rt., a „Mundus” egyesült magyar hajlított fabutorgyárak rt., a Magyar pamutipar rt., a „Pannonia” kender és lenipar rt. és a Hungaria gőzmalom. Ezenkívül számos külföldi vállalat alapításában is tevékeny részt vett. Erdemeinek elismerésül a király 1890-ben a III. oszt. vaskoronarenddel, 1893-ban a II. oszt. vaskoronarenddel tüntette ki. Követte ezt a kitüntetést nemsokára Kornfeld kinevezése főrenddé, s alig néhány hét előtt kapta a magyar báróságot.

A Központi gáz- és villamossági rt., mely átvette a szegedi légszusz és villamtelepet, szegedi teljhatalmu megbízottjává Fuchs János igazgatót nevezte ki.

A Mútrágya értékesítő szövetkezet igazgatósága Bartók Ernő és Lehr Simon főtisztviselőket cégjegyzői jogosultsággal ruházta fel.

A Hevesmegyei takarékpénztár (Eger) igazgatósága Remenyik Kalmán igazgató nyugalombavonulása alkalmából Dálnoky István titkárt igazgatóvá, Gáspárdy Gyula cégvezető-főkönnyelőt, a Hevesmegyei pénzügyintézet tisztviselői egyesülete elnökét, helyettes-igazgatóvá nevezte ki.

A Nagykárolyi kereskedelmi és iparbank rt. Peiszner Lajost, az intézet eddigi főkönnyelőjét cégvezetési jogosultsággal ruházta fel és őt cégvezetővé, Szegő Ödön helyettes főkönnyelőt pedig főkönnyelővé nevezte ki.

A Korponai takarékpénztár rt. közgyűlése Darmek Samu fanagykereskedőt vezérigazgatójává választotta.

A Hajdumegyei népbank m. sz. cégvezető-titkárát, ifj. Widder Sámuel ügyvezető-igazgatóvá választotta.

A Gyulafelhérvári takarékpénztár rt. elnöke, Ujfalusi József dr. március 17-én elhunyt.

Közgyűlési határidők.

(A társaság czége mellett levő időpont a közgyűlés időpontja, a zárjel között levő nap a részvények letételének határnapja.)

- Márc. 25. Első magyar ált. biztosító társaság tisztviselőinek takarékhitel- és segélyegylete m. sz., IV. Vigadó-tér 1., d. e. 10 óra. — Tabakó rt., V. Zoltán-u. 12., d. e. 11 óra. — Budapest III-ik kerületi takarékpénztár III. Lajos-u. 183., d. e. 11^{1/2} óra (márc. 22.). — Szápári köszénbánya rt., V. Árpád-u. 7., d. e. 10 (rendkívüli). — Gazdák, iparosok és kereskedők hitelszövetkezete, VI. Teréz-körut 1/c., d. e. 11 óra (márc. 20.).
26. Esztergomvidéki köszénbánya rt., V., József-tér 10., déli 12 óra (márc. 18.). — Kábelgyár rt., Pozsony, d. e. 10 óra (márc. 18.). — Digestor rt., V., Bank-utca 7., d. u. 5 óra (márc. 18.). — Honi fonó- és kötélverőgyár rt., Hódcság, d. e. 10^{1/2} óra (márc. 18.). — Felten és Guillaume kábelsodrony- és sodronykötélgyár rt., V. Vízafogó 1458. sz., d. e. 11 óra (márc. 18.). — Magyar ruggyantaárugyár rt., X., Kerepesi-ut 17., d. e. óra (márc. 21.). — Fővárosi népbank m. sz., VII, Dohány-u. 56., d. e. 11 óra (rendkívüli). — Munkások bankszövetkezete, X., Fűzer-u. 13., d. u. 6 óra.
27. Gschwindt-féle szesz-, élesztő-, likőr- és rumgyár rt., VIII. József-körut 58., d. e. 10 óra (márc. 19.). — Takarékoság takaré- és előlegezési egylet m. sz., VI. Bajza-u. 48., Willburger-féle vendéglő.
28. Magyar államvasutak takaré- és segélyszövetkezete, VII., keleti pályaudvar érkezési old. tanácsterem, d. e. 9 óra. — Strobentz testvérek vegyszeti festék-, termény-, máz- és kence-gyár rt., IX. Üllői-ut (márc. 20.). — Álványfát kölcsönző rt., V., Bathory-utca 10., d. e. 10^{1/2} óra. — Lechner rákosi téglagyár rt., X., Maglódi-ut 12., d. e. 10 óra (márc. 25.). — Ujlaki tégl- és mészégető rt., V., Akadémia-u. 9., d. e. 11 óra (márc. 25.). — Hazai hitelintézet m. sz., VIII, József-körut 28., d. e. 11 óra. — Magyar hitelszövetkezet, V., Nagykorona-u. 11., d. e. 11 óra. — Ipolysági gázmű rt., VI., Andrassy-ut 16., d. e. 10 óra (márc. 20.).

- Márc. 29. Első magyar szállítási vállalat rt., IV., Veres Pálné-u. 38., d. u. 4 óra. — Bantlin-féle vegyi gyárak rt., Hungária-szálló, d. e. 10 óra. — Mercur váltóüzleti rt., V. Fűrdő-u. 3., d. e. 11 óra (márc. 21.). — Magyar temetkezési vállalat rt., VII., Lövölde-tér 2/a., d. u. 6 óra.
30. Kőszegi Károly-féle szabadalmazott motoros talajművelő-gépgyár rt., Baja, d. e. 10 óra (márc. 22.). — Budapesti főpincérek óvadékletéti társasága, VI., Andrássy-ut 11., Corvin-kávéház, este 9 óra. — Zsolnai cement- és mészgyár rt., V., Alkotmány-u. 10., déli 12 óra. — Egyesült építő és ipar rt. felsz. a., V., Dorottya-u. 1., Pesti magyar keresk. bank helyiségében, déli 12 óra (márc. 25.). — Gép- és vasutfelszerelési gyár rt., V., Visegrádi-u. 6., d. e. d. e. 11 óra (márc. 26.). — Singer Henrik utóda-féle magyar csiszolókoronggyár rt., III., Bécsi-ut 170., d. u. 6 óra (márc. 27.).
31. Borszéki fürdővállalat rt., V. Hold-u. 9., Hartmann Sándor ügyvédi irodájában d. e. 10 óra (márc. 23.). — Dunántúli köszénbánya rt., V. Nádor u. 12., a Magyar általános hitelbank helyiségében, d. u. 3 óra (márc. 23.). Budapest-ujpest-rákospalotai villamos közúti vasut rt., V. Lipót-körut 22., d. e. 11 óra (márc. 23.). — Korona takaré- és hitelszövetkezet felsz. alatt, V. Nádor-u. 11., d. u. 5 óra (márc. 28.). — Szlavóniai erdőipar rt., V. Báthory-u. 19., déli 12 óra (márc. 28.). — Fővárosi takarékpénztár m. sz., IV. Koronaherceg-u. 3., d. u. 5 óra. — Faaru- és botgyár rt., V. Báthory-u. 19., d. u. 5 óra (márc. 28.). — Temesvári első-gyújtó-, kocsikenőcs-és vegytechnikai gyár rt., Temesvár, d. e. 10 óra (márc. 28.). — Magyar-horvát tengeri gőzhajózási rt. Fiume, d. e. 11 óra (márc. 23.). — Fővárosi kereskedelmi hitelintézet m. sz., felsz. alatt, IV. Semmelweis-u. 2., d. u. 3 óra (márc. 26.). — Szentmargitszigeti gyógyfürdők és szállodák rt., III. Margitsziget, d. u. 3 óra (márc. 28.). — Országos gazdasági bank rt., V. Fűrdő-u. 10., d. e. 11 1/2 óra (márc. 28.). — Pénzügyi Hermes kereskedelmi rt., VIII., József-körut 20. d. u. 3 óra (márc. 28.). — Magyar kocsigyár rt., IX. Páva-u. 10., d. u. 4 óra (márc. 28.). — Fővárosi hitelintézet m. sz. VIII. Teleki-tér 7., d. u. 7 óra. — Marosvidéki bükkfaipar rt., VI. Teréz-körut 31., d. e. 11 óra. — Családház építő- és telekértékesítő egyesület m. sz., VI. Koronaherceg-u. 3., d. u. 5 1/2 óra. — Tapolca-szentgyörgyhelyi bazaltbánya rt., Pozsony d. e. 10 óra (márc. 23.).
- Apr. 1. Első magyar csavargyár rt., V., Váci-ut 168., d. e. 10 óra (márc. 23.). — Budapest-budafoki h. é. villamos vasut rt., V. Lipót-körut 22., d. e. 11 óra (márc. 29.). — Gázizzó-fény öngyújtó rt., V. Nádor-u. 14., dr. Fenyő Soma ügyvédi irodájában, déli 12 óra (rendkívüli). — Magyar és galíciai naphtaipar rt., IV. Veres Pálné-u. 30., d. e. 10 óra (márc. 27) rendkívüli.
2. Zsitvavölgyi h. é. vasut rt., V., Lipót-körut 3., d. e. 11 óra (márc. 24.). — Egyesült téglá- és cementgyár rt., Bpest V. József-tér 4., d. u. óra (márc. 30.).
3. Magyar villamos erőátviteli és világítási rt., V., Lipót-körut 20., dr. Molnár Dezső ügyvédi irodájában, d. u. 4 óra (márc. 31.). — Magyar-horvát szabadhajózási rt., Fiume, d. e. 11 óra. — Pannonia magyar viszontbiztosító intézet, IV., Vigadó-tér 1., d. e. 11 óra (ápr. 2.). — Első magyar általános biztosító társaság, IV., Vigadó-tér 1., d. u. 4 óra (márc. 28.). — Beocsini cementgyári unió rt., V., Alkotmány-u. 10., déli 12 óra (márc. 25.).
4. Magyar robbanóanyaggyár rt., Pozsony, Zöldfa-szálló, d. e. 9 1/2 óra.
5. Angol-osztrák bank, Bécs, I., Strauchgasse 1., d. u. 6 1/2 óra (márc. 29.). — Hazai általános biztosító rt., IV., Eskü-ut 6., d. u. 4 óra (ápr. 2.). — III. kerületi bank m. sz., III., Lajos-u. 41., d. u. 5 óra. — Magyar francia biztosító rt., IV., Vigadó-tér 1., d. e. 11 óra (márc. 28.). — Concordia vegyészeti ipar rt., VIII., Örömvölgy-u. 8., d. e. 11 óra (márc. 28.).
6. Központi bank rt., VIII., Rákóczi-ut 43., d. u. 3 óra (rendkívüli). — Magyar rt. délafrikai vállalatokra felsz. alatt, V., Nádor-u. 3., d. e. 10 óra. — Rt. Dieselmotorok számára, V., Bálvány-u. 10., dr. Stettner László ügyvédi irodájában, d. u. 4 óra (márc. 28.).
7. Nemzeti baleset-biztosító rt., VII., Erzsébet-körut 13., d. e. 11 óra (márc. 30.). Alkuszbank rt., V. Szabadság-tér 17., d. u. 5 óra. — Az Anker élet- és járadék-biztosító társaság, Bécs I. Hoher Markt 11., d. e. 11 óra (márc. 30.).
8. Nicholson gépgyár rt., VI. Váci-ut 17., d. e. 11 óra (márc. 31.).
10. Ferenc-szatorna műmalmok társulata mint rt., V., Hold-u. 25., d. e. 10 óra (ápr. 2.).

- Apr. 14. Bosnyák-hercegovinai szab. országos bank, Szerajevo, d. e. 11 óra (márc. 24.).
30. Budapesti előlegező rt., VII., Csengery-u. 22., d. u. 6 óra (márc. 22.).
- Május 1. Vacuum oil company rt., V. Erzsébet-tér 16., d. e. 10 óra (ápr. 23.).

Nyilvános számadásra kötelezett vállalatok özégjegyzéke.

Részvénytársaságok Budapesten.

- Budapesti bank részvénytársaság.** Kovács Béla és Neugebauer Sándor igazgató bejegyeztetett. Az alaptőkét 1800 drb 500 K-s új részvény kibocsátása által felemelték.
- Budapest-erzsébetvárosi takarékpénztár részvénytársaság.** Ecker Béla cégvezető bejegyeztetett.
- Budapesti takarékpénztár és országos zálogkölcson részvénytársaság.** Neumann Armin dr. igazgató törölve.
- Első magyar iparbank.** Rosenberg Gyula igazgató bejegyeztetett.
- Értékpapír és letétbank részvénytársaság.** Strausz Henrik cégvezető törölve.
- Hazai bank részvénytársaság.** Takách Emil cégvezető törölve.
- Központi bank részvénytársaság.** Popovics Starko cégvezető bejegyeztetett.
- Magyar általános hitelbank.** Lilchtmann Jenő cégvezető bejegyeztetett.
- Magyar jelzáloghitelbank.** Beck Nándor igazgató törölve.
- Rákosmezei takarékpénztár részvénytársaság.** Schreil József igazgató bejegyeztetett.
- Szállítmányozási és iparbank részvénytársaság.** Alaptökéjét 1000 drb 200 K-s új részvény kibocsátása által 400,000 K-ra emelte fel.
- Általános berendezési részvénytársaság.** VII., Wesselényi-u. 43. Alakult 1909. február 20-án. Alaptőke 100,000 K, 500 drb 200 K-s részvény. Igazgatóság: Wollák Soma, Babocsay Hermann, Merényi József, Kánitz Henrik és Sebő Béla dr. Felügyelő-bizottság: Babocsay Károly, Moskovitz Ignác dr., Führer József, Rózsavölgyi Lajos és Buchwald Vilmos.
- Bártfai gyógyfürdő részvénytársaság.** A felszámolás és Hein József dr. felszámoló bejegyeztetett.
- Budapest-váci és budapest-gödöllői helyierdekű villamos vasutak (Vác-budapest-gödöllői helyierdekű villamos vasut).** IV., Irányi Dániel-u. 1. Alakult 1908. november 28-án. Alaptőke 10,650,000 K, 15,750 drb 200 K-s elsőbbségi részvény. Igazgatóság: Dessewffy Aurél dr., Székely Ferenc, Dalnoky Béla dr., Békeffy Géza, Radvanszky Antal báró, Kállay Zoltán dr., Hadinger Adolf, Török Emil, Stromszky Sándor és Vadnai Géza. Felügyelő-bizottság: Ifj. Eberling Antal, Fried Jakab, Habermann Géza és Hadinger Gyula.
- Concordia gőzmalom részvénytársaság.** Walder Gyula igazgató bejegyeztetett.
- Egyesült parketgyárak részvénytársaság.** Lichtig Samu és Spitzer Miksa igazgató törölve.
- Első magyar általános biztosító részvénytársaság.** László Zsigmond igazgató új cég aláírása bejegyeztetett.
- Fatermelő részvénytársaság.** Janosi Engel Gyula igazgató bejegyeztetett.
- Kartonnyomó ipar és textilkereskedelmi részvénytársaság Fürst Jakab és fiai.** Löwy Samu cégvezető törölve.
- Magyar általános köszénbánya részvénytársaság.** Szűz Rafael cégvezető törölve.
- Magyar és galíciai naphtaipar részvénytársaság.** Ludvig Károly igazgató törölve.
- Magyar sablongyár részvénytársaság.** A felszámolás és Molnár Gyula dr. felszámoló bejegyeztetett.
- Magyar villamosági részvénytársaság.** Madarassy Beck Nándor igazgató törölve.
- Nagyenyedí harisnyagyár részvénytársaság.** Róth Pál dr. és Lederer Rezső igazgató törölve.
- Országos központi községi nyomda részvénytársaság.** Kálmán Ernő dr. igazgató bejegyeztetett.
- Romániai fakiviteli részvénytársaság.** Alaptökéjét 5,000,000 K-ról 4,040,000 K-ra szállította le.
- Rózsahegy-korintyci helyierdekű vasut részvénytársaság.** Ráth Péter és Szántó Frigyes igazgató bejegyeztetett.
- Szénkereskedelmi részvénytársaság.** Alakult: 1909. február 25-én. Alaptőke 200,000 K, 1000 drb 500 K-s részvény. Igazgatóság: Bohus László báró, Vest Ede lovag, Engel Hugó, Aldor Frigyes, Neumark Miksa, Haas Gusztáv dr. és Keller Béla. Felügyelő-bizottság: Balla Vilmos, Soltész Adolf dr., Telegdi Kálmán és Gold Marcel.
- Tury-féle tojásptólló és tápszergyár részvénytársaság.** Tury György és Tury Zoltán igazgató törölve.

Szövetkezetek Budapesten.

Budapesti gyűjtőpénztár és hitelszövetkezet Mérei Jenő igazgató bejegyeztetett.

Budapesti hitelforgalmi szövetkezet felszámolás alatt. Vajda Sándor, Balog János felszámolók törölve.

Budapesti VII. kerületi polgári kölcsönös segélyegylet mint szövetkezet. A felszámolás és Breslmayer Roman, Krausz Adolf és Pulitzer Ferenc felszámolók bejegyeztettek.

Budapesti takarékegyesület mint szövetkezet. A felszámolás és Vecsei Marcell dr. és Löwy Vilmos felszámolók bejegyeztettek.

Caritas önszegélyző egyesület mint szövetkezet. Schall Antal és Somogyi Henrik igazgatók bejegyeztettek.

Concordia élelmező szövetkezet. VII., Lövölde-tér 2. Alakult 1908. okt. 9-én. Igazgatóság: Haaz Kálmán, Horovitz Jenő, Illés Arthur, Ladányi Kálmán, Lerner Dezső, Peyer Károly és Szántó Béla. Felügyelő-bizottság: Ifj. Biró Dezső, Handler József, Markulincics Ferenc, Porció István és Szuttor Károly.

Fővárosi női szabómesterek áru- és raktárszövetkezete. Doroghi Imre, Heimlich Mór, Deutsch Jakab és Reich Károly igazgatók bejegyeztettek.

Magyar tisztviselők takarékegyesülete Budapesten szövetkezet korlátolt felelőséggel. Szalkay Gyula dr. igazgató törölve.

Pesti takarékegyesület szövetkezet korlátolt felelőséggel. Koos Otto, Wirkler Ede és Baranyi Ödön igazgatók törölve.

Vigszínház önszegélyző egyesület mint szövetkezet. Góth Sándor igazgató törölve.

Részvénytársaságok a vidéken.

Apátfalva. Apátfalvai takarékpénztár részvénytársaság. Mató Pál igazgató bejegyeztetett. Luczay Száva igazgató töröltetett.

Arad. Aradi ipar- és népbank. Keresztes Ferenc igazgató bejegyeztetett. Reicher Ferenc igazgató töröltetett.

Gyula. Gyulavidéki takarékpénztár részvénytársaság. Alapítókéjét 400.000 K-ról 600.000 koronára emelte fel. Tar István igazgató töröltetett. Schröder Kornél igazgató bejegyeztetett.

Hajduszoboszló. Gazdasági bank Hajduszoboszlón részvénytársaság. Kalocsay Gusztáv, Demjén Ferenc és Nagy Sámuel igazgatók bejegyeztettek. Béteky Lajos, Nagy Illés és Aron Dávid igazgatók töröltettek.

Halas. Halasi gazdasági bank részvénytársaság. id. Csonka B. Ferenc igazgató töröltetett. Véber István igazgató bejegyeztetett.

Halas. Halasi takarékpénztár részvénytársaság. Pajer József, Tóth János és Beck Miksa igazgatók töröltettek. Báthory Gábor, Kolozsvári Kiss Ferenc és Soket József igazgatók bejegyeztettek.

Hatvan. Hatvani népbank részvénytársaság. Hirling János igazgató bejegyeztetett.

Hódmezővásárhely. Hódmezővásárhelyi központi takarékpénztár. Guthy János cégjegyzési jogosultsága bejegyeztetett.

Komárom. Komáromvidéki takarékpénztár részvénytársaság. Kossár Dezső igazgató töröltetett. Milch Armin igazgató bejegyeztetett.

Körmöcbánya. Körmöcbányai népbank részvénytársaság. Zechenter Gusztáv dr. igazgató töröltetett. Kretsmer Albert dr. igazgató bejegyeztetett.

Lajosmizse. Lajosmizsei takarékpénztár részvénytársaság. Szabó János igazgató bejegyeztetett. Skultéti Mihály igazgató töröltetett.

Lugos. Agricola hitelbank mint részvénytársaság. Cracinesko Aurél cégvezető töröltetett. Balotescu János igazgató bejegyeztetett.

Nagybecskerek. Közgazdasági bank mint részvénytársaság. Hajduska Jenő, Leitner Zsigmond, Mayer Henrik és Várady Imre dr. igazgatók bejegyeztettek.

Nagyberezna. Ungvályi takarékpénztár részvénytársaság. Moskovics Béla, Hentschel Vilibald és Bergida Bernát igazgatók bejegyeztettek. Himmel Pinkász, Deutsch Sámuel és Moskovics Bertalan igazgatók töröltettek.

Nagymeny. Nagymeny és vidéke takarékpénztár részvénytársaság. Kuttner József, Wilhelm Fülöp igazgatók töröltettek. Schwarcz Jenő és Ländler József igazgatók bejegyeztettek.

Nagyvárad. Biharmegyei kereskedelmi, ipar és termény hitelbank Rác Jakab pénztáros és Róna Armin főkönyvvezető cégjegyzési jogosultsága bejegyeztetett.

Pécska. Pécskai takarékpénztár részvénytársaság. Kelemen István igazgató bejegyeztetett.

Sátoraljaújhegy. Központi takarékpénztár részvénytársaság. Fleiszner Frigyes igazgató töröltetett.

Soroksár. Soroksár-haraszti-taksonyi takarékpénztár. Rieser Antal cégvezető és Drexler Antal igazgató töröltetett.

Soroksár. Soroksári népbank és takarékpénztár részvénytársaság. Kocsis János igazgató töröltetett.

Szolnok. Népbank és takarékpénztár részvénytársaság. Fehér József ügyvezető-igazgató bejegyeztetett.

Tapolca. Balatonmelléki takarékpénztár részvénytársaság. Lusztig Ferenc igazgató bejegyeztetett. Lusztig József igazgató töröltetett.

Temeshidegkut. Első hidegkuti takarékpénztár részvénytársaság. Lukhaup János és Bangert Adám igazgatók bejegyeztettek. Wichner Fülöp és Heckmüller János igazgatók töröltettek.

Temesvár. Temesvár-Erzsébetvárosi takarékpénztár részvénytársaság. Markesz Sebestyén igazgató bejegyeztetett.

Temesvár. Délmagyarországi gazdasági bank részvénytársaság. Wätz Bálint és Lichtfus József igazgatók bejegyeztettek.

Tiszafüred. Tiszavidéki népbank részvénytársaság. Klein Zsigmond, Lipcsey Ákos és Weiszmann József igazgatók bejegyeztettek. Debreczeni Károly, Kiss Péter és Klein Mór igazgatók töröltettek.

Törökkanizsa. Törökkanizsai központi takarékpénztár mint részvénytársaság. Eisler Ignác dr. igazgató töröltetett.

Ujpest. Ujpesti kereskedelmi és iparbank részvénytársaság. Schwarz Vilmos igazgató töröltetett.

Várpalota. Várpalota-vidéki takarékpénztár részvénytársaság. Horváth Sándor igazgató bejegyeztetett.

Szeged. Műipar és tanszergyár részvénytársaság. Kerner Pál, Kugler Albert, Győri Sándor, Palotai Mór és Szán Hugó dr. igazgatók töröltettek.

Szövetkezetek a vidéken.

Bát. Bati hitelszövetkezet, mint az O. K. H. tagja felszámolás alatt. Megszűnt.

Bégaszentgyörgy. Bégaszentgyörgyi tej, tojás és baromfi értékesítő szövetkezet felszámolás alatt. Megszűnt.

Borsódnádasd. Borsódnádasdi keresztény fogyasztási és értékesítő szövetkezet. Alakult 1909. január 24.

Csorna. Csornai keresztény fogyasztási szövetkezet felszámolás alatt. A felszámolás és Gombás Ferenc, Turi Antal és Turi István felszámolók bejegyeztettek.

Felsőrona. Felsőronai hitelszövetkezet mint az O. K. H. tagja. Alakult 1908. szeptember 13.

Nagykároly. Nagykarolyi tejszövetkezet. Megszűnt.

Oroszi. Oroszi fogyasztási szövetkezet. A felszámolás bejegyeztetett.

Rákosliget. Rákosmenti fogyasztási szövetkezet felszámolás alatt. A felszámolás és Vrsasich Jenő, Roszner Henrik és Bárdos József felszámolók bejegyeztettek.

Zólyomternye. Zólyomternye és vidéke keresztény fogyasztási és értékesítő szövetkezet. Alakult 1909. február 7.

Szerkesztői üzenetek.

Hevesmegyei takarékpénztár. A kérdéses tagsági díjnak adómentes tételek közé való sorozhatása igen kétséges, mert csak ha az 1875. évi XXIV. t.-c. 4. §-ának 1-10. pontjában taxatív felsorolt levonható tételek közt szereplő üzleti költségekként könyveltetnének, lehetne számot tartani a levonhatásra. Az már azonban más kérdés, vajjon a kérdéses tagsági díjat elfogadják-e majd üzleti költségnek. A törvény ugyanis nem állapítja meg, hogy mi tekinthető üzleti költségnek, úgy hogy e kérdés körül folytonos vitázás van úgy az üzleti adó kivételénél, mint a beadott jogorvoslatok folytán a közigazgatási bíróság előtt. Az iparkamarai illeték levonható költséget képez.

B-i takarékpénztár. 1. Az üzlet körében felhasznált számlá-stb. bélyeg- és portóköltség levonható tételt képez, amint ezt az 1902. évi 460. sorszámú elvi jelentőségű közigazgatási bíróság is kimondotta. 2. Az újévi ajándékok közül csak a szolgáltnak és ilyen kisebb állású egyéneknek adottakat lehet a nyers mérlegből levonni. Az 1903. évi 2656. és 1904. évi 3306. sz. határozatokban kimondotta ugyanis a közigazgatási bíróság, hogy a társaságok által a kisebb szolgálatot teljesítő egyéneknek (kézbesítőknek, tavoratkihordóknak, szolgáltnak stb.) adott újévi ajándékok úgy tekintendők, mint évközben teljesített szolgálatokért nyújtott ellenszolgáltatás és ennek következtében az adóköteles jövedelem megállapításánál a mérlegbeli nyers jövedelemből üzleti költségként levonhatók. Az 1905. évi 3845. sz. határozat szerint ugyan a gyári üzemmél egybekötött összes adományok és ajándékok üzleti kiadásoknak tekinthetők, ennek alapján megkísérlelhetik az önkö-nél a környék jegyzőinek adni szokott összegek levonhatóságának elfogadását. De nézetünk szerint ezeket az összegeket nem kellene ajándékoknak minősíteni, hanem az egyes váltóbirtokosokról adott információkért fizetett költségnek és akkor mint információ díjak feltétlenül üzleti költséget képeznek.

P-i hitelszövetkezet. A szövetkezetek könyveikre és kötelezvényeikre nézve teljes illetékmentességet élveznek. Adott osztalékaik sem tartoznak illeték alá. Az alkalmazottak fizetése után azonban az ill. díjjegyzék 89. tétele alapján a nyugtáitelléket készpénzben tartoznak fizetni minden év január hó 1-14. napjai között. A fix lombard üzletág ugyancsak bélyegköteles, illetve a havonta adott előlegek, illetve ezek meghosszabbításai után a rákövetkező hó 14-ig készpénzben tartoznak az adóhivatalnál az illetéket befizetni.

Sajtó alatt!!

Az új adótörvények.

Különös tekintettel az iparosok és kereskedők, és a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adóira.

*

Magyarzatokkal ellátva, szakférfiak közreműködésével egybeállította:

KORMOS ALFRÉD,

a „Magyar Pénzügy” és „Magyar Kereskedők Lapja” szerkesztője.

Legközelebb megjelenik

A vastos, vászonkötésű
könyv ára . . . 4 korona.
A pénz előleges beküldése mel-
lett portómentes szétküldés.

Megrendelési cím:

„MAGYAR PÉNZÜGY”

Budapest, V., Sas-utca 13.

Forgalmi Bank Részvénytársaság Debrecen.

Mérlegszámla 1908. december 31-én.

VAGYON	korona	TEHER	korona
Készpénz	50,510.94	Részvénytőke 3000 db	
Váltók	1.101,876.96	200 K n. é. részv.	600,000.—
Folyószámlák fedezet mellet	867,655.90	Tartaléktőke	42,000.—
Értékpapírok	295,188.11	Rendkiv. tartaléktőke	10,500.—
Jelzálogos kölcsönök	385,794.57	Adótartalékba	15,000.—
Adósok	20,469.49	Visszszámított váltók	850,38.—
Áruüzletekben	168,945.27	Folyószámlai köv.	1.198,398.63
Felszerelések	10,000.—	Atmeneti tételek	102,508.26
Atmeneti kamatok	5,538.64	Nyereség	86,734.99
	2.905,979.88		2.905,979.88

Eredmény-számla.

VESZTESEG	korona	NYERESÉG	korona
Fizetések	41,990.27	Nyereségáthozat a	
Üzleti adók	11,137.18	mult évről	1,326.74
Adótartalékba	15,000.—	Kamatok, üzleti ha-	
Üzleti költségek és ház- bér	15,633.27	szonrészeselek,	
Leírás felszerelésekből	2,661.10	jutalékok és áruüz- leti jövedelmek	172,264.97
Jótekonycélokra	434.90		
Nyereség	86,734.99		
	173,591.71		173,591.71

Kelt Debrecenben, 1908. december 31-én.

Bruckner Ernő dr., elnök.

Keller Mór, pénztárnok.

Geréby Pál, alelnök.

Czira Endre, főkönyvelő.

Ungár Jenő, vezérigazgató.

Berger Andor dr. Gara Alajos. Hegedüs Jenő dr. Killer Ede.

Kontsek Géza. Ligeti Ödön. Váradi Szabó János dr.

Jelen mérleg- és eredmény-számlát az intézeti fő- és segédkönyvekkel összehasonlítván, ezekkel mindenben megegyezőnek találtuk.

Fisch Lajos, f.-b. elnök.

Geréby György dr., f.-b. jegyző.

Hajdu Imre,
3871

Kontsek Kornél,
f.-b. tagok.

ifj. Schwartz Vilmos,
3871

Pályásati hirdetmények.

A Ceglédi népbank részvénytársaságnál megüresedett

főkönnyelői állásra

pályázat hirdettetik.

Évi fizetés 3000 korona és ezer korona jutalék.

Az állás mielőbb elfoglalandó. Véglegesítés félévi próba-idő után.

3878

Az igazgatóság.

A Kiskunfélegyházi népbank rt.

két tisztviselői állásra

ezennel pályázatot hirdet. A pályázóktól megkívánatik a keresk. akadémiai, illetve a felsőkereskedelmi iskolai végzettség és a német és francia levelezésben való teljes jártasság. **Évi fizetés 1200—1200 korona.** Több évi gyakorlattal bírók előnyben részesülnek. Kérvények a fentnevezett intézet igazgatóságához **f. év április 15-ig** küldendők be. Az állás azonnal elfoglalható. **Kiskunfélegyházán, 1909. március 23-án.**

3880

Az igazgatóság.

Az Izsáki népbank részvénytársulat pályázatot hirdet

gyakornoki állás

betöltésére. Pályázótól megkívánatik, hogy felső kereskedelmi iskolát végzett legyen. **Havi fizetés 60 korona.**

Életrajzi adatok a kérvényhez melléklendők. **Pályázati határidő 1909. március 29.** Megválasztott gyakornok köteles állását 1909. április 5-én elfoglalni.

Izsákon, 1909. március 19-én.

3879

Az Izsáki népbank igazgatósága.

Pályázati hirdetmények.

Az Orosházi népbank részvénytársaság levelező-könyvezetői állásra

pályázatot hirdet.

Csakis felső kereskedelmi iskolát végzett, hadkötelezett-ségtüknek eleget tett, pénzügyi gyakorlattal bíró és jelzálogos kölcsönök terén is teljesen jártas pályázók — kik a magyar és német nyelvet birják — iskolai és működési bizonyítvány-másolatokkal és fényképpel felszerelt, sajátkezűleg írott kérvényeiket **1909. március 29-ig** az igazgatósághoz terjeszték be.

Kezdőjavalmazás: 1500 K fizetés (előleges 125 korona havi részletekben), **300 K lakbér** és alapszabályszerű jutalék (összesen ca 2100 K).

Megválasztandó köteles lesz állását lehetőleg április 1-én elfoglalni és 1500 K (készpénz, értékpapír vagy jelzálog) övadékot letenni

Orosházán, 1909. március 9.

3853 Az Orosházi népbank részvénytársaság igazgatósága.

A Temesvári első takarékpénztárnál egy (esetleg több)

tisztviselői állás

betöltendő.

A 25 évnél nem idősebb, nőtlen pályázóktól megkívánatik valamely felső kereskedelmi iskola sikeres elvégzése, megfelelő, előképzettség a pénzügyi szakmában és a magyar és német nyelvnek szóbeli és írásbeli teljes ismerete.

Ezen állással **évi 1800 korona kezdő jövedelem**, valamint a saját nyugdíjszabályzat szerinti **nyugdíjjogosultság** jár.

A kinevezendő beválás esetén 3 havi próbaidő után fog véglegesítettetni.

Az életrajzi adatokat tartalmazó, bizonyítvány-másolatokkal és egyéb igazolványokkal felszerelt ajánlatok legkésőbb **1909. évi március hó 31-ig** alulírott igazgatóság címére beküldendő.

A Temesvári első takarékpénztár igazgatósága.

3855

A Rimaszombati kereskedelmi és közgazdasági bank r. t. pályázatot hirdet az ujonnan rendszeresített

segédkönyvelői állásra.

Pályázhatnak oly felső kereskedelmi iskolát végzett egyének, kik magyar és német perfekt levelezők (gépiráshoz értők előnyben), a gépszakmában teljes jártassággal bírnak, mivel főleg a bank gép- és áruosztálya könyvelését és levelezését lesznek hivatva ellátni.

Javalmazás: 1200 korona kezdő évi fizetés és remuneráció.

Sajátkezűleg, német és magyar nyelven írt pályázati kérvények (melyek vissza nem küldetnek) bizonyítvány-másolatokkal alulírt igazgatóság címére küldendő.

Pályázati határidő: 1909. április hó 15.

Az állás azonnal elfoglalandó.

Rimaszombat, 1909. március hó 13-án.

8361

Rimaszombati Kereskedelmi és Közgazdasági Bank R. T.

Pályázati hirdetmények.

A Kunhegyesi kereskedelmi és iparbank r. t. pályázatot hirdet

segédkönyvelői állásra.

Pályázhatnak mindazok, kik pénzügyi gyakorlattal bírnak.

Kezdő fizetés 1000 korona.

A megválasztott tisztviselő köteles állását azonnal elfoglalni és belépésétől számított egy év elmúltával véglegesítettetik.

Pályázati határidő **1909. április hó 1-én.**

Kunhegyes, 1909. március 12-én.

3856 A Kunhegyesi kereskedelmi és iparbank r. t. igazgatósága.

A Szatmár vármegyei takarékpénztár r. t. pályázatot hirdet

könyvelői állásra.

Pályázótól kereskedelmi akadémia vagy felsőbb kereskedelmi képzettség és több évi gyakorlat jó forgalmi pénzügyintézetnél kívánatik meg. Előnyben részesülnek, akik magyar és német levelezésben jó iránylyal bírnak és hadmentesek.

Az állás ez év, május hó 15-ig, de előbb is betölthető. **Évi javalmazás** kezdő fizetesként **2400 kor. és 600 kor. lakbér** és a szokásos remuneráció. A megválasztandó könyvelő félévi próbaidő után véglegesítettetik és egyben tagjává válik az intézet nyugdíj-intézményének.

Sajátkezűleg írt pályázatok a bizonyítványok hiteles másolatával **április hó 10-ig** az intézethez nyújtandók be.

Szatmár, 1909. március hó 22.

3873

Az igazgatóság.

Nyugdíjas pénzügyi főtisztviselőt keres budapesti részvénytársaság állandó ellenőri teendőik ellátására. Kiváló alkalom vidékieknek, akik lakhelyüket Budapestre akarják áttenni.

Csak másolatokkal felszerelt ajánlatok „Budapesti részvénytársaság” jelzéssel a **Magyar Pénzügy** kiadóhivatalába Budapest, V., Sas-utca 13. intézendők.

A Pincehely-Görbői takarékpénztár mint részvénytársaság, Pincehelyen

gyakornoki állásra

pályázatot hirdet.

Pályázhatnak felső kereskedelmi iskolai érettségivel bíró egyének; kiknek némi irodai gyakorlatuk van, előnyben részesülnek.

Javalmazás: **évi 720 korona** kezdő fizetés.

A pályázati határidő: **1909. március 31.** Az állás azonnal elfoglalandó.

Pincehely (Tolnamegye), 1909. március 22-én.

3874

Az igazgatóság.

A Nagyszombati Hitelintézet r. t., Nagyszombat

gyakornokot

keres a megüresedett állásra, aki a megfelelő elméleti képzéssel bír, és a magyar és német nyelvet, esetleg a tót is, írásban és szóban bírja.

Havi fizetés **80 korona.**

3867

Az igazgatóság.

A Tabako részvénytársaság

f. évi március 25-én délelőtt 11 órakor saját helyiségében (V., Zoltán-u. 12)

III. évi rendes közgyűlését

tartja, melyre a t. részvényesek meghívotnak.

T Á R G Y:

1. Igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentés.
2. Mérleg bemutatás és nyereség felosztás iránti határozathozatal.
3. Igazgatósági tagoknak 3 évre való megválasztása.
4. Felügyelő-bizottsági tagoknak 1 évre való megválasztása.

Mérleg-számla. *Vagyon:* Pénztár-számla 1312—, szabadalom- és szerződések-számla 29,200—, folyószámlák-számla 12,151'84, berendezés- és felszerelés-számla 2950—, áruszámla 9090—, Összesen 54,703'84 K. *Teljes:* Részvénytőke-számla 50,000—, tartalékalap-számla 500—, kétes követelések tartalék-számla 300—. *Nyereség- és veszteség-számla* 3903'84, Összesen 54,703'84.

Nyereség- és veszteség-számla. *Tartozik:* Mérleg-számla 664'54, áru-számla 3239'30. Összesen 3903'84 K. *Követel:* Mérleg-számla 3903'84 K. 3875

Játékárukat

Hazai ipar!

szállít kifogástalan minőségben:

Játékgár Békéscsabán.

Teljesen átalakítva
most nyílt meg:

Városmajor-
Szanatórium

Budán, I. Városmajor-utca 64

Erősítő-, Edző-
és Hízó-Kurák.

Kérjen illusztrált prospektust.

Megjelent a Törlesztési kölcsön gyakorlati kézikönyve.

Irta: BIRÓ ENDRE,

a Magyar Jelzálog-Hitelbank tisztviselője.

☉ ☉ *Népszerű és hasznos segédkönyv a jelzálogkölcsönről.* ☉ ☉

Tartalmazza: A záloglevélkölcsön — községi kölcsön — parcellázási kölcsön megszerzése, lebonyolítása körül és fennállása egész tartama alatti előforduló összes gazdasági, jogi, telekkönyvi, illetékügyi, pénzügyi, valamint technikai tudnivalókat egyszerű, világos előadásban. **Harminc** fejezethez, minden egyes esetben a hitelező intézetéhez és a telekkönyvi hivatalhoz szóló beadványmintákat tartalmaz. Részletes betűsoros tárgymutató.

Ára: (bérmentesen) fűzött péld. 5 K.
szállítva vászókötésben 5,50 „
Megrendelhető lapunk kiadóhivatala útján.

Ia ujságpapír

100 kg.-ként 12 koronáért kapható a «Magyar Kereskedők Lapja» kiadóhivatalánál, Budapest, V., Sas-utca 13.

Magyar Általános Hitelbank.

Hirdetmény.

A részvényesek mai napon tartott közgyűlésének határozata szerint az 1908. évre megállapított osztalék részvényenkint

40 koronával fog folyó évi
április 1-től kezdve

az 1909. évi május 1-én esedékes 18. számú szelvénynek beszoállítására ellenében

Budapest: a társaság pénztáránál,
Brassóban, Debreczenben, Fiumében, Győrött, Kassán, Kecskeméten Nagyváradon, Pécsen, Pozsonyban, Szabadkán és Temesvárott: a társaság fiókjainál,
Bécsben: a K. K. priv. Oesterreichische Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe című intézetnél,

Berlinben: a Direction der Disconto-Gesellschaft című intézetnél, vagy S. Bleichröder bankháznál,

M. Frankfurtban: a Direction der Disconto-Gesellschaft című intézetnél az ezen beváltó-helyeknél szokásos üzleti órák alatt kihozatni.

A szelvények hátlapjukon címbélyeggel vagy aláírással ellátva, vagy pedig azok számait sorszáma szerint tartalmazó jegyzékek kíséretében nyújtandók be, amihez a szükséges nyomtatványok az említett beváltási helyeken ingyen kaphatók.

Budapest 1909. évi március 19-én.

Magyar Általános Hitelbank.

3866

Késedelmi kamat-, fokozatos és százalékos illeték-táblázatok.

Az összes pénzügyi hatóságok, királyi, megyei és városi adóhivatalok, más hivatalok, községi elöljáróságok, kir. közjegyzők, ügyvédek, hitelintézetek és magánfelek használatára.

Összeállította:

Dr. Dénes István

m. kir. pénzügyi segédtitkár.

Ára fűzve ... 2 korona
diszkrétben 3 korona

(2.45, illetőleg 3.45 korona előleges beküldése ellenében portómentesen azonnal megküldetnek!)

Megrendelhető szerzőnő **Budapestben, IX., Vámpalota I., 56, vagy kiadóhivatalunkban.**

Az új vámtarifák kézikönyve.

Betűsoros tárgymutatóval, minden kereskedőnek és iparosnak nélkülözhetetlen.

Ára fűzve 4 korona

Megrendelhető a „Magyar Pénzügy” kiadóhivatalában Budapest, V., Sas-u. 13.

Nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adói és illetékei.

Irta: Kormos Alfréd, a Magyar Pénzügy és a Magyar Kereskedők Lapja szerkesztője.

Az üzleti adón, a tőkekamatadón és az alkalmazott kerestadóján kívül, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek összes illetékeivel is foglalkozik.

Ára tíz korona
Megrendelhető a „Magyar Pénzügy” kiadóhivatalában Budapest, V., Sas-u. 13.

Igazgatósági tagok jogai köteleességei és felelőssége.

Irta: Kormos Alfréd, a Magyar Pénzügy és a Magyar Kereskedők Lapja szerkesztője.

Hasznos kézikönyv részvénytársaság vagy szövetkezet igazgatósági tagjainak.

Ára kötve 4 korona
Megrendelhető a „Magyar Pénzügy” kiadóhivatalában Budapest, V., Sas-u. 13.

Felügyelő-bizottsági tagok jogai, köteleességei és felelőssége.

Irta: Kormos Alfréd, a Magyar Pénzügy és a Magyar Kereskedők Lapja szerkesztője.

Alapos tájékoztatást nyújt a felügyelő-bizottság intézménye körül keletkező jogviszonyról.

Ára kötve 3 korona.
Megrendelhető a „Magyar Pénzügy” kiadóhivatalában Budapest, V., Sas-u. 13.

Pénzügyintézetek állandó ellenőrzése.

Irta: Kormos Alfréd, a Magyar Pénzügy és a Magyar Kereskedők Lapja szerkesztője.

Különös tekintettel a gyakorlati követelményekre.

Ára kötve 5 korona.
Megrendelhető a „Magyar Pénzügy” kiadóhivatalában Budapest, V., Sas-u. 13.

Magyarországi uradalmak és gazdasági tisztviselők címtára 1908-9 évre.

Tartalmazza a magyar uradalmak, gazdaságok, bérlok és alkalmazott gazdasági tisztviselők és lakjegyzékét. Nékülözhetetlen kézikönyv kereskedelmi és iparvállalatoknak stb.

Ára vászókötésben 15 korona.
Megrendelhető a „Magyar Pénzügy” kiadóhivatalában Budapest, V., Sas-u. 13.

Fontos minden gazdának!

Fontos minden kertésznek!

Uj különleges burgonyafajták vetési célokra.

Már üzletem megnyitása óta az volt legfőbb törekvésem, hogy vevőimnek csak a legjobbat szállítsam, a mi valaha a burgonya-kereskedelemben előfordult. A Németország és a külföld minden részéből érkezett nem várt sok elismerés és utánrendelés, melyeket az általam terjesztett fajtákkal elértem, igazolják, hogy mindig helyes összeállításokat eszközöltem. A következő fajták, azok rendkívüli hozama következtében minden kertésznek és gazdának nélkülözhetetlenek, miért is nem ajánlhatom eléggé sürgősen ezen új fajták termesztését.

„Graf Zeppelin“ korai burgonya.

„Graf Zeppelin“ az elismert legkorábbi és legdusabb hozamu korai burgonyája a jelenkorak és más fajta még csak megközelítőleg sem mulja felül. A múlt évben a „Graf Zeppelin“ burgonya már június hó 10-én, tehát oly időpontban, midőn a korai burgonya árai még magasak, 1 ha holdnyi jó talajon 173 métermázsát eredményezett, míg egy 10 fontnyi próbavetés 4 mm-nyi rendkívüli hozamot adott. A gumók, melyeket burgonyabetegség nem érhet, 30-35 darabonként fekszenek sűrűn a tő körül, úgy, hogy egy kapaemeléssel ki lehet őket szedni. A termés szép aranysárga színű, hosszukasan kerek és sárgahusu, megfőzve lisztes és rendkívül finom diószerű ízű. Kiváló asztali minőség, mely mindig gyors piacra talál s ennek megfelelően nagy hasznot hajt.

Kirchner ur, wiesenthali mezőgazda írja: Az Ön korai burgonyájával rendkívül meg voltam elégedve. Végre találtam egy igazán jó, korai és bőhozamu burgonyafajtát. A küldött 50 font kb. 19 mm-t hozott. Szeretnék megint

Ajánlok elsőrendű kézzelválogatott vetőmagot ölmázról csomagolásban:

1 postacsomag 2,50 márka, 1/2 mm 8 márka,
1 mm 15 márka, 2 mm. 25 márka.

„Marktkönigin“ késői burgonya.

Ezen kiváló, a tömeges termesztésre különösen értékes burgonyafajtát egy híres burgonyatenyésztő nemesítette és termesztése minden száraz vagy nedves kísérleti évben egyaránt kiváló eredménnyel járt. „Marktkönigin“ egyike azon ritkán sikerült burgonya-fajtáknak, melyek szinte biztosítanak a rossz termés ellen, mivel ezen fajta úgy a nedvesség, mint a betegség iránt teljesen érzéketlen. Hozama fölülmul minden eddig létezett. Egy hold jó talajon átlag 300 métermázsát termelt, a mi a vetett mennyiség 60-szorosának felel meg. A gumók tetszetősen hosszukás formájúak, kevés, laposan fekvő szemmel. Héja könnyen hálózott, husa sárgás-fehér, megfőzve pikáns ízű. „Marktkönigin“, mint azt a neve is mutatja, rövid idő múlva uralkodni fog a piacon, mivel előnyei egyedülállóak

Schneider ur, kertész Moosbachban, írja: Az Ön késői burgonyája kitünően bevált. 1 mm-ből 62 mm. nagy, egészséges burgonyát kaptam. A kiasásnál minden ember bámult és csodálkozott az óriási hozamon. Küldjön meg

Ajánlok elsőrendű kézzelválogatott vetőmagot ölmázról csomagolásban:

1 postacsomag 2 márka, 1/2 mm. 7,50 márka,
1 mm. 12 márka, 2 mm. 22 márka.

A. Ed. Nentwich jr. magkereskedése és kereskedelmi kertészete Erfurt 915.

Sok városi hatóság és mezőgazdasági egylet szállítója.

Ezen czégről ismerhetők fel azon üzletek, amelyekben SINGER-varrógépek árusítanak.

Gépeink nem szorulnak ajánlatra, csak arra ügyeljünk, hogy megfelelő helyen vásároltassanak.

Singer Co. Varrógép Részvénytársaság

IV., Semmelweis-sz. 14. BUDAPEST II., Fő-utca 49.
IV., Múzeum-körút 27. VII., Rákóczi-ut. 32.
VIII., József-körút 77-79.

Azonkívül az ország valamennyi nagyobb városában. Figyelmeztetés! Az összes más üzletek által Singer név alatt forgalomba hozott varrógépek egyik régebbi szerkezetünk után készültek, amelyek újabb családi gépeink mögött szerkezetben, szolgáltatási képességben és tartósságban is messze elmaradtak.

ALAPITTATOTT 1880.

ALAPITTATOTT 1880.

Villanyfelszerelési és elektrotechnikai vállalat

Fischer Sándor és Tsa

Budapest, VI., Felső-erdősor 5.

TELEFON 108-30. 3586 TELEFON 108-30.

Makulatura-papír

kapható lapunk kiadóhivatalában Budapest, V., Sas-utca 13. szám, 100 kg.-ként 12 korona.

MINTALAPOK INGYEN

Viszontelárusítóknak
3739 engedmény.

Bármilyen
KÖNYVET

kíván, írjon a
**Magyar
Pénzügy
vagy a
Kereskedők
Lapja**

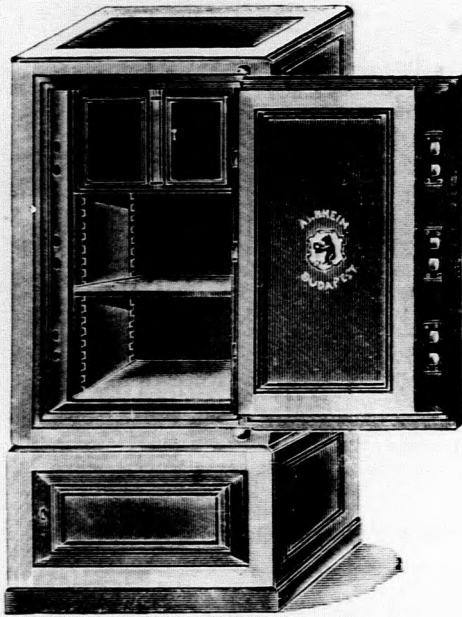
kiadóhivatalába
Budapest,
V., Sas-utoza 13.

Arnheim S. J. csász. és kir. udvari szállító
Ő felsége a német császár és porosz király udvari műlakatosa

8442

A kontinens legrégibb

pénzszekrény és tresorgyára

Gyár és iroda:

BUDAPEST

V., Árbóc-utca 3

Telefon 44-43.

Mintaraktár:

BUDAPEST

V., Erzsébet-tér 17

Telefon 39-46.

GYÁRT: Pánczélszekrényeket, pánczélszobákat, safe-depositéket, takarékpénztári safe-rekeszeket, pénzes okmányszekrényeket és minden e szakmába vágó cikket.

Meghívó

a SZERB KERESKEDELMI EGYLET R.-T. újvidéki bej. cég

rendes közgyűlésére

mely a társaság üzlethelyiségében 1909. évi március hó 31-én meg fog tartatni.

NAPIREND:

1. A jelenlévő részvényesek hitelesítése.
2. A közgyűlési-jegyzőkönyv hitelesítésére 2 részvényes megválasztása.
3. Az igazgatóság jelentése és számadása 1908. évre vonatkozólag.
4. A felügyelő-bizottság jelentése.
5. A mérleg megállapítása és az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére megadandó felmentvény.
6. Az igazgatóság indítványa a felmerült üzleti veszteség kipótlására (az alapszabályok 37 §. 5. p. alapján).
7. 10 igazgatósági tag megválasztása.
8. 5 felügyelő-bizottsági rendes és 2 helyettes tag megválasztása.

Ujvidéken, 1909. március hó 10-én.

3868

Az igazgatóság.

Az új vámtarifák kézikönyve

— betűsoros tárgymutatóval, —

Ára füzve 4 kor. Vászonszabályban 4 kor. 60 fill.

Megrendelhető a «Magyar Pénzügy» kiadóhivatalánál,

Budapest, V., Sas-utca 13.

Mosonmegyei Takarékpénztár, Magyaróvár.

Aláírási felhívás!

A „Mosonmegyei Takarékpénztár Magyaróvár” cég részvénytársaság az 1909. évi február 27-én tartott közgyűlésében elhatározta, hogy alaptőkéjét 120,000 K-ról 600,000 K-ra emeli föl.

A főemelési módok a következők:

1. Az eddigi 1200 drb részvény 50 frtnyi névértéke fölemeltetik részvényenkint 400 K-ra, összesen tehát 480,000 K-ra.
2. 300 drb új részvény bocsátatik ki szintén 400 K, összesen tehát 120,000 K névértékben.
3. Az összes részvények névértéke teljesen befizettetik és pedig akként, hogy

a) az eddigi 1200 drb részvényre már is be van fizetve az eddigi alaptőke 120,000— K,
a tartalékalapból 125,116.32 „
a nyugdíjalapból 158,883.68 „
és a részvényesek szabad rendelkezésére álló alap..... 76,000— „
fordítatnak az eddigi 1200 drb részvény fölemelt 400 K-nyi névértékének befizetésére;

b) 300 drb új részvény 700 K, összesen tehát 210,000 K áron bocsátatik jegyzésre, mely összegből a részvénytőke befizetésére fordítatik 120,000— „
és ezzel a fölemelt 600,000— K
alaptőke teljesen be lesz fizetve, míg a 90,000 koronányi túlfizetés a nyugdíjalap gyarapítására fordítatik.

4. A részvényjegyzési határidő 1909. évi június hó 30-ik napja; ezen határnápig minden eddigi részvényes tetszés szerinti számban jegyezhet az új részvényekből 700 K áron; ha azonban ezen napig nem jegyeztetnék valamennyi 300 drb új részvény, ezen esetben a jegyző részvényesek ezen 700 K áron csak annyi részvényt kapnak ezen jegyzés alapján, amennyi őket eddigi részvényeik számának arányában megilleti, vagyis minden eddigi részvény után 1/4 új részvényt 175 K-ért, minden eddigi 4 részvény után tehát egy egész új részvényt, míg az ezen illetőséget meghaladó jegyzés hatálytalanná válik.

5. Amely eddigi részvényes tehát 1909. évi június 30-ig részvényjegyzési jogát nem gyakorolja, az elveszti igényét, hogy az új részvényeket 700 K áron jegyezhesse.

6. Ezen eset bekövetkeztével az ekként még nem jegyzett új részvényekre nézve 1909. évi szeptember 30-ig új jegyzésnek van helye, melyben az eddigi részvényesek ismét résztvehetnek, azonban a részvények már 750 K-ás áron lesznek befizetendők.

Az ekként elérendő többlet az új részvénykibocsátással fölmerülő költségek fedezésére fordítatik, az esetleges többlet pedig a nyugdíjalaphoz csatoltatik.

7. Amennyiben 1909. évi szeptember 30-ig sem jegyeztetnék valamennyi 300 drb új részvény, a jegyzetlenül maradt részvények egy az eddigi részvényesekből alakítandó konzorciumnak engedtetnek át darabonként 700 K áron, mely konzorcium megalakulása 1909. évi szeptember 15-ig az igazgató-valasztmánynál bejelentendő.

8. Tuljegyzés esetén minden eddigi egy részvény után 1/4 új részvény, illetve minden eddigi 4 drb részvény után egy darab új részvény feltétlenül kiadatik, az ezt meghaladó jegyzés azonban aránylagosan leszállítatik.

9. A jegyzésben csak a részvénykönyvbe bejegyzett részvényesek vehetnek részt és csak a nevükre irt részvények után igényelhetik a részvényenkint 1/4 új részvény kiadását, valamint a konzorcium is csak a részvénykönyvbe jegyzett részvényesekből alakulhat.

10. A részvények jegyzésével egyidejűleg befizetendő a pénztárba a jegyzési ár 30%-a, a többi 70% pedig 1909. évi december hó 1-jéig.

11. A takarékpénztár a fölemelt alaptőkével csak 1910. január hó 1-ső napjával kezdi üzletét, miért a jegyzések folytán befizetett összegek a befizetők javára 1909. évi december hó 31-ig betétként gyümölcsözőleg kezeltetnek, de az új részvények is csak 1910. évi január hó 1-én fognak kibocsátatni.

Magyaróvár, 1909. évi február hó 27-én.

Mosonmegyei Takarékpénztár Magyaróvár.

Nagy Ferencz	Magyar kereskedelmi jog kézikönyve. Negyedik átdolgozott kiadás. Két kötet. — Ára 24 K.
Nagy Ferencz	A magyar váltójog kézikönyve. Különös tekintettel a bírói gyakorlatra. — Ára 10 K.
Nagy Ferencz	Az ipari és gazdasági hitelszövetkezetekről szóló törvény magyarázata. — Ára 4 K.

Kaphatók lapunk kiadóhivatalában (Budapest, V., Sas-utca 13.) egyenként is.